

ONTWERP VAN PROGRAMMADECREET 2024

MEMORIE VAN TOELICHTING

Hoofdstuk 1. Algemeen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Hoofdstuk 2. Economie, Wetenschap en Innovatie

Afdeling 1. Opheffing Fonds voor de Waarborgregeling

Artikel 2

Het Fonds voor de Waarborgregeling van de NV Waarborgbeheer opgericht bij artikel 20 van het decreet van 20 december 2013, wordt opgeheven op 1/1/2024. De saldi beschikbaar op 31 december 2023 op basisallocatie 1EC226 (verliesfinanciering) van het begrotingsartikel EC0-1ECB4BA-WT worden gedesaffecteerd naar de algemene middelen.

Het Fonds wordt gedesaffecteerd om gevolg te geven aan het Vlaamse Adviescommissie Boekhoudkundige Normen (VABN) advies 2021/1. Voortaan zal een ander boekingsschema gehanteerd worden waardoor het Fonds voor de Waarborgregeling overbodig wordt.

Hoofdstuk 3. Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Afdeling 1. Ontvangsten vanuit het MINA-fonds en uitgaven in het kader van het preventief gezondheidsbeleid naar aanleiding van de Saneringsovereenkomst Vlaamse regering – 3M van 6 juli 2022

Artikel 3

Artikel 2/12. In het Uitgavendecreet BO 2023 art. 92 werd het volgende opgenomen:

“Rechtstreekse ontvangsten ingevolge PFAS-dadingen en veroordelingen worden ontvangen op het Minafonds. Deze ontvangsten sinds 1 januari 2022 kunnen enkel worden aangewend in het kader van rechtstreekse kosten in het kader van Per- en polyfluoralkylstoffen (PFAS) en hiertoe geheel of gedeeltelijk worden herverdeeld naar de betrokken begrotingsartikels over de programma's heen.”

In de overeenkomst tussen 3M en de Vlaamse Overheid (VO) zit een vrij te besteden deel (schadevergoeding PFAS) van 100 miljoen euro. Dit is een schadevergoeding opgedeeld over drie beleidsdomeinen (Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Mobiliteit, Openbare Werken en Omgeving) en een stuk herwaardering van Zwijndrecht.

Dit bedrag werd op 30/8/2022 door 3M op het MINA-fonds gezet.

Een deel t.w.v. 34.335.925 euro werd toebedeeld aan het Preventief Gezondheidsbeleid (WVG-AZG).

Hiervan was er in BO2022 via een begrotingsamendement 9.035.925 al doorgestort als een voorafname om de bloedanalyses 3km-zone te kunnen uitvoeren.

Het resterende deel (25.300 keuro) wordt toegewezen aan het preventief gezondheidsbeleid voor vijf projecten (epidemiologisch longitudinale follow-up, gezondheidssurveillance programma, eerstelijnsondersteuning, MMK-ondersteuning, projectondersteuning en coördinatie) die zijn vastgelegd in de overeenkomst tussen de VO en de lokale besturen en middenveld (het saneringsverbond).

Aangezien de inzet over de komende 10 jaar gerealiseerd dient te worden, en de inkomsten/uitgaven via het principe vervuiler betaald werken, 'in = uit' hanteren we hiervoor het fonds preventief gezondheidsbeleid dat inhoudelijk en technisch voorzien is om zo'n financiële afhandeling te doen cf. het programmadecreet zoals gewijzigd in 2019.

De rapportering loopt via de beleids- en begrotingstoelichting (BBT)-cyclus en cf. de overeenkomst met het saneringsverbond.

Deze bepaling dient om toe laten dat middelen vanuit het MINA-fonds kunnen worden toegewezen aan het fonds preventief gezondheidsbeleid.

Afdeling 2. Wijzigingen van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming

Artikel 4

Dit artikel bepaalt dat het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden vanaf 1 januari 2024 140 euro per maand bedraagt.

Band met de begroting

Het voorstel heeft volgende impact op de budgetten:

De uitgaven voor zorgbudget zorgbehoevenden bij een bedrag van 135 euro per maand zijn voor 2024 geraamd op 416.998.669 euro.

$416.998.669 \times (140/135) = 432.443.064$

Meerkost is dus $432.443.064 - 416.998.669 = 15.444.395$ euro.

Er wordt bij de begrotingsopmaak 2024 bijkomend 15.444k euro aan het krediet zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden toegevoegd.

Afdeling 3. Wijzigingen aan het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters

Artikel 5

De Vlaamse overheid wil kinderopvang realiseren die kwaliteitsvol, beschikbaar, betaalbaar en rechtstreeks toegankelijk is voor elk kind zonder onderscheid.

Binnen het beschikbare aanbod aan kinderopvang heeft elk gezin met een behoefte aan kinderopvang, recht op kinderopvang.

Zolang het aanbod niet volstaat voor alle gezinnen met een behoefte aan kinderopvang is het nodig om te werken met voorrangregels in de kinderopvangvoorzieningen die een subsidie voor inkomenstarief ontvangen. Deze voorrangregels hebben betrekking op de werksituatie.

Zo is deze voorrang absoluut voor gezinnen die minstens 4/5de werken of een 4/5de dagopleiding met het oog op werk volgen. Ook voor broertjes en zusjes die op hetzelfde moment gebruik maken van dezelfde kinderopvang en voor pleegkinderen geldt een absolute voorrang.

Concreet betekent dit dat bij gelijktijdige opvangvragen, een organisator van kinderopvang verplicht is om de aanvraag van het gezin dat beantwoordt aan deze criteria voor te nemen. Wanneer er geen vraag gesteld werd door een gezin met absolute voorrang wordt de plaats ter beschikking gesteld aan een gezin met voorrang omwille van werk of opleiding, maar dat dus niet gemiddeld minstens 4/5de werkt.

Wat de 4/5de betreft, als er meer dan één persoon de verantwoordelijkheid voor het kind draagt, moeten ze samen gemiddeld 4/5de werken of een dagopleiding volgen. Als de ene 5/5de werkt en de andere 3/5de dan is dat samen gemiddeld 4/5de en vallen ze ook onder deze voorwaarde.

De redenering is dat wie meer nood heeft aan kinderopvang voorrang krijgt. De prioritering voor fulltime werkenden geeft mensen de kans om ook als ze kleine kinderen hebben, fulltime te blijven werken. De redenering is dat wie voltijdse kinderopvang nodig heeft, voorrang krijgt. Wie minder dan 4/5de werkt of een opleiding volgt, zal makkelijker een alternatief voor formele opvang vinden dan wie 4/5de of voltijds werkt en heeft in die zin dus minder nood aan voltijdse kinderopvang.

Onder een 4/5de dagopleiding met het oog op werk verstaan we een intensief traject naar werk geattesteerd door VDAB, een intensief inburgeringstraject of een opleiding die leidt tot een onderwijskwalificatie. Bovendien kan werk en opleiding gecombineerd worden om de 4/5de te berekenen.

In het belang van het kind of omwille van een gezondheids- of welzijnssituatie in het gezin kan een organisator kinderopvang voor maximaal 10% van het aantal kinderopvangplaatsen per kinderopvanglocatie afwijken van deze voorrangsregels. Deze afwijking wordt toegepast op basis van een doorverwijzing van een professional. Zo wordt een evenwicht gecreëerd tussen de economische, pedagogische en sociale functie van kinderopvang.

Bij gelijktijdige opvangvragen van gezinnen die voldoen aan de absolute voorrang kan de organisator binnen zijn eigen opnamebeleid nog eigen criteria hanteren. Bijvoorbeeld voorrang voor werkende gezinnen uit de eigen gemeente. De organisator neemt de wijze waarop hij deze voorrang toepast op in zijn huishoudelijk reglement.

We beperken de administratieve overlast voor de organisator. De organisator past de voorrang toe op basis van een verklaring op eer op het moment van de aanvraag. Eénmaal de plaats is toegewezen wordt dit niet opnieuw bekeken. De organisator hoeft geen documenten op te vragen noch te bewaren. Het is de verantwoordelijkheid van de aanvrager om te kunnen aantonen via de nodige attesten dat ze voldoen aan de voorwaarden. De organisator dient de aanvrager hier wel over te informeren.

De nadere regels zullen bepaald worden door de Vlaamse Regering, met oog voor beperking van administratieve lasten.

Band met de begroting

Het voorstel heeft volgende impact op de budgetten:

Voorliggend voorstel heeft een impact op de eigen ontvangsten van het agentschap Opgroeien regie. De gemiddelde financiële bijdrage van de gezinnen voor de kinderopvang zal hierdoor immers toenemen (ontvangsten ingeschreven op begrotingsartikel GDF-BGEFAUA-OW van de begroting van Opgroeien regie). Deze extra ontvangsten hebben dan weer een invloed op de uitgaven die het agentschap Opgroeien regie kan realiseren met betrekking tot kinderopvang.

Hoofdstuk 4. Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

Afdeling 1. Wijziging aan het Fonds voor interbestuurlijke digitalisering lokale overheden, opgericht door artikel 21 van het programmadecreet bij de begroting 2023 van 16 december 2022

Artikel 6

Deze wijziging maakt het mogelijk het Fonds te spijzen met (delen van) subsidies die teruggevorderd worden.

We verwijzen daarbij naar middelen die via andere kanalen naar lokale besturen gaan. Het is logisch dat deze ook naar Fonds komen, omdat deze anders benut kunnen worden voor andere doeleinden dan de Europese en andere middelen die voor het specifiek doel van digitalisering van en tussen de lokale besturen werden uitgekeerd.

Er kunnen verschillende redenen zijn dat middelen worden teruggevorderd en/of saldi niet of toch niet volledig worden uitbetaald. Er zijn immers situaties denkbaar waarbij het initieel de bedoeling was dat een lokaal bestuur een digitaliseringsproject zelf zou trekken en met derden zou werken maar waarbij men bij nader inzien beseft dat dit beter deels of helemaal door de VO zou worden getrokken of uitgevoerd. Terugbetalingen kunnen ook louter een gevolg zijn van een goedkopere projectuitvoering dan initieel begroot. Hierbij kan het gebeuren dat de VO toch een kans ziet om in dit geval te finetunen.

De voorgestelde aanpassing aan de ontvangsten van het Fonds zou toelaten om de middelen die het lokaal bestuur ontving of begroot heeft, teruggestort kunnen worden naar het Fonds die het project(onderdeel) terug activeert. Door deze wijziging zouden bijgevolg de middelen die werden toegekend met een interbestuurlijk digitaliseringsaspect als finaliteit teruggestort kunnen worden naar een Fonds dat deze finaliteit eveneens nastreeft terwijl de algemene middelen daar verder vanaf staan.

Als eerste voorbeeld kunnen de subsidies vermeld worden die teveel werden uitgekeerd door het relanceprogramma "Gemeente zonder gemeentehuis" en die na de eindafrekeningen teruggevorderd worden. Door hun bestemming in het Fonds, kunnen deze opnieuw worden aanwend om de finaliteit van deze subsidies te bewaken en er terug een interbestuurlijk digitaliseringsproject mee te helpen financieren.

Repliek op het advies van de Raad van State en de strategische adviesraden met betrekking tot afdeling 1:

Op begrotingsartikel SJ0-9SMCAGA-OW is er 10.000 euro geraamd. Dat begrotingsartikel is echter niet bedoeld voor ontvangsten van initiatieven Binnenlands Bestuur met digitale component. Daarvoor bestaat het ontvangstenartikel SJ0-9SMCAGD-OI. Daarop hebben we geen ontvangsten geraamd bij BO2024. Er is dus geen sprake van dubbeltelling.

Afdeling 2. Opheffing Fonds Administratieve Toeristische Boeten

Artikel 7

Het Fonds Administratieve Toeristische Boeten werd opgericht krachtens artikel 57 van het decreet van 21 december 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2013. In uitvoering van het decreet van 10 juli 2008 betreffende het toeristische logies kon het Departement internationaal Vlaanderen overgaan tot het opleggen van administratieve geldboeten. Dit decreet werd op 1 april 2017 opgeheven. Eind 2022 werd ook het laatste lopende handhavingss dossier afgesloten. Dit fonds kan decretaal worden opgeheven.

Bij de overheveling van de taken en het personeel van het Departement internationaal Vlaanderen (iV) naar Toerisme Vlaanderen n.a.v. de opheffing van het Logiesdecreet werd volgende beslist:

“Opvolging handhavingss dossiers huidig Logiesdecreet

Handhavingss dossiers waarin voor de opheffing van het huidige Logiesdecreet een geldboete werd/wordt opgelegd of waarin de stopzetting van uitbating werd/wordt bekrachtigd, zijn in principe juridisch “definitief” (onherroepelijk). Aangezien deze beslissingen werden genomen of geïnitieerd door het Departement (en Toerisme Vlaanderen geen ‘belanghebbende partij’ is in deze dossiers), zullen deze dossiers, samen met de lopende rechtszaken tegen opgelegde administratieve geldboetes of stopzettingsbevelen, na de inwerkingtreding van het nieuwe Logiesdecreet blijvend worden opgevolgd en afgewerkt door het Departement iV. Voor de ontvangsten van de administratieve geldboeten op grond van het huidige Logiesdecreet werd er door het Departement een Fonds Administratieve Toeristische Boeten opgericht. Het Departement zal de middelen van dit Fonds – ook na de inwerkingtreding van het nieuwe decreet - blijven aanwenden voor de betaling van rechtskosten en – vergoedingen in het kader van de dossiers van het huidige Logiesdecreet. Wanneer de lopende dossiers afgerond zijn en dit Fonds decretaal kan worden opgeheven, zullen de eventueel resterende middelen in dit Fonds naar de ‘algemene middelen’ van de Vlaamse overheid worden overgedragen.”

In het kader van de technische begrotingsbesprekingen BO 2024 heeft DKBUZA het voorstel tot opheffing van het Fonds Administratieve Toeristische Boeten al opgenomen bij de betrokken begrotingsartikels van dit fonds (SA0-9SQETWC-OW en SA0-1SQE4WC-WT UITVOERING HANDHAVING EN SENSIBILISERING IN HET KADER VAN DE TOERISTISCHE VERGUNNINGENDECRETEN).

Op de technische bilaterale bespreking BO 2024 Toerisme van 27 juni 2023 werd dit voorstel aanvaard. In het verslag wordt bij de begrotingsartikels SA0-9SQETWC-OW en SA0-1SQE4WC-WT het volgende genotuleerd:

“Te schrappen.

Er is nog een saldo aanwezig van 188 keuro. Er zijn geen uitgaven meer gepland in 2024.

Het schrappen van het fonds moet worden opgenomen in het programmadecreet bij de BO24

De beschikbare kredieten worden eind 2023 gedesaffecteerd en komen toe aan de algemene middelen. Dit wordt best ook gespecificeerd in het programmadecreet.”

Band met de begroting

Het Fonds Administratieve Toeristische Boeten werd opgericht krachtens artikel 57 van het decreet van 21 december 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2013.

Voor dit Fonds zijn in de begroting 2023 de volgende begrotingsartikels opgenomen:

SA0-9SQETWC-OW - UITVOERING HANDHAVING EN SENSIBILISERING IN HET KADER VAN DE TOERISTISCHE VERGUNNINGENDECRETEN

En

SA0-1SQE4WC-WT - UITVOERING HANDHAVING EN SENSIBILISERING IN HET KADER VAN DE TOERISTISCHE VERGUNNINGENDECRETEN.

Bij opheffing van het fonds en desaffectatie van de middelen kunnen deze begrotingsartikels bij BO 2024 worden geschrapt.

Afdeling 3. Toewijzing van de opbrengsten uit de vervreemding van de onroerende domeingoederen in eigendom van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Artikel 8

Het eerste lid van dit artikel heeft tot doel de helft van de opbrengsten uit de vervreemding van de onroerende domeingoederen in eigendom van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest toe te wijzen aan de algemene middelen, en dit om te vermijden dat deze opbrengsten integraal zouden toegewezen worden aan één van de bestaande begrotingsfondsen, eigen vermogens of diensten met afzonderlijk beheer.

In verschillende decreten houdende bepalingen ter begeleiding van de begroting van een specifiek begrotingsjaar werden begrotingsfondsen opgericht waarbij bepaald werd welke ontvangsten aan dit fonds mogen worden toegewezen. Bepaalde fondsen worden gespijsd met de ontvangsten uit de vervreemding van onroerende domeingoederen. Bij wijze van voorbeeld kan worden verwezen naar het decreet van 25 juni 1992 'houdende diverse bepalingen tot begeleiding van de begroting 1992' waarbij het Vlaams Infrastructuurfonds werd opgericht. Artikel 58, 1° van dit decreet bepaalt dat de ontvangsten, met inbegrip van betalingen ingevolge vervreemding, voortvloeiend uit het beheer van het patrimonium toegewezen worden aan het Vlaams Infrastructuurfonds.

Het tweede lid voorziet een uitzondering voor de opbrengsten uit de vervreemding van de gebouwen en aanhorigheden bestemd voor de huisvesting van de diensten van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap de onroerende domeingoederen die beheerd worden door het agentschap Facilitair Bedrijf. Overeenkomstig artikel 19, § 2, eerste lid van het decreet van 21 december 1990 houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede de bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991 worden deze opbrengsten integraal toegewezen aan het Fonds Onroerende Goederen als de budgettaire weerslag van de vervreemding niet meer dan 10.000.000 euro bedraagt. Als de budgettaire weerslag meer dan 10.000.000 euro bedraagt worden de opbrengsten uit de vervreemding van gebouwen en aanhorigheden bestemd voor de huisvesting van de diensten van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap integraal worden toegewezen aan de algemene middelen van de Vlaamse Gemeenschap.

Heel uitzonderlijk treedt het agentschap Facilitair Bedrijf als beherende entiteit op in de authentieke akte m.b.t. de verkoop van percelen zonder beheerder. De (veelal beperkte) opbrengsten uit dergelijke verkopen worden overeenkomstig het derde lid

toegewezen aan het Fonds Onroerende Goederen vanuit de overweging dat het agentschap ook de kosten met het oog op een optimale valorisatie van deze percelen (bijv. de kosten i.v.m. de opmeting en de kadastrale splitsing) op zich neemt.

Band met de begroting

De vervreemdingen van de onroerende domeingoederen in eigendom van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest leiden tot een ontvangst in de algemene middelen ten belope van 50% van de gerealiseerde opbrengst.

Het voorgaande geldt niet voor de vervreemdingen van de gebouwen en aanhorigheden bestemd voor de huisvesting van de diensten van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap die beheerd worden door het agentschap Facilitair Bedrijf en de onroerende domeingoederen in eigendom van de Vlaamse Gemeenschap en Vlaamse Gewest zonder beheerder waar het agentschap Facilitair Bedrijf in de authentieke akte optreedt als beherende instantie onroerende domeingoederen die beheerd worden door het door het agentschap Facilitair Bedrijf.

Deze vervreemdingen van de gebouwen en aanhorigheden bestemd voor de huisvesting van de diensten van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap die beheerd worden door het agentschap Facilitair Bedrijf leiden enkel tot een ontvangst in de algemene middelen als de budgettaire weerslag meer dan 10.000.000 euro bedraagt. Bij de goedkeuring van de betreffende vervreemding door het bevoegde beslissingsorgaan (i.e. de Vlaamse Regering, desgevallend na voorafgaande toestemming door het Vlaams Parlement op basis van artikel 2, tweede lid van het decreet van 30 november 2018 betreffende het vervreemden van onroerende domeingoederen en het vestigen en vervreemden van zakelijke rechten) kunnen andersluidende afspraken worden gemaakt inzake de toewijzing van de opbrengst.

Deze maatregel is meegenomen in de ontvangsten van het budgettaire akkoord bereikt naar aanleiding van de Septemberverklaring.

Hoofdstuk 5. Mobiliteit en Openbare Werken

Afdeling 1. Opheffing van de dienst met afzonderlijk beheer "Vlaams Infrastructuurfonds" (VIF)

Artikel 9 tot en met 17

De opheffing van de dienst met afzonderlijk beheer (DAB) "Vlaams Infrastructuurfonds" (VIF) is opgenomen in het Regeerakkoord 2019 – 2024: "Met het oog op vermindering van administratieve lasten en het afschaffen van achterhaalde structuren, schaffen we de DAB's VIF en MINA af en bevorderen tegelijkertijd de leesbaarheid van de begroting. Complementair hieraan wordt een decreetsbepaling voorzien om de relatief vlotte herverdelingsmogelijkheid voor investeringen "over programma's heen" mogelijk te maken".

De wijzigingen geven uitvoering aan dit voornemen tot opheffing.

Eenzijds worden de bepalingen die betrekking hebben op het VIF opgeheven. Anderzijds worden bepalingen die ontvangsten aan het VIF toewijzen aangepast, waarbij deze inkomsten voortaan worden toegewezen aan het Vlaamse Gewest.

Artikel 9

De artikelen 57 tot en met 60 van het decreet van 25 juni 1992 houdende diverse bepalingen tot begeleiding van de begroting 1992 strekken tot oprichting van het Vlaams Infrastructuurfonds. Deze artikelen worden opgeheven.

Artikel 10

Artikel 16.5.1, §2, tweede lid, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid bepaalt dat bij een veroordeling, overeenkomstig artikel 16.6.4, tweede lid, tot terugbetaling van de kosten voor het inzamelen, vervoeren en verwerken van afvalstoffen op de openbare wegen, de waterwegen en de havens en hun specifieke aanhorigheden, dat bedrag wordt gestort op de rekening van het Vlaams Infrastructuurfonds.

Wegens de opheffing van het Vlaams Infrastructuurfonds, worden deze bedragen voortaan toegewezen aan het Vlaamse Gewest.

Artikel 11

In artikel 2 van het decreet van 3 mei 2013 betreffende de bescherming van de verkeersinfrastructuur in geval van bijzonder wegtransport wordt het Vlaams Infrastructuurfonds gedefinieerd. Deze definitie wordt opgeheven, aangezien de verwijzingen naar het Vlaams Infrastructuurfonds worden vervangen door een verwijzing naar het Vlaamse Gewest.

Artikel 12

Eerste lid

In artikel 15, eerste lid, van hetzelfde decreet, wordt bepaald dat bij een veroordeling voor een inbreuk die gepleegd is op gewestwegen, bestraft overeenkomstig artikel 14, §1, 3°, en §2, de rechter bovendien de verplichting uitspreekt om een forfaitair bedrag te betalen als bijdrage tot financiering van het Vlaams Infrastructuurfonds.

Wegens de opheffing van het Vlaams Infrastructuurfonds, worden deze bedragen voortaan toegewezen aan het Vlaamse Gewest.

Vijfde lid

De bijdragen, vermeld in artikel 15, eerste lid, van hetzelfde decreet, worden ingevorderd door de administratie van de belasting over de toegevoegde waarde, registratie en domeinen volgens de regels die van toepassing zijn op de invordering van de strafrechtelijke geldboetes. De ingevorderde bedragen worden driemaandelijks door die administratie overgemaakt aan het Vlaams Infrastructuurfonds.

Ingevolge de opheffing van het Vlaams Infrastructuurfonds, zullen deze bedragen voortaan worden overgemaakt aan het Vlaamse Gewest.

Artikel 13

Bevoegde personen kunnen administratieve geldboetes onmiddellijk innen als de overtreder daarmee instemt. De sommen komen op grond van artikel 17, §6, tweede lid, van hetzelfde decreet, ten bate van het Vlaams Infrastructuurfonds.

Door de opheffing van het Vlaams Infrastructuurfonds, worden deze bedragen geheroriënteerd naar het Vlaamse Gewest.

Artikel 14

Artikel 19 van hetzelfde decreet bevat de procedure in het geval de wegeninspecteur-controleur beslist om een administratieve geldboete op te leggen en bepaalt voor verschillende situaties dat dit bedrag dient te worden vrijgegeven ten bate van het Vlaams Infrastructuurfonds. De verschillende verwijzingen naar het Vlaams Infrastructuurfonds worden aangepast.

Voortaan zullen de opbrengsten van deze administratieve geldboetes toekomen aan het Vlaamse Gewest.

Artikel 15

Artikel 110, vijfde lid, van het Scheepvaartdecreet van 21 januari 2022 wijst de opbrengsten van de bestuurlijke geldelijke sancties toe aan het Vlaams Infrastructuurfonds, De Vlaamse Waterweg of de stad Antwerpen, naargelang welke instantie de sanctie heeft opgelegd.

Waar de opbrengsten toegewezen werden aan het Vlaams Infrastructuurfonds, worden zij voortaan bestemd voor het Vlaamse Gewest.

Artikel 16

Daar het Vlaams Infrastructuurfonds wordt afgeschaft, kan ook het besluit van de Vlaamse Executieve van 16 september 1992 betreffende het financieel en materieel beheer van de Gewestdienst met Afzonderlijk Beheer Vlaams Infrastructuurfonds integraal worden opgeheven.

Gezien het Vlaams Infrastructuurfonds ophoudt te bestaan, is het verantwoord om dit besluit op te heffen middels een decreetsbepaling.

Artikel 17

Het besluit van de Vlaamse Regering van 24 maart 2006 tot operationalisering van het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken belast het gelijknamige departement met het beheer van het Vlaams Infrastructuurfonds en duidt de leidend ambtenaar ervan aan als ordonnateur van het fonds.

Deze bepalingen dienen, ingevolge de afschaffing van het Vlaams Infrastructuurfonds, te worden opgeheven.

Gezien het Vlaams Infrastructuurfonds ophoudt te bestaan, is het verantwoord om deze bepalingen op te heffen via decreet.

Band met de begroting

De afschaffing van het Vlaams Infrastructuurfonds brengt een wijziging in de begrotingsstructuur met zich mee, aangezien zowel de ontvangsten als uitgaven gecompenseerd worden naar de algemene ontvangsten- en uitgavenbegroting van het Vlaamse Gewest.

Repliek op het advies van de Raad van State en de strategische adviesraden met betrekking tot afdeling 1:

De Raad merkt op dat de ontworpen artikelen 18 en 19 betrekking hebben op een federale materie (nl. concessieovereenkomsten en overheidsopdrachten). Behoudens een gemotiveerd beroep op de impliciete bevoegdheden vervat in artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen moeten ze uit het ontwerp weggelaten worden.

De bijlagen bij de koninklijke besluiten van 18 april 2017 en 25 juni 2017 betreffen louter een niet-limitatieve lijst van publiekrechtelijke instellingen in de zin van artikel 2, 1°, c, van de wetten van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten en betreffende de concessieovereenkomsten (definiëring van het begrip "aanbestedende overheid").

Door de opheffing van het Vlaams Infrastructuurfonds is die vermelding van dit Fonds in beide bijlagen daarenboven in elk geval (dus ook zonder schrapping uit die bijlagen) zonder voorwerp en tevens zonder enige operationele, financiële of juridische impact.

Er kan derhalve geen noodzaak worden ingeroepen om een aangelegenheid te regelen die behoort tot de federale bevoegdheid.

Om deze redenen worden beide artikelen dan ook niet langer hernomen. De federale overheid zal na bekrachtiging en afkondiging van het decreet wel ingelicht worden over de opheffing van het Vlaams Infrastructuurfonds, zodat hij de bijlagen van beide koninklijke besluiten bij een toekomstige wijziging van deze besluiten op dit punt kan aanpassen.

Afdeling 2. Kilometerheffing - Aanmoediging emissievrij vrachtvervoer

Artikel 18

Met deze bepaling wordt in de Vlaamse Codex Fiscaliteit aan de lijst met definities in artikel 1.1.0.0.2, in het lid dat die betrekking heeft op de kilometerheffing, een definitie toegevoegd voor "emissievrij voertuig". Deze definitie is overeenstemmend met de herziene richtlijn 1999/62/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 1999 betreffende het in rekening brengen van het gebruik van bepaalde infrastructuurvoorzieningen aan zware vrachtvoertuigen (het artikel 2, eerste lid, 29).

Voor deze emissievrije voertuigen wordt met het hierna volgend artikel een tijdelijke vrijstelling van de betalingsverplichting ingevoerd. Om deze regeling volledig in overeenstemming te brengen met de Europese regelgeving wordt de definitie van de voertuigen waarvoor de vrijstelling zal gelden expliciet opgenomen.

Hiermee wordt gevolg gegeven aan het advies van de Raad van State van 16 oktober 2023, nummer 74.623/1-3, onder het randnummer 5 bij het artikel 18.

Artikel 19

In april 2016 werd in België een kilometerheffing voor vrachtwagens ingevoerd. De kilometerheffing is een belasting op het gebruik van een vrachtwagen op een autosnelweg of op een aantal regionale wegen.

Voor alle voertuigen voor goederenvervoer met een maximaal toegelaten totaalgewicht (MTT) van meer dan 3,5 ton die op het belastbaar wegennet rijden is de heffing verschuldigd. Het basistarief van de kilometerheffing bedraagt momenteel 13 eurocent en wordt gecorrigeerd in functie van de MTT en de euronorm. Het tarief wordt jaarlijks geïndexeerd.

Er zijn drie gewichtscategorieën : 3,5-12 ton MTT, 12-32 ton MTT en meer dan 32 ton MTT. Tevens varieert het verschuldigd bedrag, afhankelijk van de euronorm van het voertuig: voor voertuigen met een hogere euronorm wordt een lager tarief toegepast, dan voor voertuigen met een lagere norm.

Voertuigen die uitsluitend aangedreven worden door een elektrische motor of waterstof, worden momenteel beschouwd als behorend tot de (minst vervuilende)

EURO-emissieklasse 6 (laatste lid van het artikel 2.4.4.0.2 van de Vlaamse Codex Fiscaliteit).

De transportsector in het algemeen, en het goederenvervoer in het bijzonder, draagt in grote mate bij aan de uitstoot van broeikasgasemissies. In Europa is het zwaar vrachtvervoer verantwoordelijk voor 27% van de transport-gerelateerde broeikasgasemissies. Daarenboven wordt verwacht dat het vrachtvervoer jaarlijks nog zal toenemen tot 2050. Ook in Vlaanderen zal het vrachtvervoer naar verwachting jaar na jaar blijven toenemen.

Om die reden heeft de Vlaamse Regering in de visienota van 5 november 2021 (betreffende bijkomende maatregelen voor het klimaat) de volgende intentie geformuleerd :

"Aanmoediging emissievrij vrachtvervoer door gunstig belastingsregime. We gebruiken de mogelijkheden die de nieuwe Europese Tolrichtlijn biedt om emissievrij vrachtvervoer tijdelijk (5 jaar) fiscaal te bevoordelen via een vrijstelling op de kilometerheffing. Deze vrijstelling wordt beperkt tot de milieucomponent, ofwel het deel van de kilometerheffing dat de vervoerder betaalt voor het veroorzaken van luchtvervuiling en geluid."

Het emissievrij vrachtverkeer in ons land en in onze regio kan inderdaad een duwtje in de rug gebruiken. Op vandaag is de Belgische en Europese markt voor elektrische vrachtwagens nog erg klein: in 2021 reden er slechts 10 batterij elektrische vrachtwagens in Vlaanderen rond. Dat is welgeteld 0,008% van het Vlaamse vrachtwagenpark. In Europa maakten de elektrische vrachtwagens 0,04% uit van het Europese vrachtwagenpark. Wereldwijd kende de elektrische vrachtwagen al wel meer opgang; maar liefst 70% van de in totaal 163 934 elektrische vrachtwagens bevonden zich in 2021 in China.

Op 12 mei 2023 heeft de Vlaamse Regering een nieuw Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) goedgekeurd. Het gaat om een update van het initiële VEKP dat in 2019 werd goedgekeurd.

De vrijstelling van de kilometerheffing voor zero-emissie vrachtvervoer wordt daarin hernomen en omschreven als een tijdelijke vrijstelling die afbouwt met de tijd. Zo kan de kilometerheffing voor vrachtvervoer, meer nog dan vandaag, een sturend instrument worden dat kan bijdragen tot de versnelde omschakeling naar zero-emissie vrachtvervoer. Deze maatregel zal een extra stimulans zijn voor de transportsector om te investeren in zero-emissie vrachtvervoer, die vandaag nog veel meer kost dan vrachtvervoer met fossiele verbrandingsmotor, en voor buitenlandse transporteurs om hun zero-emissie trucks te reserveren voor de ritten door Vlaanderen.

De doorbraak van de volledig elektrisch aangedreven vrachtwagen wordt afgeremd door enkele praktische en andere belemmeringen zoals een beperkt rijbereik, beperkte laadinfrastructuur, een verlies aan laadvermogen door het gewicht van de batterij, een beperkt aanbod aan emissievrije modellen op de markt.

We merken dat deze hinderpalen weliswaar geleidelijk vervagen en stilaan worden verholpen, maar de Vlaamse Regering acht het niettemin belangrijk een signaal te geven en de doorbraak van deze klimaatvriendelijker transportwijze te faciliteren.

Met de voorliggende decreetsbepaling wordt het voornemen, geformuleerd op 5 november 2021 eindelijk, twee jaar na de aankondiging, waargemaakt. Voor de emissievrije voertuigen met een maximaal toegestane totaalgewicht (MTT) boven 4,25 ton, wordt de zogenaamde externekostenheffing, dat is het gedeelte van de kilometerheffing dat gerelateerd is aan de kosten veroorzaakt door

luchtverontreiniging en geluidshinder, op nul gezet gedurende de ganse looptijd van de maatregel, dus tot 31 december 2029.

Om de beoogde transitie te versnellen is bovendien een bijkomende impuls noodzakelijk. Inderdaad, een vrijstelling van de kilometerheffing, beperkt tot het gedeelte externekostenheffing dreigt een louter symbolische maatregel te blijven, een bijkomende stimulans is nodig. Dat ligt ook besloten in het geactualiseerde VEKP dat op 12 mei 2023 door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd.

Daarom wil de Vlaamse Regering de mogelijkheid benutten die de herziene Europese Tolrichtlijn biedt om emissievrije voertuigen met een technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand lager dan of gelijk aan 4,25 ton volledig vrij te stellen van de verplichting om de kilometerheffing te betalen. Ook deze vrijstelling zal blijven gelden tot 31 december 2029.

Artikel 7 lid 9 van de herziene Tolrichtlijn (de Richtlijn 1999/62 zoals deze werd gewijzigd bij de Richtlijn 2022/362) laat de lidstaten toe om een vrijstelling van de verplichting tot betaling van tolgelden dan wel verlaagde tolgelden toe te staan, voor emissievrije voertuigen met een technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand tot 4,25 ton. Die mogelijkheid is uitdrukkelijk voorzien voor tolgelden en geldt dus zowel voor wat betreft de externekostenheffing als de infrastructuurheffing.

Voor de overige emissievrije voertuigen wordt het gedeelte bestaande uit de externekostenheffing, zoals hiervoor vermeld, op nul gezet. Het nog resterende gedeelte van de heffing wordt eveneens op nul gezet gedurende twee jaren vanaf de inwerkingtreding, te weten in 2024 en 2025. Het daarop volgende jaar, in 2026, volgt een vermindering met 80%, en zo wordt deze bijkomende reductie stapsgewijze afgebouwd tot bij het verdwijnen van deze gunstmaatregel op 31 december 2029.

De fictieve inclusie, zoals vandaag voorzien in de Vlaamse Codex Fiscaliteit, van de voertuigen die uitsluitend worden aangedreven door een elektrische motor of waterstof, in de EURO-emissieklasse 6, wordt expliciet opgeheven.

Een emissievrij voertuig is een motorvoertuig of een samenstel van voertuigen, bedoeld of gebruikt, al dan niet uitsluitend, voor het vervoer over de weg van goederen, waarvan het maximaal toegestane totaalgewicht meer dan 3,5 ton bedraagt overeenkomstig artikel 1.1.0.0.2, vijfde lid, 6° Vlaamse Codex Fiscaliteit en dat beantwoordt aan de voorwaarden als bepaald in artikel 3, lid 11, van verordening (EU) 2019/1242 van het Europees parlement en de Raad van 20 juni 2019 tot vaststelling van CO₂-emissienormen voor nieuwe zware bedrijfsvoertuigen en tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 595/2009 en (EU) 2018/956 van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 96/53/EG van de Raad. Deze definitie wordt opgenomen in een afzonderlijke decretale bepaling, waarmee gevolg wordt gegeven aan het het vermelde advies van de Raad van State (onder het randnummer 5 bij artikel 20 van het voorontwerp van decreet).

De kilometerheffing voor vrachtvervoer wordt, voor wat het Vlaamse Gewest betreft, vorm gegeven door het Hoofdstuk IV van TITEL 2 van de Vlaamse Codex Fiscaliteit.

Het bedrag van de verschuldigde kilometerheffing is het resultaat van een vermenigvuldiging van het aantal afgelegde kilometers, het tarief van de heffing per afgelegde kilometer, en de tariefzone waarbinnen de kilometers worden gereden.

In het artikel 2.4.4.0.2 van de Vlaamse Codex Fiscaliteit wordt de tariefformule vermeld en worden de verschillende termen omschreven die hierbij in rekening worden gebracht.

In de berekeningsformule wordt melding gemaakt van een term Ex, dit is de externekostenheffing of de toeslag in functie van de door het voertuig veroorzaakte externe kosten. Die externekostenheffing wordt gedifferentieerd in functie van de hoogte van de EURO-emissieklasse, volgens de volgende tabel :

EURO-emissieklasse	Ex
EURO 6 of hoger	1,1
EURO 5 of EEV	2,1
EURO 4	3,2
EURO 3	6,3
overige EURO-emissieklassen	8,3

Samengevat stelt de voorliggende ontwerpbeplanning de emissievrije vrachtwagens met een technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand lager dan of gelijk aan 4,25 ton volledig vrij van de betalingsverplichting van de kilometerheffing, vanaf 1 januari 2024 tot en met 31 december 2029. Deze data worden expliciet in de bepaling zelf opgenomen. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan het advies van de Raad van State (het randnummer 2 bij het artikel 78 van het voorontwerp van decreet). Door de begin- en einddatum duidelijk en ondubbelzinnig te vermelden is geen bijzondere bepaling over de in - en uitwerkingtreding van de gunstregeling noodzakelijk.

Voor de overige emissievrije voertuigen (m.a.w. de emissievrije vrachtwagens met een technisch toelaatbare maximummassa van meer dan 4,25 ton) wordt met de voorliggende ontwerpbeplanning enkel de term Ex op nul gebracht, onafhankelijk van de gewichtscategorie waartoe deze behoren. Het overige gedeelte van de heffing wordt voor deze categorie eveneens op nul gezet gedurende twee jaren vanaf de inwerkingtreding, vervolgens verminderd met 80% gedurende het derde jaar, met 60% gedurende het vierde jaar, en met respectievelijk 40% en 20% gedurende het vijfde en zesde jaar, tot bij het eindigen van de gunstmaatregel op 31 december 2029.

Band met de begroting

Uit de toelichting blijkt dat het in de eerste plaats de bedoeling van de Vlaamse Regering is om de transitie van het vrachtvervoer, dat vandaag hoofdzakelijk nog met fossiele brandstoffen wordt aangedreven, naar emissievrij vervoer te ondersteunen. Een fiscale ondersteuning en begeleiding kan daarbij een belangrijke en bepalende rol spelen.

Uiteraard heeft deze fiscale stimulans een budgettaire repercussie: uiterst beperkt gedurende het eerste jaar van de toepassing en geleidelijk jaar na jaar toenemend naarmate het aandeel van onder meer de elektrisch en waterstof aangedreven vrachtwagens in het totale wagenpark toeneemt. Na verloop van zes jaar wordt deze gunstmaatregel alleszins beëindigd.

Repliek op het advies van de Raad van State en de strategische adviesraden met betrekking tot afdeling 2:

Wat betreft het advies van de Raad van State van 16 oktober 2023 met nummer 74.623/1-3, onder de nummers 1 tot en met 2.4 bij het artikel 20 verwijst de Vlaamse Regering naar het antwoord verstrekt door de gemachtigde.

Wat betreft het advies van de Raad van State van 16 oktober 2023 met nummer 74.623/1-3, onder de nummers 3 tot en met 4 bij het artikel 20 wordt de ontwerptekst aangepast

Wat betreft het advies van de Raad van State van 16 oktober 2023 met nummer 74.623/1-3, onder de nummer 5 bij het artikel 20 wordt er een nieuwe bepaling toegevoegd met de definitie van emissievrij voertuig.

Afdeling 3. Wijziging van de bijlage 2 bij de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, met uitbreiding van het wegennet waarop een effectieve kilometerheffing voor het vrachtvervoer van toepassing is

Artikel 20

In april 2016 werd in België een kilometerheffing voor vrachtwagens ingevoerd. De kilometerheffing is een belasting op het gebruik van een vrachtwagen op het in bijlage 2 vermelde wegennet.

Bij beslissing van de Vlaamse regering (VR 2023 1205 DOC.0518 "Visienota actualisering VEKP") werd goedkeuring gegeven aan het ontwerp actualisering Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030, dat later aan de Europese Commissie zal worden genotificeerd als onderdeel van het (ontwerp) Belgische nationale Energie- en Klimaatplan 2021-2030. In het ontwerp actualisering VEKP zijn m.b.t. de sector "Transport en mobiliteit" maatregelen aanvullend op het bestaand beleid opgenomen. Eén hiervan, m.n. maatregel 2.2.1.4.1.2., heeft betrekking op de "Uitbreiding wegennet kilometerheffing voor vrachtwagens om het verplaatsingsgedrag en transportkeuzes te beïnvloeden

Voor de huidige kilometerheffing voor vrachtwagens geldt op een deel van de wegen een nultarief.

Voor de categorie vrachtwagens van meer dan 32 ton worden momenteel 64% van de trajecten afgelegd op wegen waarvoor de kilometerheffing verschuldigd is. Voor de categorie van 12 tot 32 ton, is dat 55%, en voor 3,5 tot 12 ton is dat 50%. Dat betekent dat er veel vrachtvervoer kiest om zich via andere wegen te verplaatsen die hiertoe niet voorzien zijn of via sluiptwegen. Dit zorgt voor meer filedruk en voor minder verkeersveiligheid. Dit moet zo snel mogelijk verholpen worden.

Het wegennet dat belastbaar is met de kilometerheffing zal in 2024 worden uitgebreid. Waar er nu op vele wegen nultarief geldt, kan dit verhoogd worden voor hoofdwegen en havengebieden.

Deze milieumaatregel zorgt vooral voor een effect op de modal shift waardoor veel goederentransport van de weg richting water en spoor zal verschuiven."

Daarom wordt de bestaande lijst in BIJLAGE 2 bij de Vlaamse Codex Fiscaliteit uitgebreid met:

- alle gewestwegen in havengebieden;
- alle wegen van het (ontwerp) hoofdwegennet zoals voorlopig vastgesteld door de Vlaamse Regering op 14 juli 2022;
- een aantal toevoegingen om een logische coherentie in het geselecteerde netwerk te behouden:
 - gewestwegen die als parallelweg (sluipweg) naast nieuw geselecteerde hoofdwegen liggen,
 - korte stukken gewestweg, omwille van de homogeniteit met het volledige, bestaande betolde netwerk (over gewest- en landsgrenzen heen);

- gewestwegen gekenmerkt door een cumulatie van een hoge aanwezigheid van vrachtverkeer, aanwezigheid van meer dan 1 schoolomgeving en nog niet-conforme fietspaden. We beogen immers het gebruik van wegen - in de nabijheid van schoolomgevingen of met minder optimale fietsinfrastructuur -als louter alternatief voor een nabij gelegen betold traject te ontraden. Deze laatste toevoeging gebeurt m.a.w. om de consistentie met het huidige verkeersveiligheidsbeleid te behouden.

Het effectief betolde wegennet (geen nultarief) in Vlaanderen bedraagt momenteel 2.438 km. Met de nieuwe BIJLAGE 2 wordt hier 686 km aan toegevoegd.

Band met de begroting

Voorliggende wijziging zorgt voor een bijkomende ESR-ontvangst van 81 miljoen euro per jaar. Deze inkomsten komen terecht op begrotingsartikel CEO-9CDGADD-OW, waar de ontvangsten voor Vlaanderen uit de kilometerheffing terechtkomen.

Afdeling 4. Aanpassing drempelbedrag verkeersveiligheidsfonds

Artikel 21

In het begrotingsakkoord bij het besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het koninklijk besluit van 1 september 2006 betreffende de inning en de consignatie van een som bij het vaststellen van sommige inbreuken inzake de technische eisen waaraan elk voertuig voor vervoer te land, de onderdelen ervan, evenals het veiligheidstoebehoren moeten voldoen, werd opgenomen dat het bedrag vanaf hetwelke de ontvangsten uit verkeersboetes worden aangerekend op de algemene ontvangsten (MB0-9MHHANA-OW) (i.c. 17.929 keuro) wordt verlaagd met 543.000 euro ter financiering van de personeels- en werkingskosten van het besluit.

Band met de begroting

Gelet op de impact op de algemene ontvangsten en de ontvangsten van het verkeersveiligheidsfonds in de begroting van 2024 wordt dit voorstel hier opgenomen.

Replik op het advies van de Raad van State en de strategische adviesraden met betrekking tot afdeling 4:

De Raad merkt op dat het ontworpen artikel 22 geherformuleerd dient te worden, aangezien dit artikel niet werkzaam is als autonome bepaling. Deze aanpassing werd doorgevoerd.

De MORA betreurt dat aanpassingen aan de kilometerheffing worden doorgevoerd bij Programmadecreet. De voorgestelde maatregelen vereisen wetenschappelijke en maatschappelijke onderbouwing.

De voorliggende aanpassingen werden aangekondigd naar aanleiding van de herziening van het Vlaams Energie- en Klimaatplan. Naar aanleiding van de goedkeuring daarvan werden de voorliggende maatregelen reeds besproken door de Vlaamse Regering. Ook de voorgestelde uitbreiding werd door de Vlaamse Regering overlegd voorafgaand aan de opmaak van het programmadecreet. Om de in de schoot van de Vlaamse Regering gemaakte afspraken tijdig te kunnen uitvoeren was een opname in het programmadecreet de aangewezen weg.

De MORA vreest dat door de overheveling van de VIF-ontvangsten en -uitgaven naar de algemene begroting, er mogelijks minder investeringsmiddelen zouden gereserveerd worden voor de financieringsnoden inzake mobiliteit en openbare

werken. De MORA vraagt dat deze middelen via oormerking gegarandeerd en gereserveerd kunnen worden voor Mobiliteit en Openbare Werken.

De overheveling houdt een voortzetting in van de bestaande investeringsartikels naar aparte investeringsartikels binnen de uitgavenbegroting, waardoor dezelfde oormerking net zoals voorheen mogelijk blijft.

De MORA adviseert om de tijdelijkheid te behouden van de voorliggende kortingen op de kilometerheffing voor emissievrije voertuigen.

Hieraan wordt gevolg verleend, de voorliggende maatregelen eindigen op 31 december 2029.

De MORA adviseert om de lagere tarieven voor de emissievrije voertuigen te laten bestaan gedurende minstens 10 jaar.

Initieel werd een termijn van 5 jaar vooropgesteld, zoals omschreven in de visienota van de Vlaamse Regering van 5 november 2021 met bijkomende maatregelen VEKP. Met het voorliggende ontwerp van decreet worden de tariefvoordelen verlengd tot 6 jaar.

De MORA oordeelt dat de voorgestelde tariefmaatregelen onvoldoende zijn om het wagenpark te vergroenen, er is een ruimer pakket aan maatregelen nodig.

De Vlaamse Regering verwijst naar de herziene Europese Tolrichtlijn (Richtlijn (EU) 2022/362 van het Europees Parlement en de Raad van 24 februari 2022 tot wijziging van de Richtlijnen 1999/62/EG, 1999/37/EG en (EU) 2019/520 betreffende het in rekening brengen van het gebruik van bepaalde infrastructuurvoorzieningen aan voertuigen). Daarin is onder meer een verplichting voor de lidstaten opgenomen om voor de kilometerheffing een CO2 differentiatie door te voeren. Op termijn zullen er dus nog bijkomende aanpassingen aan de kilometerheffing volgen. Ondertussen wordt de studieopdracht naar de vergroening en verruiming van de kilometerheffing voor het goederenvervoer verdergezet.

Volgens de MORA is de beoogde uitbreiding van het belastbaar wegennet een louter fiscale maatregel om extra inkomsten te genereren voor de Vlaamse Overheid. In het herziene VEKP 2021-2030 wordt de beoogde uitbreiding beschreven als een milieumaatregel die zorgt voor een effect op de modal shift waardoor goederentransport van de weg richting water en spoor zal verschuiven.

De MORA meent dat de kilometerheffing niet mobiliteitsturend is. Indien het toch zou gaan om een mobiliteitsmaatregel, zouden andere keuzes van de bijkomende wegen gemaakt worden.

De overwegingen om de beoogde wegsegmenten op te nemen staan vermeld in de Memorie van Toelichting. Aan deze uitbreiding is een gedegen onderzoek en een uitgebreide bespreking door de Vlaamse Regering voorafgegaan.

De MORA verwijst naar de twee studies die moeten nagaan hoe de kilometerheffing kan geoptimaliseerd worden en eventueel uitgebreid naar lichte voertuigen. De Mora vindt het vreemd dat de beslissingen over tariefaanpassingen en het uitbreiden van het netwerk genomen worden vooraleer deze studies zijn afgerond.

De voorliggende maatregelen zijn opgenomen in het kader van het herziene Vlaams Energie- en Klimaatplan, zoals verduidelijkt in de Memorie van Toelichting. De twee studies waar de MORA naar verwijst zijn eveneens als twee afzonderlijke initiatieven aangekondigd. Met de studie naar de sturende mobiliteitsfiscaliteit bijvoorbeeld zal aan een volgende Vlaamse Regering een aantal mogelijke maatregelen rond sturende fiscaliteit worden voorgelegd.

De MORA uit tevens bezorgdheid over de impact van de kilometerheffing op de internationale concurrentiepositie van de havens, alsook op het havenintern verkeer. De MORA adviseert de wegen met een groot aandeel havenintern verkeer niet op te nemen in het tolnetwerk.

De Vlaamse Regering heeft de havenbedrijven vooraf geïnformeerd over de voorgenomen uitbreiding. Net zoals voor de toevoegingen, gebaseerd op overwegingen inzake sluisverkeer, homogeniteit van het betolde netwerk en verkeersveiligheid, is hieraan een dialoog voorafgegaan.

De MORA vraagt naar een evenwichtig prijsbeleid voor alle voertuigen en een grondig maatschappelijk debat over het meer belasten van gebruik.

Hiervoor kan onder meer verwezen worden naar de reeds vermelde studie over de sturende mobiliteitsfiscaliteit. In het huidige Vlaamse Regeerakkoord is geen intentie opgenomen tot het invoeren van een kilometerheffing voor personenwagens. Een mogelijke verruiming van de bestaande kilometerheffing voor vrachtvervoer met bestelwagens maakt het voorwerp uit van de studie naar een verruiming en vergroening van de kilometerheffing voor vrachtvervoer.

De MORA vraagt verduidelijking bij de aanpassing van het drempelbedrag van het Verkeersveiligheidsfonds.

De verlaging van de drempel betreft een compensatie voor de inzet van extra personeel bij de Vlaamse Belastingdienst voor de controle van niet-gekeurde voertuigen, waarvan het de verwachting is dat het bijkomende inkomsten zal opleveren voor het Verkeersveiligheidsfonds.

Hoofdstuk 6. Omgeving

Afdeling 1. Financiering van de harmonisering van de sociale huurprijsberekening

Artikel 22

Met dit artikel worden twee definities in de Vlaamse Codex Wonen van 2021 ingevoegd. In de eerste plaats wordt in functie van de nieuwe opdracht van de woonmaatschappijen om betaalbare studentenkamers te realiseren "betaalbare studentenkamer" gedefinieerd. Er wordt daarbij verwezen naar 'kamers', aangezien het de bedoeling is om het aanbod aan basiskoten te stimuleren. Daarnaast wordt in het nieuwe systeem uit artikel 4.42/2 gekozen voor een verhuring via een hogeronderwijsinstelling of lokaal bestuur. Daarom wordt ook het begrip 'hogeronderwijsinstelling' gedefinieerd door te verwijzen naar de lijst van universiteiten en hogescholen die zijn opgesomd in de Codex Hoger Onderwijs.

Artikel 23

Dit artikel wijzigt artikel 2.22 van de Vlaamse Codex Wonen van 2021.

Artikel 2.22 vormt de basis voor de programmatiecyclus van sociale woonprojecten en daarmee verband houdende toewijzing van FS3-investeringskredieten. Mede daardoor worden de verrichtingen in het kader van de realisatie van betaalbare studentenkamers geïntegreerd in de reguliere programmatiecyclus, wat niet alleen voor de actoren zelf voor een eenvormige aanpak vormt, maar ook de monitoring vanuit het Vlaams Gewest faciliteert. Bedoeling is wel dat de modaliteiten van de programmatiecyclus voor betaalbare studentenkamers worden beperkt tot de strikt noodzakelijke in functie van bovenstaande doelstellingen (monitoring van budget en realisaties).

Met de aanpassing in §1, vierde lid, 3° wordt mogelijk gemaakt dat de middelen bedoeld voor de aanleg van wooninfrastructuur van sociale woonprojecten ook kunnen worden gebruikt voor de aanleg van wooninfrastructuur bij de realisatie van betaalbare studentenkamers.

Artikel 24

Dit artikel wijzigt artikel 4.1/1 van de Vlaamse Codex Wonen van 2021.

De wijziging zorgt ervoor dat gegarandeerd wordt dat alle middelen die de het Vlaams Gewest heeft bestemd voor sociale huisvesting of betaalbare studentenkamers ten goede blijven komen aan de sociale huisvestingssector onder de voorwaarden die de Vlaamse Regering reeds eerder heeft bepaald. Aangezien de betaalbare studentenkamers gerealiseerd zullen worden binnen de bestaande FS3-kredieten, is het logisch dat bij een eventuele vervreemding van die betaalbare studentenkamers de opbrengsten geherinvesteerd worden in de sociale huisvesting, onder de voorwaarden die de Vlaamse Regering reeds heeft bepaald in het uitvoeringsbesluit.

Tegelijk wordt voorzien dat de herinvesteringsplicht niet geldt als de sociale huurwoningen zouden worden aangewend als betaalbare studentenkamers, en omgekeerd. De herinvesteringsplicht zal wel gelden zodra de betaalbare studentenkamers niet langer verhuurd worden aan hoger onderwijsinstellingen of lokale besturen.

Tot slot wordt in het tweede lid een technische aanpassing aangebracht. Bij het berekenen van de vijfjarige termijn was de startdatum voor de herinvesteringsplicht bij geconventioneerde huurwoningen nog niet voorzien.

Artikel 25

Dit artikel wijzigt artikel 4.17, eerste lid, van de Vlaamse Codex Wonen van 2021.

De VMSW krijgt twee bijkomende opdrachten:

- het beheer van het solidariseringsfonds, zoals beschreven in het nieuwe ingevoegde artikel 4.46/1/1 van het voormelde decreet;
- de toekenning van renteloze leningen aan hogeronderwijsinstellingen, ook die gelegen zijn in Brussel, voor de realisatie van betaalbare studentenhuishuisvesting, waarvan de modaliteiten verder zullen worden uitgewerkt door de Vlaamse Regering. De hogeronderwijsinstellingen zijn verantwoordelijk voor de toewijzing van de betaalbare studentenkoten en kunnen dit zodoende afstemmen op hun regulier beleid inzake sociale studentenhuishuisvesting.

Artikel 26

Dit artikel wijzigt artikel 4.24 van de Vlaamse Codex Wonen van 2021.

Deze aanvulling maakt het mogelijk voor de VMSW om gronden aan te kopen die kunnen dienen voor de realisatie van betaalbare studentenkamers door woonmaatschappijen of betaalbare studentenhuishuisvesting door hogeronderwijsinstellingen. De bepaling in 8° wordt aangevuld zodanig dat de VMSW deze gronden ook in erfpacht kan geven aan de hogeronderwijsinstellingen.

Artikel 27

Dit artikel wijzigt artikel 4.42 van de Vlaamse Codex Wonen van 2021.

Deze aanpassing kadert louter in de nieuwe mogelijkheid die voor woonmaatschappijen wordt voorzien om ook te voorzien in betaalbare studentenkamers. De gescheiden boekhouding moet een verantwoording mogelijk maken voor de DAEB-activiteiten van woonmaatschappijen evenals de woonmaatschappijen zelf en de Vlaamse Regering in staat stellen om een evaluatie te maken van de inkomsten- en uitgavenstromen die met de realisatie en verhuring van betaalbare studentenkamers gepaard gaan op langere termijn.

Artikel 28

Dit artikel voegt een artikel 4.42/2 in de Vlaamse Codex Wonen van 2021 in. Met dit artikel wordt de mogelijkheid geschapen (en beperkt tot 5% van hun jaarlijks investeringsvolume) waarmee woonmaatschappijen betaalbare studentenkamers kunnen realiseren en verhuren aan hogeronderwijsinstellingen, m.o.o. onderverhuring aan studenten onder de voorwaarden die de Vlaamse Regering bepaalt.

Het tweede, derde en het vierde lid machtigt de Vlaamse Regering om inschrijvingsvoorwaarden, voorrangs- en toewijzingsregels en de berekening van de hoofd- en onderhuurprijs te bepalen, evenals typehuuronvereenkomsten vast te stellen voor hoofd- en onderhuuronvereenkomsten. De woonmaatschappijen concentreren zich op de ontwikkeling van de studentenkoten. Voor de toewijzing, het verhuur en de uitbating dient men een samenwerking aan te gaan met een hogeronderwijsinstelling of met de lokale besturen. De verantwoordelijkheid over deze aspecten komt dan ook bij de hogeronderwijsinstellingen of de lokale besturen te liggen. Zij kunnen hierbij de toewijzing van de basiskoten afstemmen op hun regulier beleid inzake sociale studentenhuusvesting. Ze dienen hierbij in elk geval voorrang te garanderen voor beurs- en bijna beursstudenten.

Het vijfde lid machtigt de Vlaamse Regering om ook subsidies te verlenen aan woonmaatschappijen voor de realisatie van betaalbare studentenkamers. Voor alle duidelijkheid wordt onder de realisatie van betaalbare studentenkamers ook verstaan de verwerving van zakelijke rechten op onroerende goederen m.o.o. bouw of omvorming tot betaalbare studentenkamers. Het is immers de bedoeling dat de woonmaatschappijen hiervoor dezelfde gesubsidieerde leningen kunnen opnemen als die voor de realisatie van sociale huurwoningen.

Het zesde lid voorziet de mogelijkheid om ook in de infrastructuurwerken die verband houden met de realisatie van betaalbare studentenkamers te subsidiëren. Ook voor deze werken is het de bedoeling dat woonmaatschappijen beroep zullen kunnen doen op dezelfde subsidies als die bij de realisatie van sociale huurwoningen.

Artikel 29

Dit artikel voegt een nieuw artikel 4.46/1/1 in de Vlaamse Codex Wonen van 2021 in. Het regelt een aantal modaliteiten in verband met het solidariseringsfonds. De oprichting van dit fonds vloeit voort uit de hervorming van de sociale huisvestingssector. Tegen 30 juni 2023 zijn de sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM's) en sociale verhuurkantoren (SVK's) omgevormd tot één woonactor, namelijk de woonmaatschappij.

Die hervorming leidt tot verschillende huurprijsberekeningen binnen één organisatie, afhankelijk van het statuut van de woning (zakelijk recht of ingehuurd). De woonmaatschappij zal echter beide types woningen aan sociaal gerechtigden aanbieden. De verschillen in het statuut van sociale woningen resulteren zonder bijsturing in uiteenlopende gevolgen voor de sociale huurder wat betreft de te betalen huurprijs en de wijze waarop de huurder een inkomensgerelateerd sociaal voordeel geniet. Om dat aan te pakken, heeft de

Vlaamse Regering op 14 juli 2023 een besluit goedgekeurd. Dit besluit verhoogt de huursubsidie die van toepassing is op de ingehuurde woningen en verlaagt de sociale korting die van toepassing is op de eigen woningen. Deze maatregel zal het sociaal voordeel voor beide types huurwoningen meer op mekaar afstemmen. De meeruitgave van de verhoging van de huursubsidie wordt gecompenseerd door meerinkomsten uit de verhuur van de woningen die ter uitvoering van artikel 4.40, 1°, van de Vlaamse Codex Wonen van 2021 worden verhuurd door de woonmaatschappij. De oprichting van het solidariseringsfonds moet deze financiële stromen in goede banen leiden.

Dit nieuwe artikel voorziet in een delegatie aan de Vlaamse Regering om de voorwaarden vast te stellen waarin een woonmaatschappij die woningen ter beschikking stelt aan sociale huurders ter uitvoering van artikel 4.40, 4°, van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, een beroep kan doen op het solidariseringsfonds.

Ten slotte wordt vastgesteld dat het fonds van de nodige middelen wordt voorzien door bijdragen van woonmaatschappijen op basis van de huurinkomsten van sociale huurwoningen die de woonmaatschappij verhuurt overeenkomstig haar opdracht vermeld in artikel 4.40, 1°, van het voornoemde decreet. De Vlaamse Regering bepaalt de berekeningswijze van de bijdragen in het fonds, de manier waarop de financiële middelen uit het solidariseringsfonds omgezet worden in een toelage aan de woonmaatschappijen en regelt ook de werkwijze van het solidariseringsfonds.

Artikel 30

Via artikel 4.48 van de Vlaamse Codex Wonen van 2021 wordt voor de woonmaatschappijen bepaald dat zij voor de uitvoering van verrichtingen die betrekking hebben op de opdrachten die zijn opgenomen in artikel 4.40, 1° tot en met 3°, 4.43 en 4.44, van het voormelde decreet zich financieren met leningen die zijn aangegaan bij de VMSW of, onder de voorwaarden die de Vlaamse Regering bepaalt, bij derden. Dit wordt nu uitgebreid met de nieuwe opdrachten die voor de woonmaatschappij zijn opgenomen in nieuw artikel 4.42/2 waarbij de modaliteiten van de lening ook verder zullen worden uitgewerkt in het Algemeen reglement van de leningen van de VMSW.

Artikel 31

Met dit artikel wordt de mogelijkheid voorzien om subsidies voor energetische renovaties toe te kennen bij de realisatie van betaalbare studentenkamers.

Artikel 32

Aangezien de financiering van de realisatie van betaalbare studentenkamers met dezelfde middelen gebeurt als die die voorzien zijn voor de realisatie van sociale huurwoningen, waarbij de gewestelijke sociale correctie (GSC) als sluitstuk van de financiering van woonmaatschappijen wordt beschouwd, is het logisch dat ook de inkomsten- en uitgavenstromen die met de realisatie van betaalbare studentenkamers worden gerealiseerd, mee worden genomen in de GSC. De wijzigingen aan artikel 5.32 en 5.33 maken het mogelijk om in de berekening van de GSC ook rekening te houden met eventuele tekorten of overschotten die op jaarbasis ontstaan n.a.v. de realisatie en verhuring van betaalbare studentenkamers. De modaliteiten hiervan zullen door de Vlaamse Regering worden bepaald.

Artikel 33

Zie toelichting onder artikel 32

Band met de begroting

Harmonisering sociale huurprijsberekening

Met ingang van 1 januari 2024 wordt in het kader van de harmonisering van de sociale huurprijsberekening tussen de vroegere SVK- en SHM-woningen, enerzijds de huursubsidie die van toepassing is op de ingehuurde woningen verhoogd, en anderzijds de sociale korting die van toepassing is op de eigen woningen verlaagd zodat een minder uiteenlopend inkomensgerelateerd sociaal voordeel wordt bekomen naargelang het statuut van de woning. Om die ingreep budgetneutraal te houden is deze aanpassing noodzakelijk: de meeruitgave van de verhoging van de huursubsidie wordt gecompenseerd door meerinkomsten uit de verhuur van de woningen waar de woonmaatschappij een zakelijk recht op heeft. De verhoogde huursubsidie zal, zoals thans het geval is, uitgekeerd worden via begrotingsartikel QF0-1QDG2PA-WT. De meerinkomsten uit de verhuur komen in het solidariteitsfonds binnen de VMSW-begroting terecht.

Deze bepaling is noodzakelijk om aan de Vlaamse Regering een delegatie toe te kennen om dit compensatiemechanisme uit te werken en tot een break-even resultaat te komen.

Financiering betaalbare studentenhuysvesting

Er zijn 3 sporen om tot betaalbare studentenhuysvesting te komen. Hieronder wordt per spoor de budgettaire weerslag overlopen.

1. Woonmaatschappijen nemen gesubsidieerde leningen op om koten te realiseren. Er wordt beroep gedaan op de reguliere FS3-machtiging. Bijgevolg is er geen extra budgettaire weerslag.
2. VMSW verwerft gronden waarop betaalbare studentenhuysvesting wordt ontwikkeld door hogeronderwijsinstellingen. Hiervoor wordt 24.929 keuro ingeschreven op ESR-code 71.12 in de VMSW-begroting, samengesteld als volgt:
 - 4,2 MIO die in het kader van het Rollend Grondfonds al was ingeschreven in de VMSW-begroting
 - 5,2 MIO die recurrent beslist werd in het kader van de begrotingsbesprekingen bij de BO24 (n.b. in het kader van de begrotingsbesprekingen werd beslist om 6,5 MIO te voorzien voor studentenhuysvesting – het saldo van 1,3 MIO zal via een facultatieve subsidie vanuit begrotingsartikel QF0-1QDG2QA-WT aan de VZW Brik worden toegekend, een rechtsgrond wordt voorzien via het subsidieartikel in het begrotingsdecreet bij de BO24)
 - 15,5 MIO saldo uit het Rollend Grondfonds.
3. VMSW verstrekt voor 100MIO euro renteloze leningen aan hogeronderwijsinstellingen
 - Er wordt een extra machtiging ingeschreven ten bedrage van 100 MIO euro (zie begrotingsartikel QF0-1QDG5QK-IS). De hogeronderwijsinstellingen gelegen in Brussel krijgen ook toegang tot deze renteloze leningen.
 - De kost van deze machtiging wordt gecompenseerd door het budget van de woonwagenterreinen op nul te zetten (2,2 MIO VAK en VEK op begrotingsartikel QF0-1QDG2QA-WT). In functie van effectieve opnames en de rente-evolutie kan komende begrotingsjaren ook nog een compensatie aangeleverd worden vanuit de DAB Fonds ter Bestrijding van de Uithuiszettingen (de toelage transiteert via QF0-1QDG2PI-IS). Het encours op de subsidie voor woonwagenterreinen bedraagt eind september 4,7 MIO euro. Een eventuele VEK-vraag komende jaren voor de aflossing ervan zal potentieel opgevangen moeten worden vanuit de VEK-buffer bij F&B.

Afdeling 2. Decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materialenkringen en afvalstoffen – Krengfinanciering

Artikel 34

Artikel 33§4

De bevoegdheid van de OVAM met betrekking tot de ophaling en verwerking van krenge van landbouwdieren kadert in het duurzame beleid van afvalstoffen, zoals transport, opslag en verwerking van de krenge, op een manier die hinder naar het milieu beperkt. Als basisprincipe geldt dat de vervuiler betaalt.

De voorliggende wijzigingen in het kader van BO2024 beogen om de rechtsbasis voor de OVAM te schrappen om een vergoeding te voorzien voor het ophalen en verwerken van krenge van landbouwdieren.

Situering

De Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse Gewest (OVAM) nam tot en met 2021 de taken op zich rond de financiering van de ophaling en verwerking van krenge van landbouwdieren. Sinds de uitbraak van diverse crisissen en de stijgende kosten voor de veehouders lag de focus hier eerder op het vastleggen van een subsidie dan op de veilige en correcte afvoer van afvalstoffen.

De taken rond het verlenen van subsidiebedragen aan de veehouders via Rendac (enige ophaler en verwerker van dode landbouwdieren in België) is eerder een steunmaatregel gerelateerd aan de bevoegdheid van het landbouwbeleid en kan zijn rechtsgrond vinden in het Decreet betreffende het Landbouw- en Visserijbeleid.

In het kader van de begrotingsopmaak 2022 besliste de Vlaamse regering om financiële verantwoordelijkheid voor de subsidie inzake ophaling en verwerking van krenge toe te wijzen aan het budget van het beleidsdomein Landbouw en Visserij.

Deze aanpassing van de wetgeving beoogt om de nieuwe situatie te regulariseren.

Aangezien de bevoegdheid rond het prijzenbeleid van een afvalophaler en -verwerker steeds de inhoudelijke bevoegdheid volgt (artikel 6, §1, VI, lid 5, 3° BHHI), blijft het bewaken van een maximumtarief per prestatie voor de ophaling en verwerking van krenge een bevoegdheid van het domein OmgevingLeefmilieu. Hiervoor moet een rechtsbasis worden gecreëerd.

Het gewijzigde artikel 33§4 creëert een decretale rechtsbasis voor de uitvoering van een jaarlijkse financiële audit bij de ophaler en verwerker van krenge teneinde een maximumprijs per ton vast te stellen.

De bevoegdheid voor het toekennen van de jaarlijkse subsidie aan geregisteerde inzamelaars als gedeeltelijke tegemoetkoming in de kosten van inzameling bij landbouwers, particulieren en erkende opvangcentra, wordt verankerd via een wijziging van het decreet van 21 juni 2013 (Landbouwdecreet). Ook de oprichting de taken van de commissie krengefinanciering zullen in het Landbouwdecreet worden opgenomen.

Om de continuïteit van de rechtsbasis voor de krengefinanciering te verzekeren wordt een overgangsregeling voorzien voor de voorliggende wijziging van artikel 33, §4 van het Materialendecreet.

De huidige toestand (probleemstelling)

Artikel 33 §4, creëert een rechtsbasis voor de OVAM om een vergoeding te voorzien voor het ophalen en verwerken van dierlijke bijproducten. Door de toewijzing van de financieringsverantwoordelijkheid aan het departement Landbouw en Visserij is deze rechtsbasis overbodig geworden.

Knelpunten en opportuniteiten

Wijzigingen aan de huidige regeling

De rechtsbasis voor het verlenen van vergoedingen aan veehouders voor de inzameling van gestorven landbouwdieren wordt geschrapt.

Budgettaire impact

Het jaarlijks voorziene budget voor deze subsidie bedraagt ca. 8 miljoen Euro. Op niveau van de begroting van de Vlaamse overheid is er geen budgettaire impact aangezien het om verschuiving tussen budgetposten gaat.

Band met de begroting

De voorliggende wijzigingen in het kader van de BO2024 regulariseren de wetgeving in het kader van een verschuiving van budgetten van het beleidsdomein Omgeving naar het beleidsdomein Landbouw met ingang van 2022.

Repliek op het advies van de Raad van State en de strategische adviesraden met betrekking tot afdeling 2

Advies Raad van State

De Raad van State is van mening dat artikel 10, § 3, van het voornoemde decreet van 28 juni 2013 kan, in de huidige stand van de decreetgeving, niet kan dienen als rechtsgrond voor het bepaalde in artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 juni 2013. Zij stelt voor een uitdrukkelijke machtigingsbepaling op te nemen in het decreet van 28 juni 2023 (Landbouwdecreet).

Het beheer van kadavers van landbouwhuisdieren is een activiteit die inherent verbonden is aan het uitvoeren van een landbouwactiviteit. De ondersteuning van de inzameling van kadavers draagt op een positieve manier bij aan meerdere onderwerpen die vermeld worden in artikel 10, §1, 1° van het Landbouwdecreet. De subsidiëring en regulering van de kostprijs van kadaverophaling stimuleert landbouwers om hun dieren en de kadavers op de juiste manier te beheren en zorgt dus voor een positieve bijdrage aan milieubescherming (vermijden van hinder naar omgeving door begraven/storten/achterlaten), naleving van hygiënische normen en diergezondheid (voorkomen van verspreiden van dierziekten) en dierenwelzijn (daling sterftecijfer) in de veeteelt en is derhalve een valabele rechtsgrond.

Daarnaast wordt de bevoegdheid voor het toekennen van de jaarlijkse subsidie aan geregisteerde inzamelaars als gedeeltelijke tegemoetkoming in de kosten van inzameling bij landbouwers, particulieren en erkende opvangcentra, verankerd via een wijziging van het decreet van 21 juni 2013 (Landbouwdecreet).

De Raad van State adviseert om, met het oog op de evenredigheidsvereiste, in de ontwerpbeplanning op te nemen op welke wijze het betrokken maximumtarief zal worden bepaald, waarbij in acht moet worden genomen dat in de toekomst mogelijk ook andere dienstverleners op de markt actief worden.

De ontwerpbeplanning werd in die zin aangepast.

Advies SALV

- 1) De voorgestelde wijzigingen van artikel 33 worden afgekeurd omdat deze de decretale basis van de huidige financieringsregeling schrappen. De opmaak van een besluit tot wijziging van het BVR van 21 juni 2013 betreffende dierlijke bijproducten en afgeleide producten moet volstaan.

De wijzigingen halen de rechtsbasis uit het Materialendecreet en kunnen hun rechtsbasis vinden in artikel 10, §1 1° van het decreet van 21 juni 2023 (Landbouwdecreet). Bovendien zal de bevoegdheid voor het toekennen van de jaarlijkse subsidie aan geregisteerde inzamelaars als gedeeltelijke tegemoetkoming in de kosten van inzameling bij landbouwers, particulieren en erkende opvangcentra, worden verankerd via een wijziging van het decreet van 21 juni 2013 (Landbouwdecreet).

- 2) De overheid moet een maximumtarief per prestatie (blijven) definiëren, en dat op bedrijfsniveau en op het niveau van de individuele aanbieder.

Dit wordt gegarandeerd door het aangepaste artikel 33, waarbij uitdrukkelijk de uitvoering van een jaarlijkse audit wordt vermeld, die de basis vormt voor het vastleggen van de maximumvergoeding per prestatie. De huidige regeling legt niet op dat de vergoedingsregeling via een abonnement moet gebeuren, de keuze hiervoor wordt gemaakt in consensus tussen de landbouworganisaties en de inzamelaar.

- 3) Voeg een decretale bepaling toe die expliciet aangeeft dat de overheid als regulator en waakhond kan optreden met betrekking tot het toekomstige vergoedingensysteem voor de ophaling en verwerking van krenge.

Door de aanvulling van artikel 33 met een bepaling die de jaarlijkse audit vastlegt, wordt tegemoet gekomen aan deze aanbeveling. Bovendien zal door een amendement op het ontwerpdecreet in het Landbouwdecreet de oprichting van een commissie krengefinanciering worden opgenomen. Deze commissie heeft als taak om te beslissen over de abonnementsprijzen en de vergoeding per prestatie die moet worden betaald door de actoren die gevat zijn door de vergoedingsregeling.

- 4) Het is van belang dat de overheid via een audit de maximale prijs voor de ophaling en verwerking van krenge blijft vaststellen. Het nieuwe, afgeslankte art. 33§4 is volgens de SALV evenwel te vrijblijvend opgesteld. Veranker ook de sectorale participatie in het de-creet. De SALV stelt ook voor een bepaling toe te voegen die een periodiek karakter aan de audit toekent.

Dit wordt verzekerd door de aanvulling van artikel 33 en de oprichting van de commissie krengefinanciering via een aanpassing van het Landbouwdecreet.

Afdeling 3. Decreet van 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004 - Asbestafbouwbeleid

Artikel 35

Artikel 19, eerste lid, punt 3°

In uitvoering van het asbestafbouwbeleid ondersteunt de OVAM sinds 2018 asbestverwijdering in Vlaamse scholen via de sectorprotocollen voor respectievelijk het gemeenschapsonderwijs en het gesubsidieerd onderwijs. Scholen kunnen beroep doen op een cofinanciering van 50% van de asbestverwijderingskost. Hierbij kunnen ze zelf een aannemer aanstellen om de asbestmaterialen te laten verwijderen of ze kunnen dit laten doen door de OVAM. De OVAM beschikt hiervoor over raamcontracten met aannemers.

Indien een school de asbestverwijdering laat uitvoeren door de OVAM, prefinancierde de OVAM de asbestverwijderingskost aan 100% door de factuur van de opdrachthoudende aannemer te betalen en vorderde ze vervolgens het door de school te financieren aandeel van 50% terug. Deze terugvorderingen komen in het BodemBescherminingsFonds (BBF) terecht sinds de opstart van de sectorprotocollen in 2018. Om deze terugvorderingen te kunnen recupereren (intering) voor inzet binnen de sectorprotocollen is een technische wijziging nodig van dit artikel. Deze wijziging voorziet in een verruiming van de reeds beschreven aanwendingsmogelijkheid naar vrijwillig optreden en een verbreding naar het wegnemen van materialen waaronder sowieso ook afvalstoffen vallen.

Voor de sectorprotocolwerking vanaf begrotingsjaar 2023 wordt voor nieuwe raamcontracten met een splitfacturatie gewerkt waardoor de OVAM niet langer voormelde terugvordering moet hanteren. De instroom in het BBF van deze terugvorderingen stopt dus zodra de raamcontracten afgesloten voor 2023 stopgezet worden.

Band met de begroting

Dankzij goedkeuring van deze bepaling zal naar verwachting vanaf begrotingsjaar 2025 de intering uit het Bodembescherminingsfonds in de OVAM-begroting (BBF) kunnen opstarten (decreetswijziging gepubliceerd).

Afdeling 4. Voorstel tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018

Artikel 36 tot en met 51

Dit ontwerp beoogt een wijziging van diverse bepalingen van Titel IV van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018 (hierna DIWB) en de bijlagen 5 en 6 bij dit decreet. Titel IV bevat o.a. de bepalingen m.b.t. de heffing op de waterverontreiniging en de heffing op de winning van grondwater. De wijzigingen betreffen voornamelijk inhoudelijke wijzigingen die enerzijds beogen een financiële stimulans te bieden voor het aanbieden van (gezuiverd) afvalwater door de ene heffingsplichtige aan een andere met het oog op hergebruik, en anderzijds te komen tot een nog correctere, representatievere en beter bij de realiteit aansluitende heffing. Ook worden een aantal technische aanpassingen uitgevoerd.

De Vlaamse Regering heeft met de Blue Deal een plan opgemaakt in de strijd tegen waterschaarste en droogte, waarbij circulair watergebruik centraal staat. Bij decreet van 24 juni 2022 tot wijziging van diverse bepalingen in de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, werd een kaderbepaling ingevoegd in het DIWB die enerzijds toelaat de Europese verordening (2020/741) over het hergebruik van water uit te voeren en anderzijds ook een rechtsgrond biedt om voor andere hergebruikstoepassingen buiten het beperkte kader van de verordening de nodige uitvoeringsbepalingen te nemen. Om te vermijden dat de heffing op de waterverontreiniging in bepaalde situaties een financiële rem zou vormen voor ondernemingen om effectief tot uitwisseling van (gezuiverd) afvalwater over te gaan en zo de druk op schaarse waterbronnen (o.a. grondwater) te verlichten, wordt voorzien in een vrijstelling.

Een aantal aanpassingen beogen te komen tot een heffing op de waterverontreiniging die nog meer aanleunt bij de realiteit, met inachtnaam van het "de vervuiler betaalt"-principe. Uit praktijkervaring is de nood gebleken om een aantal principes te herbekijken. Zo wordt de heffing, berekend volgens de

uitgebreide berekeningsmethode, in grote mate bepaald door de N1-component. In tegenstelling tot de andere componenten, waar gewerkt wordt met gemiddelden, wordt deze bepaald door de resultaten van de "maand van de grootste bedrijvigheid". Dit begrip geeft veel aanleiding tot discussies, vooral in geval er zich calamiteiten hebben voorgedaan waardoor tijdelijk een zwaardere vervuiling in het milieu werd gebracht. Door het afstappen van dit begrip en te gaan naar een gemiddelde, ook bij bepaling van de N1-component, komt men tot een gemiddelde vervuiling over het gehele jaar waarbij elke gemeten vuilvracht toch nog in rekening wordt gebracht, maar tegelijkertijd ruimte is om de gevolgen van een tijdelijke zwaardere vervuiling te milderen. Hierbij is het toch nog van belang dat heffingsplichtigen minstens meten in de periode waarin ze het meeste vervuilen. Het behoud van de 30%-regel blijft noodzakelijk, maar dan met een aangepaste invulling.

In dit kader bevindt zich ook het voorstel om de vaststellingen van de toezichthouder bevoegd voor milieuhandhaving en de resultaten van schepmonsters te gebruiken bij de berekening van de heffing voor periodes van onvergunde lozing, een wijziging in het beoordelingstijdstip en de geldigheidsduur van nullozerstatuten en de mogelijkheid om tellerstanden van vroegere of latere periodes te gebruiken als basis voor periodes zonder tellerstanden. Een beoordeling en berekening op dagbasis leunt daarbij ook nauwer aan bij de realiteit.

Op een aantal vlakken wordt er ook gestreefd naar vereenvoudiging en verduidelijking van bestaande regelgeving. Er wordt op twee vlakken gestreefd naar vereenvoudiging: eerst en vooral een administratieve vereenvoudiging voor de heffingsplichtigen, ingegeven door praktijkervaring. Hier kan bv. verwezen worden naar het invoegen van de nieuwe sectoren 62 en 63. De vereenvoudiging komt in het voorstel ook algemeen naar voor door het hanteren van een vereenvoudigd en moderner taalgebruik en grammaticale aanpassingen, zonder dat dit invloed heeft op het inhoudelijke.

Verantwoording per artikelnummer:

Artikel 36

De Vlaamse Regering heeft met de Blue Deal een plan opgemaakt in de strijd tegen waterschaarste en droogte, waarbij circulair watergebruik centraal staat. Het hergebruik van (stedelijk) afvalwater, als alternatieve watervoorziening, kan de waterschaarste beperken. Op dit vlak werd reeds op Europees vlak met de Verordening (EU) 2020/741 van 25 mei 2020 inzake minimumeisen voor hergebruik van water een instrument aangeboden ter regulering van de normen op Unieniveau. Deze is van toepassing sinds 26/06/2023. Met het besluit van de Vlaamse Regering dd. 14/07/2023 houdende reglementering inzake de kwaliteit en de productie, de levering en het gebruik van teruggewonnen water wordt verdere uitvoering gegeven aan de Verordening.

Waar de Verordening bedoeld is om een kader te bieden voor het hergebruik van gezuiverd stedelijk afvalwater voor landbouwirrigatie, kan hergebruik van afvalwater ook in een ruimere context worden bekeken. Zo zal afvalwater, al dan niet (in een doorgedreven vorm) gezuiverd, van een heffingsplichtige, in veel gevallen bij een andere heffingsplichtige perfect kunnen worden ingeschakeld in diens productieproces, zonder risico's op vlak van volksgezondheid of milieu. Op die manier kan worden vermeden dat deze laatste dient terug te grijpen naar meer schaarse waterbronnen, die bovendien vaak ook duurder zijn. Toch zal ook aan een dergelijke uitwisseling tussen heffingsplichtigen vaak een (eenmalige) kostprijs verbonden zijn, die mogelijks zwaarder opweegt dan het financieel

voordeel dat door de ontvanger gehaald wordt uit het gebruik van de alternatieve waterbron. De heffingsregelgeving in haar huidige vorm is niet in alle situaties een stimulans voor heffingsplichtigen om hun afvalwater verder ter beschikking te stellen. De aanbieder van afvalwater zal nog steeds gehouden zijn tot betaling van de heffing op de waterverontreiniging op het aangeboden volume, tenzij hij is erkend als nullozer. Dit alles kan er toe leiden dat heffingsplichtigen toch kiezen om niet over te gaan tot het aanbieden van hun afvalwater voor hergebruik. Huidig voorstel wenst een extra financiële stimulans te bieden voor projecten waarbij er een uitwisseling van (gezuiverd) afvalwater plaatsvindt, door een vrijstelling van de heffing op de waterverontreiniging te voorzien voor de aanbieder, mits aan een aantal cumulatieve voorwaarden is voldaan. Op deze manier wil men circulair afvalwatergebruik stimuleren.

Om duidelijk aan te geven wat wordt verstaan onder "circulair afvalwater" in het kader van de heffingsregelgeving en de verwijzing doorheen Titel IV van het DIWB te vergemakkelijken, wordt in eerste instantie voorzien in een definitie in artikel 4.1.1. Het uitgangspunt is de uitwisseling van (gezuiverd) afvalwater tussen 2 afzonderlijke heffingsplichtigen, waardoor ook bewust wordt gekozen voor de term circulair "afvalwater" en niet de term circulair "water". Circulair watergebruik binnen hetzelfde bedrijf valt immers niet onder het toepassingsgebied. Ook het gebruik van niet-verontreinigd hemelwater afkomstig van een andere heffingsplichtige wordt niet beoogd, (afval)water afkomstig van bemalingen, bodemsaneringen en grindwinningen daarentegen wel. "Afvalwater" dient begrepen te worden in de zin van artikel 1.1.2. van Titel II van het VLAREM, om het mogelijke toepassingsgebied zo ruim mogelijk te maken. Doorheen Titel IV van het DIWB zal ook steeds verwezen worden naar beide partijen van de uitwisseling als de "aanbieder" enerzijds, d.i. de heffingsplichtige die (een deel van) zijn afvalwater ter beschikking stelt als circulair afvalwater, en de "ontvanger" van het circulair afvalwater, d.i. de heffingsplichtige die van het aangeboden afvalwater gebruik maakt bij de eigen bedrijfsactiviteit.

Artikel 37

Dit voorstel betreft een toevoeging die verband houdt met de uitbreiding van het deltaprincipe, zoals opgenomen in het voorstel bij artikel 48. Er wordt dan ook verwezen naar de toelichting bij dat voorstel.

Artikel 38

Artikel 4.2.1.1.1 van het DIWB stelt dat als heffingsplichtige voor de heffing op de waterverontreiniging wordt beschouwd, elke natuurlijke of rechtspersoon die op enig ogenblik in het jaar voor het heffingsjaar op het grondgebied van het Vlaamse Gewest water heeft afgenomen/verbruikt en/of geloosd. Er is hierbij geen onderscheid tussen privaatrechtelijke of publiekrechtelijke rechtspersonen. De openbare brandweerdiensten verbruiken bij het uitvoeren van hun wettelijke opdrachten, waaronder de bestrijding van branden, uiteraard ook regelmatig water. Gelet op de omschrijving van de heffingsplicht en de afwezigheid van een vrijstelling, zijn de openbare brandweerdiensten heffingsplichtig voor de heffing op de waterverontreiniging.

In de wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid, wordt bepaald dat de gemeenten voorzien in voldoende hydranten en afsluiters op het waterleidingnet, zodat er steeds voldoende bluswatervoorraad aanwezig is. Het leidingwater dat via deze hydranten als bluswater wordt gebruikt, is moeilijk te bepalen en dus aan te rekenen aan de openbare brandweerdiensten. Deze volumes worden gedekt door de Infrastructure Leakage Index (ILI). Wanneer openbare brandweerdiensten

echter de brandweerwagens in de kazerne vullen met bv. hemel- of grondwater, dan zal er wel een heffing gevestigd worden. Brandweerdiensten die meer laagwaardige waterbronnen willen inzetten voor het blussen, worden op die manier benadeeld t.a.v. brandweerdiensten die enkel water afnemen van hydranten op de openbare weg.

Om deze reden wil dit voorstel voorzien in een vrijstelling van de heffing op de waterverontreiniging bij gebruik van andere waterbronnen dan leidingwater voor het vullen van de brandweerwagens. Ook bij gebruik van circulair afvalwater, als dit uiteraard is toegestaan, wordt de vrijstelling toegekend.

De vrijstelling is enkel voorzien voor openbare brandweerdiensten, niet voor brandweerdiensten die verbonden zijn aan een bedrijf (of een bedrijventerrein). Deze private brandweerdiensten zullen nog steeds onderworpen blijven aan de heffing op de waterverontreiniging voor het water dat voor blussen van branden wordt gebruikt.

Artikel 39

De invoeging van artikel 4.2.1.1.9 betreft eigenlijk een loutere verplaatsing van wat op dit moment is opgenomen in artikel 4.2.1.1.8 van het DIWB. Op deze manier worden alle vrijstellingen op de heffing van de waterverontreiniging gegroepeerd en wordt, zoals momenteel het geval is, afgesloten met de bevoegdheid van VMM voor de vestiging, inning en invordering van de heffing op de waterverontreiniging.

Artikel 40

Het bedrag van de heffing op de waterverontreiniging wordt bepaald door de vuilvracht N te vermenigvuldigen met het tarief T. In artikel 4.2.2.1.1 van het DIWB wordt een onderscheid gemaakt tussen enerzijds een verlaagd tarief, dat slechts op bepaalde groepen heffingsplichtigen van toepassing is, en anderzijds het "normale" tarief. Dit tarief is op alle andere heffingsplichtigen van toepassing. Op dit moment kunnen voornamelijk volgende groepen heffingsplichtigen genieten van het verlaagde tarief:

- de heffingsplichtigen (grootverbruikers) die volgens de hun verleende milieu- of omgevingsvergunning moeten lozen op oppervlaktewater en daarvoor hun afvalwater zelf moeten zuiveren;
- de heffingsplichtigen (grootverbruikers) die volgens de hun verleende milieu- of omgevingsvergunning niet mogen lozen op oppervlaktewater (wel in openbare riolering die niet aangesloten is op een RWZI, een kunstmatige afvoerweg voor hemelwater...), maar wel normen kregen opgelegd voor lozing in de gewone oppervlaktewateren. Ook deze heffingsplichtigen dienen dus te voorzien in zuivering van het eigen afvalwater;
- de heffingsplichtigen (kleinverbruikers) die zich niet bevinden in de zone van vijftig meter rond het stelsel van de openbare riolering en collectoren dat is aangesloten op een openbare afvalwaterzuiveringsinstallatie of op basis van de zoneringsplannen zal aangesloten worden op een openbare afvalwaterzuiveringsinstallatie.

VMM werkt op heffingsvlak met de zones "A", "B", "C" en "OW", waarbij enkel de zones "C" en "OW", de "oppervlaktewaterlozers", recht geven op het verlaagd tarief. De groep heffingsplichtigen die zich in deze zones bevindt, is verplicht het eigen afvalwater te zuiveren in een IBA (individuele behandelingsinstallatie voor afvalwater) vooraleer op oppervlaktewater wordt geloosd. De door VMM gebruikte

benamingen gaan terug op de zuiveringszones, zoals deze bestonden voor het besluit van de Vlaamse Regering van 10/03/2006 houdende de vaststelling van de regels voor de scheiding tussen de gemeentelijke en bovengemeentelijke saneringsverplichting en de vaststelling van de zoneringsplannen. Sinds de inwerkingtreding van dit besluit worden de zones op de zoneringsplannen gehanteerd, dit zijn het centraal gebied, het collectief geoptimaliseerd buitengebied, het collectief te optimaliseren buitengebied en het individueel te optimaliseren buitengebied. De zones "C" en "OW" stemmen overeen met het individueel en collectief te optimaliseren buitengebied. Dit blijkt echter op geen enkele manier uit de huidige tekst van artikel 4.2.2.1.1, §2, 3° van het DIWB, waardoor dit voor de heffingsplichtigen helemaal niet duidelijk is. Bovendien wordt voor de aansluitplicht op riolering, zoals opgenomen in titel II van het Vlarem, uitgegaan van een afstand van 250 meter tot het netwerk van riolering of collectoren, terwijl in de huidige tekst van artikel 4.2.2.1.1, §2, 3°, verwezen wordt naar een afstand van 50 meter. Ook dit leidt tot onduidelijkheden.

Met dit voorstel wordt de formulering van artikel 4.2.2.1.1, §2, 3°, aangepast met uitdrukkelijke verwijzingen naar de benamingen uit de zoneringsplannen en de aansluitplicht opgenomen in titel II van het Vlarem. Zo moet het voor heffingsplichtigen veel duidelijker na te gaan zijn of ze in aanmerking komen voor het verlaagd tarief.

Artikel 41

Artikel 4.2.2.1.4 DIWB bevat de bepalingen m.b.t. het nullozersstatuut. Heffingsplichtigen die door investeringen in het productieproces en/of zuiveringstechnische werken komen tot een totale niet-lozing van afvalwater uit het productieproces, zijn vrijgesteld van de heffing op de waterverontreiniging, voor zover geen sanitair afvalwater en of koelwater wordt geloosd. De verkrijging van het nullozersstatuut is aan een aantal voorwaarden verbonden (niet-lozing, nullozersrapport opgesteld door een MER-deskundige, geen lozingsvergunning verleend...), welke alle moeten voldaan zijn op 1 januari voorafgaand aan het heffingsjaar. Bij decreet van 7 juli 2017 tot wijziging van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, het decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake grondwaterbeheer en het decreet van 24 mei 2002 betreffende water bestemd voor menselijke aanwending en houdende delegatie tot coördinatie en codificatie van de waterregelgeving, werd via paragraaf 7 reeds een versoepeling aangebracht voor de heffingsplichtigen bij wie de nullozing of de vaststelling van de nullozing pas in de loop van het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar wordt gerealiseerd. Er werd een opsplitsing voorzien van het heffingsjaar, waarbij het nullozersstatuut ingaat vanaf de maand volgend op deze waarin de VMM vaststelt dat aan alle voorwaarden voor erkenning is voldaan.

Als principe bleef echter behouden dat de situatie moet beoordeeld worden op 1 januari van het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar. In de praktijk blijft dit evenwel aanleiding geven tot moeilijkheden en discussies, vooral ook indien aan een nullozer in de loop van het jaar een lozingsvergunning wordt verleend en dus niet meer aan alle voorwaarden voor het nullozersstatuut is voldaan. In deze situatie bv. Is geen opsplitsing van het heffingsjaar voorzien, waardoor de heffingsplichtige voor het betreffende heffingsjaar het statuut volledig kwijt is. Het voorstel wil afstappen van het voldaan zijn aan de voorwaarden op 1 januari van het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar en wil de toekenning of het verlies van het statuut koppelen aan de dag dat wordt vastgesteld dat is voldaan aan alle voorwaarden voor het verkrijgen van het statuut, respectievelijk het niet meer voldaan zijn aan de voorwaarden. Dit om zo dicht mogelijk aan te sluiten bij de

realiteit. De opsplitsing van de berekening van de heffing in verschillende periodes, met en zonder vrijstelling op basis van nullozing, wordt het principe, dit zowel bij de toekenning als bij het verval van het statuut. De heffing wordt voor de verschillende periodes berekend en geprorateerd op dagbasis. De versoepeling die eerder werd voorzien en waarbij een opsplitsing werd voorzien indien de nullozing in de loop van het jaar wordt gerealiseerd of vastgesteld, is hierdoor overbodig geworden. Paragraaf 7 wordt bijgevolg opgeheven.

De geldigheidsduur van het dossier wordt niet meer gekoppeld aan heffingsjaren, maar aan jaren. Met een jaar wordt een periode van 12 maanden bedoeld. Het startpunt voor de tien jaar wordt bepaald door de dag waarop het nullozersstatuut wordt toegekend, deze dag inbegrepen. Indien het nullozersstatuut bv. Wordt toegekend op 30 april 2024, dan zal een eventuele hernieuwing van het statuut dienen te gebeuren vóór 30 april 2034, dag waarop het oorspronkelijke statuut vervalt.

Het koppelen van de toekenning van het statuut aan de dag waarop de vaststelling gebeurt dat aan alle vaststellingen is voldaan, heeft ook tot gevolg dat aan de indiening van het dossier, zoals bepaald in paragraaf 2, geen uiterste termijn meer wordt opgelegd. Het indienen van het dossier blijft echter wel een noodzakelijke voorwaarde voor het toekennen van het nullozersstatuut.

Indien bij een heffingsplichtige die over een geldig nullozersstatuut beschikt, een onvergunde lozing van bedrijfsafvalwater wordt vastgesteld, dan wordt de heffing op de onvergunde lozing berekend conform artikel 4.2.2.1.10. In de huidige tekst van artikel 4.2.2.1.4. wordt gespecificeerd dat voor de resterende termijn van het nog lopende statuut, de vrijstelling slechts behouden blijft indien aan de onvergunde lozingssituatie is verholpen. Het vaststellen van een onvergunde lozing heeft dus niet meteen het verval van het nullozersstatuut tot gevolg. Kan de heffingsplichtige aantonen dat er een einde werd gesteld aan de onvergunde lozing, dan zal, behoudens nieuwe vaststelling, de jaren erop de vrijstelling terug onverkort worden toegepast.

Soms gebeurt het echter dat bv. Bij de vaststelling van een onvergunde lozing het bestaan van een vaste constructie wordt opgemerkt, die reeds aanwezig was op het ogenblik van de vaststellingen naar aanleiding van de toekenning van het nullozersstatuut, maar waarvan het bestaan niet vermoed kon worden op basis van het nullozersrapport en/of niet visueel waarneembaar was. In dat geval werd het nullozersstatuut oorspronkelijk onterecht toegekend. Indien men de ware feitelijke situatie zou hebben gekend, zou men niet tot de conclusie zijn kunnen komen dat voldaan was aan de voorwaarden van artikel 4.2.2.1.4. De huidige tekst van het artikel biedt geen pasklare oplossing voor deze situatie. Een heffingsplichtige die zou remediëren aan het probleem, zou kunnen stellen "opnieuw" te voldoen aan de voorwaarden van het nullozersstatuut en zich voor de erop volgende jaren dus terug willen beroepen op de vrijstelling. Om dit te verhelpen wordt nu expliciet bepaald dat in situaties waarin de werkelijke lozingssituatie niet overeenstemde met de inhoud van het dossier, het statuut vervalt vanaf de dag dat dit wordt vastgesteld. Om opnieuw te kunnen genieten van de vrijstelling voor nullozing, zal de heffingsplichtige een nieuw dossier dienen over te maken aan de VMM en zal het nullozersstatuut pas opnieuw worden toegekend indien deze laatste vaststelt dat aan alle voorwaarden van artikel 4.2.2.1.4 is voldaan.

De voorgestelde wijzigingen hebben geen invloed op de geldigheidsduur van de op het ogenblik van de bekendmaking bestaande, niet-vervallen nullozersstatuten. Deze blijven gekoppeld aan de datum van toekenning van het oorspronkelijk

statuut (1 januari), ook wat een eventuele hernieuwing betreft. Voor de nieuw toegekende nullozersstatuten zal de dag van vaststelling dat aan alle voorwaarden is voldaan, wel bepalend zijn als startdatum van de geldigheidsduur. Op langere termijn zal dit tot een nog verder doorgedreven spreiding leiden van de aanvragen en dus minder druk op MER-deskundigen en de VMM. Het vaststellen van de periodes van het heffingsjaar bij toekenning en verval van het statuut op dagbasis, wordt daarnaast als in het voordeel van de heffingsplichtige beschouwd.

Het voorstel past de tekst van artikel 4.2.2.1.4 ook op 2 plaatsen aan waar nog wordt verwezen naar de verzending van informatie per fax. Dit communicatiemiddel wordt niet meer gebruikt door de VMM, zodat deze vermelding zonder nut is geworden.

Door de verplaatsing van de inhoud van artikel 4.2.1.1.8 naar artikel 4.2.1.1.9, wordt dit ook aangepast in de verwijzing opgenomen in paragraaf 5, tweede lid, van artikel 4.2.2.1.4.

Artikel 42

Artikel 4.2.2.1.10 bevat de heffingsregeling voor onvergunde en niet-conforme lozingen. Indien één van de in dit artikel bedoelde lozingen wordt vastgesteld, wordt de berekening van de heffing opgesplitst in enerzijds een "normale" heffingsberekening voor de periode van vergunde lozing, en anderzijds een "aangepaste" heffingsberekening voor de periode van de onvergunde of niet-conforme lozing. Sinds 1 januari 2017 is het voor de heffingsplichtige mogelijk om op een aantal vlakken een tegenbewijs te leveren. Zo kan de heffingsplichtige in de huidige stand van de regelgeving bewijzen aanleveren over het aandeel correcte en niet-correcte lozing. Als noodzakelijke voorwaarde wordt gesteld dat de toezichthouder bevoegd voor milieuhandhaving deze bewijzen kan bevestigen of staven op basis van de eigen vaststellingen. Kan de heffingsplichtige het bewijs leveren, dan wordt Q_x gelijkgesteld aan het bewezen aandeel van de onvergunde of niet-conforme lozing. Deze Q_x wordt dan vermenigvuldigd met de specifieke omzettingsscoëfficiënt C_x .

In de praktijk blijken onvergunde lozingen vaak echter geen lozingen van ongezuiverd afvalwater, maar lozingen van (neven)producten van het productieproces zelf, zoals bv. Zuiver bloed en melk. De omzettingsscoëfficiënt C_x geeft hierbij geen representatief beeld van de vervuiling die in het milieu wordt gebracht. Om het principe "de vervuiler betaalt" correcter te kunnen toepassen, zou niet het werkelijk aandeel wat het volume betreft, maar de werkelijke vuilvracht van het onvergund of niet-conform geloosd afvalwater moeten kunnen worden aangetoond. Het probleem bij dergelijke lozingen is net dat de vuilvracht een onbekend gegeven is. Nochtans worden bij vaststellingen vaak door de toezichthouder bevoegd voor milieuhandhaving of door VMM schepstalen genomen van het onvergund of niet-conform geloosde afvalwater. Deze schepstalen geven een realistischer beeld van de vervuiling die in het milieu wordt gebracht. In combinatie met een inschatting van het debiet dat op het ogenblik van de vaststellingen onvergund of niet-conform wordt geloosd, komt men tot een correctere inschatting van de impact van de lozing, die meer in lijn ligt met de werkelijkheid.

Met de voorgestelde wijzigingen aan artikel 4.2.2.1.10, §1, valt de mogelijkheid voor de heffingsplichtige om het werkelijk aandeel Q_x van de onvergund of niet-conforme lozing te bewijzen, weg. De heffingsformule voor de periode van onvergunde of niet-conforme lozing wordt aangepast, waarbij nu in de formule in de plaats van $Q_x \times C_x$ wordt verwezen naar de vuilvracht N_x . Waar de forfaitaire

berekening voor het overige ongewijzigd is gebleven, volstaat het voor de heffingsplichtige niet meer om enkel het tegenbewijs te leveren van het werkelijk aandeel Q_x . Er wordt voorzien dat de werkelijke vuilvracht N_x aangetoond wordt indien zowel meet- en analyseresultaten beschikbaar zijn van een schepstaal genomen van de onvergunde of niet-conforme lozing, als een inschatting van het debiet of het totale volume van deze lozing. Daarbij worden enkel schepstalen toegelaten die werden genomen door de toezichthouder bevoegd voor milieuhandhaving en schepstalen genomen door VMM. Andere schepstalen, zoals bv. Deze genomen door de heffingsplichtige zelf, zijn onvoldoende objectief verifieerbaar en controleerbaar. De inschattingen m.b.t. het debiet of het volume worden teruggevonden in het proces-verbaal dat n.a.v. de vaststellingen door de toezichthouder bevoegd voor milieuhandhaving wordt opgemaakt.

Als beide gegevens, zowel meet- en analyseresultaten afkomstig van een schepstaal als de inschatting van het debiet of het volume, beschikbaar zijn, dan wordt de vuilvracht N_x bepaald volgens de uitgebreide berekeningsmethode opgenomen in artikel 4.2.2.3.1. Dit kan aanleiding geven tot een lagere, maar ook tot een hogere heffing dan deze berekend o.b.v. de berekening opgenomen in het eerste lid van artikel 4.2.2.1.10. Een aantal factoren van deze formule zijn in de gebruikelijke invulling echter niet aangepast voor de heffingsberekening voor de periode van onvergunde of niet-conforme lozing. De uitgebreide berekeningsmethode gaat immers uit van de meet- en analyseresultaten van door de heffingsplichtige of VMM georganiseerde meetcampagnes, waarbij o.a. het jaarvolume geloosd afvalwater Q_j en het gemeten dagdebiet Q_d in de berekening meegenomen wordt. In het voorstel wordt dan ook voor de factoren N , Q_d , Q_j en Q_{dv} bepaald hoe deze, in afwijking van hetgeen is bepaald in artikel 4.2.2.3.1, ingevuld moeten worden om de berekening voor de periode van onvergunde of niet-conforme lozing mogelijk te maken. N_k wordt hierbij gelijkgesteld aan 0, aangezien de heffing op het koelwater voor de periode van de onvergunde of niet-conforme lozing reeds afzonderlijk wordt bepaald in de afwijkende formule van artikel 4.2.2.1.10, §1. Indien er voor dezelfde periode van onvergunde of niet-conforme lozing meerdere bruikbare schepstalen en/of inschattingen van het debiet of het volume beschikbaar zijn, worden al deze gegevens gebruikt om de werkelijke vuilvracht te bepalen.

Bij vaststelling van meerdere onvergunde of niet-conforme lozingen in de loop van het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar, wordt in de huidige stand van de regelgeving de duur van de afzonderlijke periodes gecumuleerd. Doordat in het voorstel nu verwezen wordt naar de vuilvracht van de onvergunde of niet-conforme lozing, dienen de afzonderlijke periodes echter afzonderlijk beoordeeld te worden. De vuilvracht van de verschillende onvergunde of niet-conforme lozingen kan immers zeer uiteenlopend zijn, waardoor ook de verschuldigde heffing voor elke afzonderlijke periode verschillend kan zijn. Het is ook niet ondenkbaar dat voor de ene periode wel de nodige gegevens beschikbaar zijn om de berekening o.b.v. artikel 4.2.2.3.1 mogelijk te maken, terwijl dit voor een andere periode niet het geval kan zijn.

Artikel 43

Dit voorstel wil een nieuw artikel 4.2.2.1.12 invoeren dat voor de aanbieder van circulair afvalwater in een vrijstelling van de heffing op de waterverontreiniging voorziet voor het aangeboden volume circulair afvalwater. Omdat er hierbij ook over gewaakt moet worden dat het doorgeven van afvalwater voor hergebruik geen negatieve impact heeft op het milieu, wordt de vrijstelling verbonden aan een aantal cumulatieve voorwaarden.

Aanvankelijk dient er voldaan te zijn aan 4 voorwaarden:

- 1) de aanbieder van het circulair afvalwater dient aan de VMM een tussen hem en de ontvanger afgesloten schriftelijke overeenkomst te bezorgen. Het is van belang dat de VMM kan vaststellen dat het gaat om een duurzame vorm van uitwisseling, waarbij beide partijen kunnen geïdentificeerd worden, de wijze van uitwisseling van het circulair afvalwater kan worden bepaald, wat de samenstelling is van het uitgewisselde afvalwater en wat het minimale uitgewisselde volume op periodieke basis zal zijn. De VMM zal in een modelovereenkomst voorzien, waarbij minstens deze zaken zijn opgenomen, om een correcte identificatie van zowel aanbieder als ontvanger en een controle op de uitwisseling mogelijk te maken. In sommige situaties echter kan het circulair afvalwater aangeboden worden aan meerdere heffingsplichtigen, waarbij het niet eenvoudig is om per ontvanger een schriftelijke overeenkomst op te stellen. Er wordt hierbij bv. Gedacht aan het afnemen van circulair afvalwater door landbouwers voor beregening of afname door groendiensten of de brandweer voor taken van algemeen belang. De VMM zal daarom aanvankelijk in een afzonderlijke modelovereenkomst voorzien voor dergelijke gevallen. Naderhand zal deze werkwijze geëvalueerd worden in het kader van de Vlaamse Reuse-regelgeving en de administratieve verplichtingen die in die regelgeving worden opgelegd. Administratieve overlast dient immers te worden vermeden;
- 2) er is een verzegelde debietmeter aanwezig op de aangeboden stroom circulair afvalwater;
- 3) het circulair afvalwater wordt via een vaste constructie (dit kan bv. Gaan om een systeem van leidingen, een vast van de ondergrond afgescheiden bufferbekken van waaruit de ontvanger het aangeboden circulair afvalwater oppompt...) aangeboden. Dit geldt voor alle situaties: ook in geval circulair afvalwater wordt aangeboden voor beregening of taken van algemeen nut moet dit gebeuren via een vast aansluitpunt bij de aanbieder. Een systeem van losse leidingen/darmen wordt niet aanzien als een vaste constructie;
- 4) de samenstelling van het circulair afvalwater werd bij aanvang van de uitwisseling bepaald a.d.h.v. een schepstaal uitgevoerd door een daartoe erkend labo. Er moet geen afzonderlijk schepstaal worden genomen op het volume aangeboden circulair afvalwater, indien dit volume na de meetgoot wordt aangeboden en er een jaarlijkse meetcampagne op de totaliteit van het via deze meetgoot geloosde bedrijfsafvalwater wordt georganiseerd. In die situatie zit het volume aangeboden circulair afvalwater immers al opgenomen in het bemonsterde afvalwater, zodat die resultaten ook voor de bepaling van de samenstelling van het circulair afvalwater kunnen worden gebruikt.

De datum waarop door de VMM wordt vastgesteld dat aan deze 4 basisvoorwaarden is voldaan, vormt het startpunt voor de toekenning van de vrijstelling. Er is daarbij geen termijn verbonden aan de geldigheid van de vrijstelling, zoals dit bv. Wel het geval is bij de vrijstelling voor nullozing. De vrijstelling kan worden toegekend tot op het ogenblik dat de uitwisseling van het circulair afvalwater tussen de aanbieder en de ontvanger wordt stopgezet. De datum waarop een einde is gekomen aan de uitwisseling vormt dan meteen ook de dag waarop de vrijstelling vervalst. Zowel bij de toekenning als bij het verval van de vrijstelling is er dus een opdeling in periodes met en zonder vrijstelling van het heffingsjaar mogelijk, waarbij geprorateerd wordt op dagbasis.

Dat er geen geldigheidsduur is verbonden aan de vrijstelling, betekent daarentegen niet dat de vrijstelling niet kan geweigerd worden voor een bepaald heffingsjaar. Een jaarlijkse bijkomende voorwaarde vormt de verplichting voor de ontvanger om een meetcampagne te organiseren op zijn volledige bedrijfsafvalwaterstroom. De ontvanger dient dus een heffingsplichtige te zijn die kiest voor de uitgebreide

berekeningsmethode, opgenomen in artikel 4.2.2.3.1 e.v. van het DIWB. Enkel op deze manier kan de vuilvracht die uiteindelijk in het milieu wordt gebracht correct worden belast. Indien de ontvanger belast wordt op basis van de forfaitaire methode wordt de heffing berekend op basis van omzettingcoëfficiënten van toepassing op de sector van de ontvanger. Het circulair afvalwater is vaak afkomstig van heffingsplichtigen actief in andere sectoren, waardoor de forfaitaire berekeningsmethode niet aangepast is om de bijkomende vervuiling van het circulair afvalwater in de heffing mee te nemen. Het jaarlijks uitvoeren van een meetcampagne geeft ook een extra controlemechanisme voor de uiteindelijk in het milieu gebrachte vervuiling, dit ook op het vlak van de vergunde voorwaarden en handhaving.

Het is uiteraard steeds mogelijk dat de ontvanger voor een bepaald heffingsjaar uitzonderlijk niet beschikt over geldige meet- en bemonsteringsresultaten. In de heffingsregelgeving is hiervoor al voorzien dat de heffingsplichtige die zich in deze situatie bevindt, bij de aangifte van dat heffingsjaar de toepassing van de afwijkende berekeningsmethode opgenomen in artikel 4.2.2.3.5 kan vragen, de zogenaamde "anomalieënregeling". Indien de heffingsplichtige aan de voorwaarden voor toepassing van dit artikel voldoet, worden de meet- en bemonsteringsresultaten van de 3 voorgaande heffingsjaren als basis genomen voor de berekening van de heffing van het heffingsjaar zonder geldige resultaten. Aangezien men op dat ogenblik voor de bepaling van de heffing, hoewel ook "forfaitair" berekend, toch terugvalt op meet- en bemonsteringsresultaten, staat dit de toepassing van de vrijstelling bij de aanbieder niet in de weg. De ontvanger kan slechts 1 maal per 4 jaar toepassing maken van de anomalieënregeling, zodat dit ook bij de toepassing van artikel 4.2.2.1.12 een uitzonderingssituatie blijft. Een ontvanger die slechts start met het organiseren van meetcampagnes naar aanleiding van de uitwisseling van circulair afvalwater, kan niet aanzien worden als "starter" voor de toepassing van de anomalieënregeling.

Aan de aanbieder wordt niet de voorwaarde gesteld dat deze belast wordt op basis van de uitgebreide berekeningsmethode. De aanbieder dient daarentegen wel jaarlijks opnieuw de samenstelling van het aangeboden circulair afvalwater te bepalen a.d.h.v. een schepstaal (of de resultaten van een meetcampagne indien het circulair afvalwater wordt aangeboden na de meetgoot). Naast een bijkomende controle op het aangeboden circulair afvalwater, wordt hierbij ook voorzien in een "back-up" indien de ontvanger voor een bepaald heffingsjaar niet beschikt over geldige meet- en bemonsteringsresultaten en deze ook niet voldoet aan de voorwaarden voor toepassing van de anomalieënregeling. In dat geval wordt de ontvanger belast op basis van de forfaitaire berekeningsmethode met toepassing van de omzettingcoëfficiënten voor de sector van toepassing op de bedrijfsactiviteit. Zoals hiervoor reeds aangegeven kan in dat geval de bijkomende vervuiling afkomstig van het circulair afvalwater, niet correct worden ingeschat of belast. De vrijstelling kan dan ook niet worden toegekend aan de aanbieder. Om de financiële gevolgen voor de aanbieder in te perken, voorziet het voorstel dat de heffing op het aangeboden circulair afvalwater wordt berekend op basis van de uitgebreide berekeningsmethode opgenomen in artikel 4.2.2.3.1 e.v., waarbij de resultaten van het schepstaal worden gebruikt voor de invulling van de parameters van de heffingsformule. Een andere invulling van de component Qj is hierbij wel noodzakelijk, waarbij wordt uitgegaan van het gemeten volume aangeboden circulair afvalwater op jaarbasis. Indien de aanbieder uitzonderlijk niet of slechts voor een beperkte periode van het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar zou beschikken over tellerstandten ten gevolge van bv. Een defect aan de debietmeter, ontbreekt echter noodzakelijke informatie voor de toepassing van artikel 4.2.2.3.1. In subsidiaire orde wordt daarom bepaald dat in dat geval kan teruggegrepen

worden naar het minimale volume circulair afvalwater opgenomen in de schriftelijke overeenkomst. De met artikel 47 voorgestelde wijzigingen aan artikel 4.2.2.3.8, waarbij tellerstand van een nieuwe debietmeter retroactief kunnen worden in aanmerking genomen, kan in deze situatie niet worden toegepast.

Door de resultaten van het schepstaal in aanmerking te nemen voor de berekening van de heffing op het circulair afvalwater, wordt vermeden dat aanbieders die het circulair afvalwater aanbieden voor de meetgoot of die geen gebruik maken van de uitgebreide berekeningsmethode, geconfronteerd worden met een heffing o.b.v. omzettingcoëfficiënten op het volume aangeboden circulair water, welke in de meeste gevallen aanleiding zal geven tot een hogere heffing. Het lijkt daarbij ook aan te raden de verplichting voor de ontvanger om jaarlijks een meetcampagne te organiseren als dusdanig in te schrijven in de schriftelijke overeenkomst, zodat ook contractueel de gevolgen kunnen vastgelegd worden indien de ontvanger niet aan deze verplichting voldoet en de aanbieder daardoor geen beroep zou kunnen doen op de vrijstelling.

Het voorstel bevat ook een uitzondering op de verplichting tot bemonstering voor de ontvanger, en dit voor 3 categorieën heffingsplichtigen-ontvangers, waarvoor het organiseren van een meetcampagne op het bedrijfsafvalwater zo goed als onmogelijk is door de specifieke lozingsituatie. Circulair afvalwater kan immers bij deze categorieën ontvangers evengoed nuttig worden ingezet in het productieproces zonder verwachte negatieve impact op het milieu.

Een eerste categorie betreft de ontvangers die beschikken over het statuut van nullozer. Bij nullozers wordt het water veelal opgenomen in het product, waarbij ook vaak strikte kwaliteitseisen worden gesteld. In andere gevallen wordt het bedrijfsafvalwater afgevoerd door een extern verwerker.

Een tweede en derde categorie betreft respectievelijk de ontvangers die het circulair afvalwater gebruiken voor beregning (zoals bedoeld in sector 28^e en de door artikel 51 nieuw in te voeren sector 62 van bijlage 5 bij het decreet) en ontvangers die dit circulair afvalwater inzetten voor de uitoefening van een taak van algemeen belang. Deze categorieën kaderen in de Verordening van de Europees Parlement en de Raad van 25 mei 2020 inzake minimumeisen voor hergebruik van water en de ter implementatie van deze Europese regelgeving uitgewerkte Vlaamse regelgeving (het besluit van 14 juli 2023, zie hierboven). Enkel de ontvangers die voldoen aan de voorwaarden voor hergebruik van effluent en beschikken over een toelating hiervoor, worden bedoeld met deze categorieën heffingsplichtigen. Als ontvanger in de zin van de derde categorie wordt in het bijzonder de brandweer aangemerkt die het circulair afvalwater inzet als bluswater bij interventies. Brandweerploegen verbonden aan bedrijven, die instaan voor de brandveiligheid van de bedrijfsterreinen, worden niet beoogd. Tot op vandaag werd voor het aanbieden van gezuiverd afvalwater aan derden voor irrigatie en bewatering gewerkt met een grondstofverklaring, die door de aanbieder diende te worden aangevraagd bij OVAM. Het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2023 werkt met een voorafgaandelijke toelating die bij de bevoegde instantie, dit is de Vlaamse Milieumaatschappij, dient te worden aangevraagd. De uitrol van dit systeem van toelatingen zal het mogelijk maken de heffingsregelgeving eventueel verder af te stemmen, zodat de heffingsregelgeving ook in de praktijk zo nauw mogelijk aansluit bij de Reuse-regelgeving en bv. Een overdaad aan administratieve verplichtingen voor de heffingsplichtigen wordt vermeden.

Tenslotte is het van belang dat de aanbieder en ontvanger de tussen hen afgesloten schriftelijke overeenkomst actueel houden. Deze schriftelijke overeenkomst vormt immers de basis voor de uitwisseling van het circulair afvalwater en de bijhorende

vrijstelling voor de aanbieder. Er wordt daarom verwacht dat de aanbieder de VMM binnen 1 maand na het aanbrenge van wijzigingen aan de verplichte inhoudelijke bepalingen en eventuele andere bepalingen die van belang kunnen zijn voor de vrijstelling op de hoogte brengt en een kopie van de aangepaste overeenkomst bezorgt, indien van toepassing.

Op dit ogenblik zijn er geen situaties gekend waarin er een grensoverschrijdende uitwisseling van circulair afvalwater gepland wordt. Het is natuurlijk niet ondenkbaar dat, zeker in de grensstreken, de intentie zou bestaan om circulair afvalwater uit te wisselen tussen een aanbieder die zich op het grondgebied van het Vlaamse Gewest bevindt, en een ontvanger die in het Waalse Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of een aangrenzende EU-lidstaat gevestigd is. De regeling opgenomen in paragraaf 6, wil ook in dergelijke grensoverschrijdende situaties de vrijstelling voor de aanbieder mogelijk maken, op voorwaarde dat de resterende verplichtingen, zowel voor de aanbieder als voor de ontvanger, worden nageleefd. De ontvanger zal in het gewest of de EU-lidstaat waar hij of zij gevestigd is, onderworpen zijn aan de daar geldende regelgeving met betrekking tot de lozing van afvalwater en de (eventuele) heffingsplicht. De voorwaarde van bemonstering en analyse moet dan ook beoordeeld worden op basis van de regelgeving van toepassing op het uitvoeren van bemonsteringen en analyses op het afvalwater van de ontvanger.

Artikel 44

Elke heffingsplichtige grootverbruiker kan ervoor kiezen om jaarlijks een meet- en bemonsteringscampagne te organiseren op het geloosde bedrijfsafvalwater. In dit geval zal de vuilvracht bepaald worden volgens de uitgebreide berekeningsmethode opgenomen in artikel 4.2.2.3.1 e.v. van het DIWB. In de huidige stand van de regelgeving wordt, indien er in de loop van het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar meerdere meet- en bemonsteringscampagnes werden georganiseerd, de N1-component enkel bepaald op basis van de resultaten van de meetcampagne georganiseerd in de maand van grootste bedrijvigheid. De maand van grootste bedrijvigheid is daarbij deze waarin het rekenkundig gemiddelde van de op dagbasis berekende N1-component het grootst is.

De formule voor de uitgebreide berekeningsmethode, en daarmee ook dit begrip, werd ingevoerd in een periode waarin het netwerk van rioolwaterzuiveringsinstallaties ("RWZI's") nog diende te worden uitgebouwd. Het was op dat ogenblik nodig om de piekbelasting te kennen en te kunnen belasten. Intussen is echter het netwerk van RWZI's uitgebouwd, waardoor de noodzaak om de piekbelasting te kennen, zich minder stelt. Bovendien heeft het in aanmerking nemen van enkel de hoogste N1-waarde, en geen gemiddelde zoals dit wel voor de andere componenten het geval is, in de praktijk al vaak aanleiding gegeven tot discussies. Dit vooral indien een heffingsplichtige stelt dat de hoge gemeten N1-waarde het gevolg is van een calamiteit, bv. Door een defect aan de waterzuiveringsinstallatie of een fout tijdens het productieproces waardoor er tijdelijk zwaarder vervuild afvalwater werd geloosd. De tijdens deze "calamiteit" gemeten N1-waarde zal echter bepalend zijn voor het volledige jaar. Zelfs het uitvoeren van een tweede meetcampagne later in het jaar zal niet kunnen verhinderen dat de meetcampagne waarin de calamiteit zich voordeed een grote impact heeft op de heffing voor het volledige jaar.

In dit voorstel wordt afgestapt van het principe van het enkel in aanmerking nemen van de hoogste N1-component. Net zoals voor de andere componenten zal nu ook voor de N1-component worden uitgegaan van alle geldige meet- en bemonsteringsresultaten. Elke vervuiling, gemeten tijdens een meetcampagne, is

immers representatief voor de periode waarin werd gemeten en dient dus betrokken te worden in de berekening van de heffing, dit conform het "de vervuiler betaalt"-principe. Het uitmiddelen van de N1-component zal ongetwijfeld een invloed hebben op de vuilvracht N, zodat de heffing als meer representatief voor de vervuiling van het volledige jaar voorafgaand aan het heffingsjaar wordt aangevoeld. Heffingsplichtigen worden op die manier ook aangespoord om meer dan 1 meetcampagne te organiseren en zich niet te beperken tot de periode van de grootste vervuiling. Zo wordt ook een betere controle en opvolging van de productieprocessen en installaties nagestreefd.

De inwerkingtreding van de voorgestelde wijzigingen is voorzien op 1 januari 2024. Dit betekent dat de gewijzigde bepaling van de N1-component automatisch zal kunnen toegepast worden vanaf heffingsjaar 2024. Voor de heffingsjaren voor 2024 wordt de heffing, berekend op basis van artikel 4.2.2.3.1, nog steeds in grote mate bepaald door de N1-component, bepaald op basis van de meet- en bemonsteringsresultaten van de meetcampagne uitgevoerd in de maand van de grootste bedrijvigheid. Het is niet ondenkbaar dat zich tijdens de geplande jaarlijkse meetcampagne, of de door VMM uitgevoerde en enige meetcampagne, net een incident voordoet dat leidt tot een verhoogde N1-component. Heffingsplichtigen die naar aanleiding van dit incident extra meetcampagnes laten uitvoeren, zullen echter in de huidige stand van artikel 4.2.2.3.1 niet kunnen verhinderen dat de meet- en bemonsteringsresultaten van de meetcampagne tijdens dewelke het incident zich heeft voorgedaan, bepalend zullen zijn voor de N1-component en dus ook een grote impact zullen hebben op de heffing voor het volledige heffingsjaar.

Het invoeren van een overgangsmaatregel maakt het voor heffingsplichtigen die zich voor heffingsjaren voor heffingsjaar 2024 in bepaalde specifieke situaties bevinden toch mogelijk om ook al de berekening te vragen op basis van het gewijzigde artikel 4.2.2.3.1, zodat de gevolgen van het incident kunnen worden uitgemiddeld. Deze overgangsmaatregel is gekoppeld aan cumulatieve voorwaarden.

De heffingsplichtige moet in eerste instantie zelf de toepassing vragen van het gewijzigde artikel 4.2.2.3.1, dit bij aangetekende brief verstuurd uiterlijk op 31 december 2024. De poststempel is hierbij bepalend. Zo krijgen de heffingsplichtigen een termijn van 1 jaar na inwerkingtreding van het gewijzigde artikel 4.2.2.3.1 om een aanvraag aan de VMM te doen.

Het heffingsdossier zelf moet betrekking hebben op heffingsjaar 2020, 2021, 2022 of 2023. Dit betekent dat het incident zich heeft voorgedaan tijdens een meetcampagne die ten vroegste vanaf 1 januari 2019 werd uitgevoerd.

Daarbij mag de heffing ook nog niet definitief geworden zijn. Heffingen die nog niet zijn ingekohierd of waartegen nog de mogelijkheid openstaat om een bezwaarschrift in te dienen vallen onder deze toepassing. Ook als er nog geen beslissing over het ingediende bezwaarschrift werd genomen, als er nog een beroepsmogelijkheid openstaat tegen de beslissing over het bezwaarschrift of als er een gerechtelijke procedure lopende is waarin nog geen definitieve uitspraak werd gedaan, zorgen ervoor dat de heffing nog niet definitief is geworden.

Een definitief verschuldigde heffing kan in principe niet meer worden gewijzigd. Een aanslag is definitief verschuldigd als:

1° de heffingsplichtige daartegen geen of te laat bezwaar indiende;

2° de heffingsplichtige tegen de afwijzing van het bezwaarschrift geen of te laat een gerechtelijke procedure instelde;

3° de rechtszaak tegen de afwijzing van het bezwaarschrift resulteerde in een gerechtelijke uitspraak die in kracht van gewijsde is gegaan.

In het verleden heeft de decreetgever zich altijd gehouden aan het algemeen principe dat een meer gunstige overgangsregeling voor de eerdere heffingsjaren enkel kan gelden voor de nog niet definitief verschuldigde heffingen.

Een logische voorwaarde is de voorwaarde dat er meerdere meetcampagnes moeten zijn georganiseerd. Uiteraard kan een uitmiddeling van de N1-component, op basis van het gewijzigde artikel 4.2.2.3.1, slechts gebeuren indien er meet- en bemonsteringsresultaten beschikbaar zijn van verschillende meetcampagnes die werden uitgevoerd in het jaar voor het heffingsjaar. De meetcampagnes kunnen zowel door de heffingsplichtige als door VMM zijn georganiseerd.

Uit deze verschillende meetcampagnes moet ook blijken dat het incident dat zich heeft voorgedaan, een eenmalige verhoogde lozing betreft en de zwaardere vervuiling geen gevolg is van bv. Een structureel probleem, een tijdelijke verhoging van het productieniveau of tijdelijk afwijkend productieproces, of een gebrek aan onderhoud van de installaties of de waterzuivering van de heffingsplichtige. De beoogde situatie is deze waarbij een basisproduct of een grondstof, gebruikt in het productieproces, niet zoals gewoonlijk wordt opgenomen in het eindproduct, maar incidenteel geloosd werd samen met het bedrijfsafvalwater. De heffingsplichtige dient het bewijs hiervan aan te leveren.

Als de VMM overgaat tot het toepassen van het gewijzigde artikel 4.2.2.3.1, dan zal dit aanleiding geven tot de vermindering van het oorspronkelijke heffingsbedrag. Als de heffingsplichtige al tot betaling was overgegaan, dan zal dit leiden tot een terugbetaling van het verschil tussen het oorspronkelijke heffingsbedrag en het herrekenende heffingsbedrag. Artikel 418 van het Wetboek Inkomstenbelastingen bepaalt dat bij terugbetalingen van dergelijke bedragen in principe moratoriuminteressen verschuldigd zijn. Omdat het in dit geval echter gaat om een gunstmaatregel, zijn er op de terugbetalingen die in dit kader gebeuren, in afwijking van artikel 418 WIB geen moratoriuminteressen verschuldigd. Ook kosten die de heffingsplichtige al zou hebben gemaakt bij de betwisting van het oorspronkelijke heffingsbedrag, denk maar aan kosten gekoppeld aan een gerechtelijke procedure, blijven ten laste van de heffingsplichtige en kunnen niet op de VMM verhaald worden.

Verder wordt met dit voorstel artikel 4.2.2.3.1 aangepast aan de situatie waarin circulair afvalwater wordt uitgewisseld tussen een aanbieder en een ontvanger. Bij het aanbieden van circulair afvalwater na de meetgoot, zit in de component Qd, ook een fractie circulair afvalwater vervat. Als de aanbieder geniet van de vrijstelling voorzien in artikel 4.2.2.1.12 dient dit circulair afvalwater in mindering te worden gebracht, zodat dit volume niet wordt meegenomen voor de berekening van de heffing voor het heffingsjaar. Het voorstel voorziet daarom dat Qd vermenigvuldigd wordt met een breuk waarvan de teller bepaald wordt door het jaarvolume geloosd afvalwater Qj, zoals bepaald conform artikel 4.2.2.3.8, en de noemer door diezelfde Qj, vermeerderd met het gemeten jaarvolume aangeboden circulair afvalwater. Op die manier wordt de Qd procentueel verlaagd met de fractie aangeboden circulair afvalwater. Zou de aanbieder voor een bepaald heffingsjaar niet kunnen genieten van de vrijstelling, dan worden de componenten Qj en Qd bepaald alsof er geen aanbieding van circulair afvalwater heeft plaatsgevonden.

Voor heffingsplichtigen die circulair afvalwater aanbieden voor de meetgoot, stelt bovenstaand probleem zich niet. Bij deze categorie aanbieders zou zich daarentegen een ander fenomeen kunnen manifesteren: het kunstmatig verlagen van de Qd door tijdens de uitvoering van meetcampagnes aanzienlijk grotere hoeveelheden circulair afvalwater aan te bieden dan in andere periodes, of in de meest extreme gevallen, enkel tijdens het uitvoeren van de meetcampagnes circulair afvalwater aan te bieden. Op deze manier zou ook de heffing aanzienlijk kunstmatig verlaagd kunnen worden. Er wordt daarom voorzien dat, indien de VMM kan aantonen dat de Qd niet representatief is, de Qd forfaitair wordt bepaald door de Qj, berekend conform artikel 4.2.2.3.8, te delen door het aantal lozingsdagen in het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar.

De VMM kan de niet-representativiteit van de Qd aantonen door een vergelijking met de hierboven forfaitair bepaalde Qd te vergelijken met de gemeten Qd. Ligt deze laatste in lijn of hoger dan de eerste, dan is er geen aanpassing van de Qd nodig. De aanpassing zal ook slechts gebeuren indien deze aanleiding geeft tot een hogere heffing.

Door de uitmiddeling van alle resultaten, kan voortaan Qdv ook eenvoudiger geformuleerd worden als het gemiddelde van alle Qd. Op 2 plaatsen wordt artikel 4.2.2.3.1 dan ook in die zin aangepast.

Artikel 45

Artikel 4.2.2.3.3 DIWB bevat de zogenaamde "30%-regel". De huidige tekst van het artikel wil heffingsplichtigen ertoe aanzetten de jaarlijkse meetcampagne te laten doorgaan in de maand van de grootste bedrijvigheid, waarmee de maand wordt bedoeld waarin de N1-component het hoogst is. Omdat met het voorstel opgenomen in artikel 44 er wordt gestreefd naar een uitmiddeling van de N1-component, wordt ook artikel 4.2.2.3.3 hieraan aangepast. De voorgestelde aanpassingen voorzien in een vergelijking van de N-waarde bepaald enerzijds o.b.v. alle geldige resultaten van monsternemingen (er wordt hierbij ook ruimte gelaten voor schepmonsters al dan niet genomen door de VMM, zie ook verder) m.u.v. deze uitgevoerd in opdracht van de heffingsplichtige, en anderzijds de N-waarde bepaald o.b.v. de meetcampagne van de heffingsplichtige, of indien er meerdere meetcampagnes werden georganiseerd, deze met de hoogste vuilvracht. Indien de eerstgenoemde bepaalde N-waarde, 30% hoger ligt dan de laatstgenoemde, dan zullen alle resultaten van de door de heffingsplichtige georganiseerde meetcampagnes van de heffingsberekening worden uitgesloten. Op deze manier tracht men heffingsplichtigen te verplichten om toch minstens te bemonsteren in de periode met de grootste vervuiling.

Als bijvoorbeeld op basis van de resultaten niet afkomstig van de heffingsplichtige de N-waarde 500 VE (vervuilingseenheden) bedraagt en de heffingsplichtige heeft twee campagnes uitgevoerd respectievelijk met een N-waarde van 100 VE en 200 VE, dan wordt als N-waarde de 500 VE gebruikt (200 t.o.v. 500 is meer dan 30% verschil). De heffingsplichtige heeft dan nagelaten om in de periode met de hoogste vervuiling te meten. Indien de N-waarde zonder de resultaten van de heffingsplichtige 500 VE bedraagt en de heffingsplichtige heeft drie campagnes uitgevoerd respectievelijk met een N-waarde van 100 VE, 200 VE en 400 VE, dan wordt als N-waarde 300 VE gebruikt, nl. het gemiddelde van 500, 100, 200 en 400 (400 t.o.v. 500 is immers minder dan 30% verschil).

Indien de 30%-regel wordt toegepast, worden de kosten van de monsternemingen die door VMM zijn gedragen, ten laste gelegd van de heffingsplichtige. Het voorstel voorziet ook hier dat de vergelijking gebeurt tussen de berekening op basis van

alle resultaten van monsternemingen, met uitzondering van deze van de heffingsplichtige, en deze op basis van de resultaten van de meetcampagne van de heffingsplichtige met de hoogste vuilvracht.

Door niet meer te verwijzen naar de resultaten afkomstig van de VMM, maar algemener naar "alle" resultaten, met uitzondering van deze van de heffingsplichtige, wordt ruimte gelaten om ook andere monsternemingen, die oorspronkelijk niet werden uitgevoerd in het kader van de heffing op de waterverontreiniging, in de controle en in uitzonderlijke gevallen, zoals bij toepassing van de 30%-regel, in de heffingsberekening te betrekken. Er wordt daarbij in het bijzonder gedacht aan monsternemingen die door de toezichthouder bevoegd voor milieuhandhaving bij controles werden uitgevoerd of monsternemingen door de VMM uitgevoerd, maar in het kader van de omgevingsvergunning en de naleving van de voorwaarden hieruit.

Artikel 46

Voor eenduidigheid doorheen de integrale tekst van het DIWB, worden ook in artikel 4.2.2.3.4 de verwijzingen naar "vuilvracht", vervangen door "N-waarde".

Artikel 47

Het jaarvolume geloosd afvalwater Q_j wordt in de eerste plaats bepaald a.d.h.v. een continue debietmeting. Is er geen dergelijke debietmeting aanwezig of ontbreken tellerstanden, dan gaat men uit van het gefactureerde leidingwater en het op enige andere wijze ontvangen of opgenomen water. Deze volumes grondwater, oppervlaktewater, hemelwater en ander water worden ook in de eerste plaats bepaald door een verzegelde continue debietmeting. Pas indien er geen verzegelde continue debietmeting is, valt men terug op een subsidiair systeem. In de huidige tekst wordt telkens bij puntje 1) van de afzonderlijke waterbronnen, vermeld: "het volume gemeten aan de hand van een continue debietmeting met registratie volgens de door de regering vastgestelde regels". Hoewel uiteraard enkel verzegelde debietmetingen voldoende objectieve informatie kunnen verschaffen die in aanmerking kan worden genomen voor de berekening van de heffing, wordt niet expliciet verwezen naar "verzegelde" continue debietmetingen waardoor er hierover discussie zou kunnen ontstaan. Om dit te vermijden wordt met het voorstel in elk puntje 1) het woord "verzegelde" ingevoegd tussen "aan de hand van een" en "continue debietmeting". De bepaling m.b.t. de bepaling van het volume koelwater wordt daarbij echter niet aangepast. De verzegeling wordt in dit geval in de praktijk als zeer moeilijk, zo niet onmogelijk aanzien.

Verder wordt met dit voorstel artikel 4.2.2.3.8 aangepast aan de situatie waarin circulair afvalwater wordt uitgewisseld tussen een aanbieder en een ontvanger. Dit artikel bevat de bepalingen voor bepaling van het jaarvolume geloosd afvalwater Q_j , bedoeld in artikel 4.2.2.3.1. Indien de aanbieder voor het aangeboden volume circulair afvalwater van de vrijstelling geniet conform artikel 4.2.2.1.12, dit volume pas aanbiedt na de meetgoot van het geloosde afvalwater, zit dit immers eveneens vervat in het jaarvolume geloosd afvalwater Q_j . De Q_j dient om deze reden verminderd te worden met het aangeboden volume circulair afvalwater, dit zowel in geval tellerstanden beschikbaar zijn afkomstig van een continu werkend debietmeetsysteem op het geloosde afvalwater, als in het geval geen tellerstanden beschikbaar zijn en wordt uitgegaan van de som van de opgenomen/ontvangen volumes water, van welke oorsprong ook.

De ontvanger van het circulair afvalwater beschikt door het aanbod van het circulair afvalwater over een "nieuwe" categorie water die kan worden ingezet in het productieproces. Aangezien het aangeboden volume circulair afvalwater bij de aanbieder aanleiding kan geven tot de toekenning van een vrijstelling, wordt dit volume ook bij de ontvanger afzonderlijk aangegeven, en niet gecatalogiseerd onder "ander water". Het eerste lid, 2°, wordt ook in die zin aangevuld.

Het volume circulair afvalwater, wordt het jaarvolume geloosd afvalwater Q_j voor dat heffingsjaar, zowel bij de aanbieder als bij de ontvanger, bepaald alsof er geen circulair afvalwater zou zijn aangeboden.

In tegenstelling tot de verplichte plaatsing van een debietmeter op grondwaterwinningen, bestaat er geen algemene verplichting tot plaatsing van een debietmeter bij bv. Het gebruik van hemelwater. Het is daarnaast niet ondenkbaar dat een geplaatste debietmeter plots niet meer correct functioneert of defect is. Bij ontstentenis van een (correct werkende) debietmeter ter bepaling van het exact volume opgepompt grondwater, hemelwater of oppervlaktewater en dus bij ontbreken van tellerstanden, voorziet het decreet subsidiair in een bijzondere forfaitaire regeling inzake de berekening van het volume grondwater of oppervlaktewater, op basis van het vergund volume of, bij ontstentenis, van de nominale pompcapaciteit. Het volume hemelwater wordt in dat geval berekend op basis van afspoelbare of vervuilde oppervlakte. Het zijn de enige objectiveerbare elementen die een heffingsplichtige in principe nog kan bijbrengen indien hij/zij geen tellers heeft voor het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar (of indien de tellers onleesbaar zijn of defect). Van dit subsidiaire systeem kan in de huidige stand van de regelgeving niet afgeweken worden. De opgenomen hoeveelheid water, aldus berekend, wordt onweerlegbaar vermoed correct te zijn.

Deze heffing kan echter sterk afwijken van de heffing berekend op basis van tellerstanden in de voorgaande of volgende jaren. Ook in de praktijk blijken er veel betwistingen te zijn wegens het afwezig zijn van tellerstanden hetzij om procedurele redenen, hetzij om technische redenen. Een correctiesysteem voor uitzonderlijke gevallen is dan ook aangewezen.

Huidig voorstel strekt er toe om een bijkomende berekeningsmethode op te nemen die een heffingsplichtige kan aanvragen voor bepaalde gevallen waarin hij uitzonderlijk niet beschikt over geldige tellerstanden voor een gedeelte of het geheel van het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar. Het uitgangspunt blijft nog steeds het installeren van een debietmeter en de verantwoordelijkheid van de heffingsplichtige voor de goede en correcte werking van de meetapparatuur. Er wordt daarbij een onderscheid gemaakt tussen 2 situaties waarin geen geldige tellerstanden voor het opgenomen grondwater, hemelwater of oppervlaktewater beschikbaar zijn: enerzijds de situatie waarin er nog nooit een debietmeter is geïnstalleerd en anderzijds deze waarin de reeds geïnstalleerde debietmeter defect is of slecht functioneert.

Wanneer het gaat om een waterwinning waar nog nooit een debietmeting heeft voor plaatsgevonden kunnen de tellerstanden meteen vanaf de installatie gebruikt worden voor voorafgaande jaren. Op deze wijze wordt bemeteren aangemoedigd. De tellerstanden van een periode van een jaar, te rekenen vanaf de installatie van de debietmeter, vermenigvuldigd met 1,5 kunnen op verzoek van een heffingsplichtige worden gebruikt om het volume te bepalen. Dit blijft een forfaitaire berekening aangezien het reëel verbruik immers niet aangetoond kan worden vermits er geen correcte teller aanwezig was in het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar.

De regeling is analoog aan deze opgenomen in art. 4.2.2.3.5. om de vuilvracht forfaitair te berekenen bij het ontbreken van meet- en bemonsteringsresultaten.

Deze berekeningsmethode kan niet gebruikt worden voor illegale, dit zijn niet vergunde of gemelde, grondwaterwinningen omdat het niet aangewezen is om onvergunde toestanden indirect een nieuw voordeel toe te kennen. Daarnaast moet de waterhuishouding gelijkaardig zijn gebleven. Het ligt niet in de bedoeling van dit voorstel dat bedrijven die bv. Schuiven met het gebruik van verschillende waterwinningen in het productieproces dit systeem kunnen aanwenden om de heffing te reduceren. De periode waarvan de tellerstanden gebruikt worden dient op het vlak van de waterhuishouding overeen te stemmen met de periode waarvoor deze gebruikt worden om de heffing te berekenen.

De heffingsplichtige dient deze berekeningsmethode uiterlijk aan te vragen bij het bezwaarschrift voor de betrokken heffing. Op dat ogenblik is het bedrijf immers op de hoogte van de impact op de heffing van het ontbreken van debietmeting en kan hij onmiddellijk overgaan tot de installatie van een debietmeter. Eens er debietmeting heeft plaatsgevonden dient de heffingsplichtige deze verder correct uit te voeren. Er wordt omwille van praktische overwegingen geopteerd om terug te vallen op de gegevens van 1 volledig gemeten jaar. Indien een ruimere periode in rekening dient te worden gebracht betekent dit ook dat de afhandeling van bezwaarschriften een veel langere periode in beslag neemt.

De aanvullende voorwaarden gecombineerd met het feit dat de tellerstanden van een jaar vermenigvuldigd worden met 1,5 moeten voldoende waarborg bieden dat geen misbruik wordt gemaakt van deze regeling.

Een gelijkaardige regeling wordt in dit voorstel voorzien om te vermijden dat een heffingsplichtige waarbij uitzonderlijk iets is fout gelopen bij de tellers, plots belast worden op basis van de verleende vergunning, de pompcapaciteit of de afspoelbare oppervlakte en op die manier geconfronteerd worden met een zeer hoge heffing die mogelijks niet correspondeert met de realiteit. Hier wordt 1,5 maal de hoogte van het gemiddelde volume van de waterwinning in rekening gebracht bij het vaststellen van de heffing van de drie opeenvolgende, voorgaande heffingsjaren. Deze drie opeenvolgende, voorgaande heffingsjaren moeten gesitueerd zijn onmiddellijk voor het heffingsjaar waarover de betwisting ontstaat. Op die manier kan deze alternatieve berekeningswijze per waterwinning slechts één keer in een periode van 4 jaar worden gebruikt. De eis om dergelijke berekeningswijze slechts van toepassing te maken op heffingsplichtigen die reeds gedurende drie jaren tellerstanden kunnen voorleggen is ingegeven vanuit het oogpunt dat men moet kunnen terugvallen op een min of meer lange periode waarbinnen het reële volume werd gemeten zodat voor dat ene jaar toch een voldoende zekerheid kan geboden worden dat de heffing een "waarschijnlijk" volume zal betreffen. Verder biedt dit een bijkomende waarborg dat het niet functioneren van de debietmeting een uitzonderlijke situatie betreft.

Het bewijs van herstel of vervanging van de debietmeter door een externe partij dient eveneens te worden geleverd. Dit als bijkomende waarborg om misbruik te vermijden en dat de debietmeting correct werd hersteld om een goede werking zo veel mogelijk te garanderen.

De afwijkende berekeningsmethode in dit voorstel heeft als voordeel dat deze forfaitaire berekening een rechtstreekse band heeft met de tellerstanden van voorgaande of komende jaren. Debietmeetsystemen die het geloosd afvalwater meten worden niet meegenomen in de regeling. Er kan in dat geval nog teruggevallen worden op de berekening via het opgenomen water. Deze afwijkende berekeningsmethode blijft kaderen in het "de vervuiler betaalt"-principe.

Via het besluit van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021 tot uitvoering van diverse bepalingen uit de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, wat betreft het toezicht op de naleving van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, wordt onder meer het onttrekken van oppervlaktewater uit onbevaarbare waterlopen en publieke grachten geregeld. Dergelijke onttrekkingen moeten beschouwd worden als private waterwinnings als vermeld in artikel 4.1.1, 6°, van het DIWB, en zijn heffingsplichtige winningen op basis van artikel 4.2.1.1.1 van hetzelfde decreet.

In de regel wordt de hoeveelheid gewonnen oppervlaktewater bepaald aan de hand van de meterstand die door de eigen waterwinner wordt doorgegeven. In de gevallen waarin er echter geen tellerstand wordt doorgegeven of deze niet voorhanden is, dient men terug te vallen op een subsidiair systeem voor de bepaling van het gecapteerde volume. Artikel 4.2.2.3.8 (bepaling van het jaarvolume geloosd afvalwater Q_j) en 4.2.2.5.2 (bepaling van het jaarvolume afvalwater Q) bevatten dergelijk subsidiair systeem. Voor de captatie van oppervlaktewater uit onbevaarbare waterlopen viel men voorheen bij gebrek aan tellerstanden meteen terug op de nominale pompcapaciteit van de pomp(en). Met het programmadecreet van 23 december 2021 bij de begroting 2022 werd artikel 4.2.2.5.2, tweede lid, punt 3 aangepast, zodat het voor de bepaling van het volume Q nu mogelijk is om in eerste instantie terug te grijpen naar het systeem van de meldingen en het daarin opgenomen volume, alvorens te moeten teruggrijpen naar de nominale pompcapaciteit. Op deze wijze wordt naar een correctere en realistischere heffing gestreefd. Artikel 4.2.2.3.8 werd hierbij echter uit het oog verloren. Het voorstel wil dezelfde aanpassing nu ook doorvoeren in artikel 4.2.2.3.8. zodat ook voor de bepaling van het volume Q_j in subsidiaire orde kan teruggegrepen worden naar het systeem van de onttrekkingen.

Door de nieuwe indeling in paragrafen en de overige wijzigingen in dit artikel voorziet het voorstel in een volledige vervanging van artikel 4.2.2.3.8.

Artikel 48

Heffingsplichtigen die oppervlaktewater opnemen voor gebruik in het productieproces om het eigen afvalwater naderhand opnieuw in hetzelfde oppervlaktewater te lozen, kunnen vandaag gebruik maken van het "deltaprincipe" opgenomen in artikel 4.2.2.4.1 van het DIWB. Dit principe voorziet in een aftrek van de vuilvracht van het opgenomen oppervlaktewater van de vuilvracht van het geloosde afvalwater.

Bij het programmadecreet van 16 december 2022 bij de begroting 2023, werd dit deltaprincipe al uitgebreid naar situaties waarin een heffingsplichtige door de vergunningverlenende overheid wordt verplicht te lozen in een ander oppervlaktewater dan dit waaruit werd opgenomen, niet omdat lozing verboden zou zijn in hetzelfde oppervlaktewater, maar omdat de lozing in een ander oppervlaktewater een positiever effect heeft op het milieu.

Openbare waterzuiveringsinstallaties zuiveren het water dat via het openbaar rioleringsstelsel werd afgevoerd. De effluentstroom die hierbij ontstaat, wordt uiteindelijk geloosd op oppervlaktewater. Indien een heffingsplichtige water opneemt uit het oppervlaktewater waarin het effluentwater werd geloosd, om uiteindelijk in hetzelfde oppervlaktewater het eigen afvalwater te lozen, kan deze gebruik maken van het deltaprincipe. In de huidige stand van de regelgeving kan het deltaprincipe niet toegepast worden wanneer de heffingsplichtige het water van

deze effluentstroom rechtstreeks opneemt voor het wordt geloosd op het oppervlaktewater. Deze situatie is nochtans niet helemaal zo verschillend van deze waarin het effluent wel al werd geloosd in het oppervlaktewater.

Het nieuwe derde lid voorziet ook dat wanneer het effluentwater rechtstreeks wordt gebruikt door de heffingsplichtige, het deltaprincipe kan worden toegepast. De vuilvracht van het effluentwater kan in mindering worden gebracht van de vuilvracht van het eigen afvalwater, voor zover dit ofwel wordt geloosd in hetzelfde oppervlaktewater als waarin de openbare waterzuiveringsinstallatie het effluentwater zou lozen, ofwel in een ander oppervlaktewater indien dit zo zou opgelegd worden door de vergunningverlenende overheid. Dit impliceert in feite de situatie voorzien in het tweede lid.

Als de heffingsplichtige het effluentwater nog verder zuivert (bv. Via membraanfiltratie), dan ontstaat een "retentaatstroom" bestaande uit bv. Spoelwater van de filters of concentraat van de membraanfiltratie in de bijkomende zuiveringsinstallatie. Deze stroom afvalwater bevat een groot gedeelte van de nog in het effluentwater aanwezige vervuiling, die door een bijkomende zuivering toch nog uit het afvalwater gehaald kon worden. Deze retentaatstroom wordt dan in principe geloosd in oppervlaktewater en zal door het deltaprincipe zo goed als kosteloos kunnen worden geloosd. Als de heffingsplichtige echter deze retentaatstroom opnieuw zou kunnen aanbieden voor zuivering aan een openbare rioolwaterzuiveringsinstallatie, dan zou dit aan de exploitant van het zuiveringstechnisch werk een "tweede kans" geven om het afvalwater nog verder te zuiveren en dus een minder belaste afvalwaterstroom in oppervlaktewater te lozen. Dit komt het milieu nog meer ten goede.

De huidige regelgeving bevat echter geen financiële stimulans om dergelijke uitwisseling te bevorderen. Er is geen vrijstelling voorzien voor het terugsturen van deze retentaatstroom: de heffing op de waterverontreiniging blijft verschuldigd, aangezien dit wordt beschouwd als gebruik van water en/of lozing van afvalwater. Het voorstel opgenomen in dit artikel wil daarom, met toevoeging van een vierde lid aan artikel 4.2.2.4.1, §1, voorzien dat er geen heffing wordt gevestigd op het volume afvalwater (de retentaatstroom) dat teruggestuurd wordt naar de openbare waterzuiveringsinstallatie. Er is een bijkomende voorwaarde verbonden aan de vrijstelling. Aquafin, als exploitant van het zuiveringstechnisch werk, moet akkoord gaan met het terugsturen van de retentaatstroom. Enkel Aquafin is in de mogelijkheid om te oordelen of het terugsturen van de retentaatstroom de eigen zuivering niet in het gedrang brengt.

Artikel 49

Voor de aanpassingen aan artikel 4.2.2.5.2 wordt wat het in mindering brengen van het vrijgestelde volume circulair afvalwater van het waterverbruik Q betreft bij de aanbieder, naar analogie verwezen naar wat hierover is opgenomen in de motivering bij de aanpassingen aan artikel 4.2.2.3.8. Ook hier geldt dat wanneer de aanbieder voor een bepaald heffingsjaar niet van de vrijstelling op het volume circulair afvalwater zou kunnen genieten, het waterverbruik Q voor dat heffingsjaar bepaald wordt alsof er geen aanbod van circulair afvalwater heeft plaatsgevonden.

Ook wat betreft de toevoeging van "circulair afvalwater" als een aparte waterbron kan worden verwezen naar hetgeen hierover is bepaald bij artikel 47. Hoewel één van de voorwaarden voor het toekennen van de vrijstelling op het aangeboden circulair afvalwater aan de aanbieder de bemonstering van het geloosde afvalwater door de ontvanger is, en de ontvanger dus in principe enkel gebruik kan maken van de uitgebreide berekeningsmethode, zijn er situaties waarin de ontvanger zich

niet in de mogelijkheid bevindt om een bemonstering van het afvalwater te organiseren. Het betreft dan de uitzonderingen die zijn voorzien in het voorgestelde nieuwe artikel 4.2.2.1.12, §5, tweede lid. Bij deze categorieën heffingsplichtigen zal er toch een berekening van de heffing op forfaitaire basis mogelijk zijn, zonder dat de aanbieder hierdoor de vrijstelling verliest. De toevoeging van de waterbron aan dit artikel, moet dus enkel vanuit het oogpunt van deze categorieën worden bekeken. In het algemeen geldt nog steeds dat de ontvanger jaarlijks moet voorzien in een bemonstering van zijn afvalwater. Bij afwezigheid van bemonstering kan dan, zoals hoger reeds aangehaald, teruggevallen worden op de anomalieënregeling en uitzonderlijk zal toch een heffing op het aangeboden circulair afvalwater dienen te worden gevestigd.

Tenslotte voorziet het voorstel eveneens in een vereenvoudiging van dit artikel. Artikel 4.2.2.5.2. bevat bijna identieke bepalingen inzake de bepaling van het volume Q als artikel 4.2.2.3.8. inzake de bepaling van het jaarvolume geloosd afvalwater Q_j. Er wordt daarom voor de bepaling van de afzonderlijke waterbronnen verwezen naar de betreffende bepalingen opgenomen in artikel 4.2.2.3.8. Zo wordt een onnodige herhaling van deze, vaak omvangrijke, bepalingen vermeden.

Het onderscheid tussen de bepaling van de ontvangen en de aangeboden hoeveelheid circulair afvalwater wordt ook in artikel 4.2.2.5.2. behouden. Zo blijft er een gelijkaardige indeling als in artikel 4.2.2.3.8. Bovendien kan de hoeveelheid circulair afvalwater verschillend zijn bij de aanbieder en de ontvanger. Dit zal het geval zijn indien de aanbieder aan verschillende ontvangers aanbiedt, bv. In geval van gebruik door de ontvangers van het circulair afvalwater voor beregening.

Artikel 50

Artikel 4.2.3.1, §2 van het DIWB bevat de regeling inzake de bepaling van het volume gewonnen grondwater. De voorgestelde nieuwe regeling m.b.t. het in aanmerking nemen van tellerstand afkomstig van een nieuwe debietmeter of het teruggrijpen naar tellerstand van voorgaande heffingsjaren bij defect, is ook van toepassing op vergunde grondwaterwinningen. Er wordt daarom in verwijzingen voorzien naar artikel 4.2.2.3.8, §2 en §3, in dit artikel.

Artikel 51

Dit voorstel heft de horecasectoren 21a en 21b en de bijhorende omzettingscoëfficiënten op in bijlage 5 bij het DIWB en voert ook 2 nieuwe sectoren in: sector 62 en sector 63. Deze aanpassingen moeten zorgen voor (administratieve) vereenvoudiging.

Heffingsplichtigen die gebruik maken van water voor beregening of voor het aanvullen van vijvers, worden voor deze activiteit momenteel belast op basis van de omzettingscoëfficiënten van sector 28^e. Sector 28 is in het algemeen van toepassing op land- en tuinbouwbedrijven. Bij het invullen van de jaarlijkse aangifte op het digitaal heffingenloket, dienen daarom bij toepassing van sector 28, telkens een aantal noodzakelijke stappen doorlopen te worden die betrekking hebben op land- en tuinbouw. Niet alle heffingsplichtigen die water gebruiken voor beregening of voor het aanvullen van vijvers zijn actief in deze sectoren. Het invullen van de jaarlijkse aangifte, waarbij ze telkens deze stappen dienen te doorlopen, hoewel niet van toepassing, wordt door hen als hinderlijk ervaren. Om dit te vermijden wordt voorzien in een afzonderlijke sector 62 die van toepassing is op heffingsplichtigen die geen land- of tuinbouwbedrijf zijn, waarbij dezelfde omzettingscoëfficiënten worden gehanteerd als deze van sector 28^e. Dit heeft dus geen wijzigingen tot gevolg op het vlak van de heffing, maar enkel een praktisch

nut. Heffingsplichtigen die sector 62 aanduiden in de digitale aangifte, hoeven zo niet meer de stappen te doorlopen die noodzakelijk zijn voor land- en tuinbouwbedrijven.

Bij "berekening" wordt o.a. gedacht aan het berekenen van sportvelden, ook als er gebruik wordt gemaakt van kunstgras, volkstuinten of militaire kerkhoven. Het vernevelen van water op grondstoffen of producten zoals bv. bij kool-, hout- of ertsopslag of (verneveling op bedrijfsterreinen) ter voorkoming van stof, wordt niet als "berekening" in de zin van sector 62 aanzien.

De schrapping van de horecasectoren 21a en 21b hangt samen met de invoering van de nieuwe sector 63. Deze nieuwe sector omvat uitsluitend het afvalwater van activiteiten die onder NACE-BEL-codes ("Statistische nomenclatuur van de Economische activiteiten in de Europese Gemeenschap (Belgische versie) 2008") 47 of 53 t.e.m. 99 vallen. Heffingsplichtigen die deze activiteiten uitoefenen zijn o.a. warenhuizen, horeca-aangelegenheden, dienstverleners, fitnesscentra, sportclubs en sauna's. Onder de huidige regelgeving worden deze heffingsplichtigen verplicht om verschillende activiteiten in de vullen in de aangifte. Bij een sportclub bv. kan dit de activiteit "kantine" zijn onder sector 21a, het waterverbruik voor douches en ander waterverbruik onder sector 55 en "sanitair werknemers" onder sector 59.

Met het decreet van 21/12/2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2013 werd de financierende heffing voor grootverbruikers die lozen op riolering ingevoerd. Vanaf heffingsjaar 2013 zou bij de heffing rekening worden gehouden met de verwerkbaarheid van het afvalwater op de rioolwaterzuiveringsinstallatie: goed of slecht verwerkbaar of complementair. Bij de forfaitaire berekeningsmethode voor de heffing o.b.v. omzettingcoëfficiënten leidde dit tot de toevoeging van een nieuwe component C_v . Het afvalwater onder sector 55 "niet elders genoemde bedrijfsactiviteiten" is slecht verwerkbaar afvalwater en kreeg een C_v -factor van 0,008. De bij hetzelfde decreet nieuw ingevoerde sector 59, gebruikt voor het belasten van het afvalwater afkomstig van werknemers, kreeg, hoewel deze dezelfde omzettingcoëfficiënten heeft als sector 55, een C_v -factor gelijk aan 0. Dit sanitair afvalwater is immers gelijk te stellen aan huishoudelijk afvalwater. Het afvalwater afkomstig van de bedoelde heffingsplichtigen is over het algemeen goed verwerkbaar afvalwater, waardoor het toepassen van een C_v -factor (zoals bij sector 55) niet nodig is.

Om de aangifte en de behandeling ervan te vereenvoudigen wordt al het (huishoudelijk) afvalwater van de bedoelde heffingsplichtigen nu samengebracht onder de nieuwe sector 63. De bedoelde heffingsplichtigen dienen dus geen afzonderlijke activiteiten meer in de aangifte op te nemen. Voor een groot aantal dossiers, waaronder ook specifiek de horeca, wordt het aangifteproces daardoor sterk vereenvoudigd. Sector 6 "niet elders genoemde voedingsmiddelen" blijft wel altijd voorrang hebben op deze nieuwe sector 63.

Omdat ook de activiteiten verbonden aan horeca binnen de vermelde NACE-BEL-codes vallen, dienen de afzonderlijke sectoren 21a en 21b te worden geschrapt. Sector 59 blijft wel behouden als afzonderlijke sector. Heffingsplichtigen die niet onder sector 63 vallen, kunnen immers nog steeds gebruik maken van sector 59 voor het afvalwater van hun werknemers.

Band met de begroting

Het doel van een groot aantal van de opgenomen wijzigingsvoorstellen is te komen tot een heffing op de waterverontreiniging die nog nauwer aansluit bij de realiteit en nog meer rekening houdt met de impact van de vervuiling die door een

heffingsplichtige in het milieu wordt gebracht. Het is hierbij mogelijk dat een welbepaald voorstel voor de ene heffingsplichtige leidt tot een lagere heffing, waar datzelfde voorstel voor een andere heffingsplichtige leidt tot een hogere heffing. Ook algemeen kunnen bepaalde voorstellen een gevolg hebben op de hoogte van de heffingsinkomsten. Een heffing die als meer "correct" wordt aangevoeld door alle partijen, leidt daarentegen ook tot minder discussie en dus een kostenbesparing bv. op het vlak van rechtszaken.

Een concrete cijfermatige inschatting van de totale impact is moeilijk vast te stellen, zeker ook gelet op de wijziging van de monsterneming van het geloosde afvalwater (zie het besluit van de Vlaamse Regering van 8 juli 2023 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2002 tot uitvoering van het Titel IV, hoofdstuk II en Titel V, hoofdstuk IV van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018). Aangezien de voorstellen zowel kunnen leiden tot hogere als lagere individuele heffingen, wordt echter niet verwacht dat deze een ingrijpende invloed zullen hebben op de begroting van de Vlaamse overheid.

Afdeling 5. Dierenwelzijnsfonds

Artikel 52

Aan de uitgavenzijde van het Vlaams Dierenwelzijnsfonds wordt de mogelijkheid gecreëerd om naast de reeds bestaande jaarlijkse prijs van de afdeling Dierenwelzijn en de stuurgroep van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn voor de beste scriptie rond een dierenwelzijnsthema, ook andere dierenwelzijnsprizen uit te reiken zoals een prijs voor dierentuinen die bijzondere inspanning hebben verricht om het dierenwelzijn op een nieuwe, originele manier positief te beïnvloeden.

Om die reden worden in de tekst van het oprichtingsdecreet van het Vlaams Dierenwelzijnsfonds de woorden 'de Vlaamse Dierenwelzijnsprijs' vervangen door het woord 'dierenwelzijnsprizen'.

Band met de begroting

De dierenwelzijnsprijs voor de beste scriptie bedraagt 1.250 euro voor zowel de beste bachelor scriptie als de beste master scriptie.

De dierenwelzijnsprijs voor de dierentuinen werd nog niet bepaald, maar zal niet meer bedragen dan 5.000 euro per jaar.

De budgettaire impact voor de Vlaamse overheid blijft dus beperkt.

Afdeling 6. Decreet van 8 mei 2009 houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid – energieheffing

Artikel 53

De heffing op de afnamepunten van elektriciteit wordt voor rekening van het Vlaamse Gewest geïnd door de toegangshouder van het afnamepunt. Om rekening te houden met de heffingen die hem niet volledig gestort zouden worden door afnemers, mag elke toegangshouder een forfait van 0,5 procent afhouden van de heffingen die in rekening worden gebracht op de afrekeningsfacturen en slotfacturen.

Over het bedrag van de boekhoudkundig geregistreerde niet-invorderbare schuldvorderingen dient jaarlijks uiterlijk op 1 juli te worden gerapporteerd bij de Vlaamse Belastingdienst.

De voorliggende wijziging in het kader van BO2024 beoogt die rapportering beter af te stemmen op de boekhoudkundige realiteit. Omdat een boekjaar niet noodzakelijk gelijk loopt met een kalenderjaar wordt, teneinde een goede praktische uitvoering te verzekeren, voorgesteld om de termijn tegen wanneer deze gegevens moeten worden aangeleverd te bepalen op 6 maanden na de afsluiting van de rekeningen. Op die manier kunnen steeds volledige en door de revisor gevalideerde gegevens worden meegedeeld.

Situering

Heffing op afnamepunten elektriciteit (cf. Energiedecreet van 8 mei 2009, titel XIV, hoofdstuk I

De huidige toestand (probleemstelling)

De rapportering over boekhoudkundig geregistreerde niet-invorderbare schuldvorderingen uiterlijk op 1 juli is moeilijk haalbaar indien het boekjaar niet gelijk loopt met het kalenderjaar. De gegevens zijn op die datum mogelijk nog onvolledig of niet gevalideerd door revisor en/of algemene vergadering.

Knelpunten en opportuniteiten

In plaats van een absolute datum voor rapportering wordt deze gekoppeld aan de datum waarop het boekjaar wordt afgesloten.

Wijzigingen aan de huidige regeling

In plaats van een absolute datum voor rapportering wordt deze gekoppeld aan de datum waarop het boekjaar wordt afgesloten. Deze wijziging geldt voor de boekjaren die worden afgesloten vanaf 1 januari 2024. Voor afsluitingen die plaatsvinden tussen 1 juli 2023 en 31 december 2023 blijft de bestaande regeling van toepassing. Toegangshouders voor die afsluitingen beschikken tot 1 juli 2024 voor de rapportering over boekhoudkundig geregistreerde niet-invorderbare schuldvorderingen.

Budgettaire impact

Gelet op het beperkte percentage van de heffing waarop deze wijziging betrekking heeft en het feit dat deze afrekening zowel in min als in plus kan zijn, wordt uitgegaan van een beperkte impact.

Band met de begroting

De voorliggende wijzigingen in het kader van de BO2024 heeft een impact op de wijze van aanrekening van vorderingen uit de energieheffing.

Repliek op het advies van de Raad van State en de strategische adviesraden met betrekking tot afdeling 6

Als gevolg van de opmerking van de Raad van State bij artikel 55 (cf. randnummer 74.623/1-3) werd in de memorie van toelichting verduidelijkt dat de wijziging van toepassing is op rekeningen die worden afgesloten vanaf 1 januari 2024.

Hoofdstuk 7. Onderwijs en Vorming

Afdeling 1. Extra werkingsbudget voor een offensief Nederlands voor leerlingen die het Nederlands onvoldoende beheersen

Artikel 54

Er wordt een nieuwe rubriek toegevoegd aan de betrokken onderafdeling met de maatregelen in het kader van het extra werkingsbudget voor een offensief Nederlands voor leerlingen die het Nederlands onvoldoende beheersen voor het gewoon basisonderwijs.

Artikel 55

In navolging van de taalintegratiemiddelen (12 miljoen euro) die samen met de KOALA-screening ingang vonden in het kleuteronderwijs, worden er bijkomende middelen voor het gewoon lager onderwijs voorzien. Deze middelen worden toegekend in de vorm van een werkingsbudget zodat de scholen ze breed kunnen inzetten in functie van het versterken van de Nederlandse taalcompetenties van die leerlingen die achterblijven op dit vlak. Deze middelen zijn expliciet bedoeld om leerlingen met een te beperkte kennis van het Nederlands te ondersteunen, zonder bijkomende planlast te creëren.

Voor alle scholen die in de voorbije 3 schooljaren minstens éénmaal meer dan 50% leerlingen lager onderwijs hebben die als thuistaal niet-Nederlands hebben, worden er extra middelen voorzien. Er wordt hiervoor naar het aantal aantekkers op het kenmerk thuistaal niet-Nederlands gekeken én voor elk van deze leerlingen wordt een budget voorzien door de Vlaamse overheid.

De scholen kunnen deze middelen volgens de eigen noden en keuzes inzetten. Dit kan bijvoorbeeld het aantrekken van extra personeel (zowel onderwijzend personeel, als personeelsleden die ingezet worden voor buitenschoolse lessen) zijn. Een deel van de leerlingen is immers gebaat bij een intensieve onderdompeling in het Nederlands in een aparte taalbadklas. Voor het lager onderwijs kunnen deze middelen onder meer ingezet worden voor de reeds bestaande taalintegratietrajecten en het taalbad.

Daarnaast kunnen scholen voor hun schoolteam ook expertise inkopen inzake onderwijs aan leerlingen die het Nederlands onvoldoende beheersen. Dit kan via pedagogische begeleidingsdiensten, lerarenopleidingen of andere professionaliseringsorganisaties.

Er wordt jaarlijks minstens een budget van 20 miljoen euro voorzien voor deze maatregel. De middelen worden verdeeld over het basis- en secundair onderwijs op basis van hun aandeel in de in aanmerking komende leerlingen.

Artikel 56

Er wordt een nieuwe onderafdeling toegevoegd aan de betrokken afdeling met de maatregelen in het kader van het extra werkingsbudget voor een offensief Nederlands voor leerlingen die het Nederlands onvoldoende beheersen voor het gewoon secundair onderwijs.

Artikel 57

In navolging van de taalintegratiemiddelen (12 miljoen euro) die samen met de KOALA-screening ingang vonden in het kleuteronderwijs, worden er bijkomende middelen voor het gewoon secundair onderwijs voorzien. Deze middelen worden toegekend in de vorm van een werkingsbudget zodat de scholen en centra ze breed kunnen inzetten in functie van het versterken van de Nederlandse taalcompetenties van die leerlingen die achterblijven op dit vlak. Deze middelen zijn expliciet bedoeld om leerlingen met een te beperkte kennis van het Nederlands te ondersteunen, zonder bijkomende planlast te creëren.

Voor alle scholen en centra die in de voorbije 3 schooljaren minstens éénmaal meer dan 50% leerlingen hebben die als thuistaal niet-Nederlands hebben, worden er

extra middelen voorzien. Er wordt hiervoor naar het aantal aantekkers op het kenmerk thuistaal niet-Nederlands gekeken én voor elk van deze leerlingen wordt een budget voorzien door de Vlaamse overheid.

De scholen en centra kunnen deze middelen volgens de eigen noden en keuzes inzetten. Dit kan bijvoorbeeld het aantrekken van extra personeel (zowel onderwijzend personeel, als personeelsleden die ingezet worden voor buitenschoolse lessen) zijn. Een deel van de leerlingen is immers gebaat bij een intensieve onderdompeling in het Nederlands in een aparte taalbadklas, de 'Nederlandsklas', al dan niet te organiseren binnen of buiten de schooluren.

Secundaire scholen kunnen leerlingen eveneens verplichten om 3u extra Nederlands te volgen. De extra middelen voor een offensief Nederlands kunnen ingezet worden voor de organisatie van deze bijkomende uren Nederlands.

Daarnaast kunnen scholen voor hun schoolteam ook expertise inkopen inzake onderwijs aan leerlingen die het Nederlands onvoldoende beheersen. Dit kan via pedagogische begeleidingsdiensten, lerarenopleidingen of andere professionaliseringsorganisaties.

Er wordt jaarlijks minstens een budget van 20 miljoen euro voorzien voor deze maatregel. De middelen worden verdeeld over het basis- en secundair onderwijs op basis van hun aandeel in de in aanmerking komende leerlingen.

Afdeling 2. Toekenning jaarlijkse aanvullende vte/leraarsuren/punten/werkingsmiddelen ten behoeve van de asielproblematiek

Artikel 58

In begrotingsjaar 2024 worden opnieuw middelen ten behoeve van de asielproblematiek toegekend. De verdeling van deze middelen houdt rekening met de inzet en de efficiëntie van die ingezette middelen.

Afdeling 3. Wijziging van de decreetsbepaling voor het begrotingsfonds van het departement Onderwijs en Vorming

Artikel 59

Het onbezwaarde saldo op de ontvangen subsidies binnen het beleidsveld Onderwijsdepartement Onderwijs en Vorming in h in het kader van Europese projecten kan worden toegevoegd aan het fonds.

In bepaling II.11 van het VABN-advies staat dat de middelen die worden ontvangen voor de eigen werking niet via een orderrekening worden verwerkt.

Deze middelen worden daarom ingeschreven in de algemene middelen maar gelet op het éénjarig-principe van de begroting en het feit dat de uitgaven moeten worden geboekt in het jaar van uitgave, kan dit leiden tot verlies aan middelen.

Het gaat hier bijvoorbeeld om lumpsum projecten of bijvoorbeeld het percentage overhead toegekend door Europa in kader van projecten met cofinanciering.

Band met de begroting

De gebruiksmogelijkheden van het begrotingsfonds van het departement Onderwijs en Vorming worden uitgebreid. Er is dus een link met de begroting.

Afdeling 4. Machtiging aan AGION voor verbintenissen voor huursubsidies

Artikel 60

In het kader van de huursubsidies, in uitvoering van het decreet van 18 december 2015 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2016, wordt het decreetaal gemachtigde maximale jaarlijkse subsidiebedrag om verbintenissen aan te gaan voor huursubsidies verhoogd tot 30.200.000 euro. Dit omwille van het grote succes van het programma en om flexibel te kunnen inspelen op nieuwe vragen.

Overeenkomstig artikel 20 van het decreet van 30 juni 2017 houdende bepalingen tot de begeleiding van de aanpassing van de begroting 2017 wordt dit bedrag gekoppeld aan de consumptieprijsindex van december 2016, basis 2013, en wordt jaarlijks op 1 januari berekend.

Band met de begroting

De Vlaamse Regering heeft het bestaande systeem van de huursubsidies geëvalueerd en op 26/02/2021 het besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van artikel 5 van het besluit van de Vlaamse Regering van 4 mei 2016 houdende de regeling voor huursubsidies voor schoolinfrastructuur definitief goedgekeurd.

(<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/603408DD3391400008000091>)

Als algemene toelichting werd in de nota aan de Vlaamse Regering het volgende opgenomen:

"Het huidige systeem van huursubsidies is gebaseerd op het besluit van de Vlaamse Regering van 4 mei 2016 houdende de regeling voor huursubsidies voor schoolinfrastructuur. Ondertussen hebben in totaal vier oproepen plaatsgevonden. Alle oproepen samen resulteerden in 239 goedgekeurde huursubsidieaanvragen, welke steeds binnen enkele maanden na het afsluiten van de oproep werden verwerkt door de administratie. Met de huursubsidies worden 12.616 bijkomende plaatsen gecreëerd en als alle huurcontracten lopende zijn, zullen meer dan 65.500 leerlingen gebruik maken van met subsidie gehuurde infrastructuur.

De beoogde beleidsdoelstelling van de Vlaamse Regering kon dan ook in grote mate worden gerealiseerd op een relatief korte periode. De beleidsdoelstelling bestond er immers in om een bijkomend instrument te voorzien in het kader van de alternatieve financiering van schoolinfrastructuur en scholen toegang te geven tot een nieuw systeem.

Een structurele verderzetting van het systeem van de huursubsidies wordt dan ook in het vooruitzicht gesteld. De conceptnota Masterplan scholenbouw 2.0 voorziet vanaf 2021 een jaarlijkse oproep met het oog op nieuwe huursubsidieprojecten. Een aanpassing van het huidige Besluit van de Vlaamse Regering wordt voorgesteld, meer bepaald voor wat betreft artikel 5 dat betrekking heeft op de rangschikking van de aanvragen op basis van criteria. Met de vermelde wijziging kan het systeem de komende jaren structureel verder worden gezet."

De conceptnota Masterplan Scholenbouw 2.0 voorziet een jaarlijkse oproep voor het indienen van huursubsidieaanvragen. Omdat de huidige machtiging op dit moment quasi volledig is ingenomen, wordt met deze programmadecreetsbepaling het verbintenissenplafond opgetrokken met 5.000.000 euro, zodat de voorziene oproep in het voorjaar 2024 kan doorgaan.

Afdeling 5. Subsidie aan een stichting voor de Canon van Vlaanderen

Artikel 61

De Vlaamse Regering besliste om, in navolging van de werkzaamheden van de Commissie Canon van Vlaanderen, via een stichting Canon van Vlaanderen de werkzaamheden van de commissie Canon van Vlaanderen duurzaam te verankeren. Deze stichting zal worden opgericht en financieel ondersteund.

In dit artikel wordt de opdracht van een stichting voor de Canon van Vlaanderen omschreven:

1° het beheren, ontwikkelen en updaten van de website, het materiaal en applicaties. Dit omvat onder meer: de opvolging van het boek Canon van Vlaanderen, de herdrukken en afgeleide producten, het beheren en ontwikkelen van beeldmerken, educatieve producten en overige (audio)visuele middelen...

2° het voeren van een informatie- en sensibiliseringsbeleid: dit omvat het geven van voorlichting en adviezen aan onderwijsinstellingen, en -actoren, middenveld, culturele instellingen, uitgeverijen... en dit met bijzondere aandacht voor specifieke doelgroepen;

3° het beschermen van het merk Canon van Vlaanderen door toestemming te verlenen aan diegene die dit wil gebruiken, na onderzoek en beoordeling van de toepassing door de stichting.

Band met de begroting

Binnen de beschikbare begrotingskredieten zal jaarlijks een subsidiebedrag worden bepaald.

Afdeling 6. Extra werkingsbudget voor materiaalintensief studieaanbod in het secundair onderwijs

Artikel 62

Er werd reeds eerder in het begrotingsjaar 2023 twee maal een werkingsbudget voorzien voor materiaalintensief studieaanbod in het secundair onderwijs. Vanaf het begrotingsjaar 2024 wordt nu recurrent een extra werkingsbudget van 10 miljoen euro voorzien voor materiaalintensief studieaanbod. Dit extra werkingsbudget geeft scholen de nodige ademruimte om praktijklessen te blijven vormgeven op een kwaliteitsvolle manier.

Voor het extra werkingsbudget komen zowel scholen voor voltijds gewoon secundair onderwijs, scholen voor buitengewoon secundair onderwijs, centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs en – enkel voor duale structuuronderdelen – de centra voor de vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen in aanmerking.

Bij de selectie van de structuuronderdelen die in aanmerking komen voor het extra werkingsbudget is geopteerd voor een brede benadering van studierichtingen met een praktijkcomponent op school (waarbij gebruik wordt gemaakt van materiaal).

Concreet gaat het om alle beroepsgerichte studierichtingen en technische studierichtingen van de tweede en de derde graad van het gewoon secundair onderwijs en opleidingsvorm 4 van het buitengewoon secundair onderwijs (inclusief duaal), en de opleidingen van de kwalificatie- en integratiefase van opleidingsvorm 3 van het buitengewoon secundair onderwijs (inclusief duaal).

Een aantal studierichtingen van het gewoon secundair onderwijs wordt niet meegenomen omdat de theoretische component binnen dit studieaanbod substantieel is (bv. de doorstroomfinaliteit, het studiedomein taal en cultuur, de onderwijsvorm aso, de studierichtingen van de dubbele finaliteit in het studiedomein economie en organisatie het studiegebied handel en het studiegebied

personenzorg tso, het onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers, ...). Ook in het buitengewoon secundair onderwijs worden opleidingsvormen 1 en 2 en de observatiefase van opleidingsvorm 3 niet meegenomen. Of een studierichting al dan niet duaal wordt aangeboden, speelt geen rol in de afweging of de studierichting in aanmerking komt of niet.

Gelet op de geleidelijke invoering van de modernisering van het secundair onderwijs (die tijdens het schooljaar 2023-2024 wordt ingevoerd in het 1ste leerjaar van de 3de graad) worden in het ontworpen artikel rekening gehouden met zowel de indeling van het niet-gemoderniseerd studieaanbod (onderwijsvormen en studiegebieden) als de indeling van het gemoderniseerd studieaanbod (finaliteiten en studiedomeinen).

Het is inherent aan de onderwijsstructuur dat er verschillen zijn in de mate dat structuuronderdelen materiaalintensief zijn. Om deze verschillen te ondervangen zijn de geselecteerde structuuronderdelen in drie groepen ingedeeld die elk een afzonderlijke weging krijgen (factor 1, 0,75 en 0,50) voor de berekening van het basisbedrag per regelmatige leerling en het extra werkingsbudget per school of centrum.

Het extra werkingsbudget wordt uiterlijk op 30 juni van het betrokken begrotingsjaar aan de school- of centrumbesturen uitbetaald

Afdeling 7. Bijkomende middelen voor de werkingsuitkeringen van de universiteiten en hogescholen

Artikel 63

Aan een aantal nieuwe kunstopleidingen is nog geen verhoogd puntengewicht toegekend. Het gaat over de volgende opleidingen: bachelor in visual design, master in de dans en master in musical. Met het voorliggende artikel wordt dit rechtgezet. Voor de professionele bacheloropleiding in visual design wordt daartoe het standaardpuntengewicht 1 toegekend en een bijkomend puntengewicht van 2, dit naar analogie met de professionele bacheloropleiding in de audiovisuele kunsten. Het plafond voor dit verhoogd puntengewicht wordt vastgelegd op maximaal 9.000 studiepunten.

Ook voor de nieuwe masteropleidingen dans en musical wordt een verhoogd puntengewicht en een plafond vastgesteld, namelijk een verhoogd puntengewicht van 3 voor beide opleidingen en een plafond van maximum 600 studiepunten voor de master in de dans en een plafond van maximum 900 studiepunten voor de master in musical.

Band met de begroting

De bijkomende middelen om de verhoging van deze puntengewichten op te vangen, worden toegekend vanaf het begrotingsjaar 2024 (zie artikel 63 van dit decreet)

Artikel 64

Ter versterking van de kwaliteit van het Nederlandstalig hoger onderwijs worden vanaf het begrotingsjaar 2024 de jaarlijkse werkingsuitkeringen van de hogescholen en universiteiten verhoogd, namelijk deze van de hogescholen met 8 miljoen euro en deze van de universiteiten met 20 miljoen euro. Van het bedrag van 8 miljoen euro voorzien voor de hogescholen wordt 683.000 euro toegevoegd aan het variabel onderwijsdeel voor de kunstopleidingen in de School of Arts (VOWhko2014). Het resterende bedrag wordt, zoals de 20 miljoen euro voor de

universiteiten, verdeeld op basis van het procentuele aandeel van elke instelling in de totale werkingsmiddelen.

Het bedrag voorzien voor de kunstopleidingen is nodig om het toekennen van een verhoogd puntengewicht aan een aantal nieuwe kunstopleidingen op te vangen (zie artikel 63).

Vanaf het begrotingsjaar 2024 worden deze bedragen geïndexeerd, overeenkomstig de andere werkingsuitkeringen van de universiteiten en hogescholen. Deze bedragen worden namelijk ook opgenomen in de indexprovisie.

Band met de begroting

De middelen worden toegekend vanaf het begrotingsjaar 2024.

Afdeling 8. Bijkomende middelen voor de opleidingen geneeskunde en tandheelkunde

Artikel 65

De Vlaamse Regering verhoogde het aantal studenten dat aan de opleidingen geneeskunde en tandheelkunde kan starten gevoelig vanaf het academiejaar 2023-2024.

Om ervoor te zorgen dat de universiteiten de bijkomende studenten geneeskunde en tandheelkunde op een even kwaliteitsvolle manier kunnen blijven opleiden werd in 2023 eenmalig 15 miljoen euro verdeeld over de universiteiten die een bacheloropleiding aanbieden in het studiegebied Geneeskunde en/of Tandheelkunde. Dit zijn de Katholieke Universiteit Leuven, de Universiteit Gent, de Universiteit Antwerpen, de Vrije Universiteit Brussel en de Universiteit Hasselt. Daarenboven worden vanaf het begrotingsjaar 2024 in het kader van deze grotere instroom van studenten in de opleidingen geneeskunde en tandheelkunde via voorliggende decreetsbepaling de werkingsmiddelen van deze universiteiten recurrent met 10 miljoen euro verhoogd. Deze recurrente bijkomende middelen worden over de 5 universiteiten als volgt verdeeld:

- Elk van de universiteiten die een bacheloropleiding aanbiedt in het studiegebied Geneeskunde en/of Tandheelkunde ontvangt een vaste sokkel van 200.000 euro. Dit komt in totaal neer op 10% van het voorziene bedrag van 10 miljoen euro;
- Het resterende bedrag (90%) wordt over deze universiteiten verdeeld op basis van het gemiddeld aantal opgenomen studiepunten over de academiejaren t-7/t-6 tot en met t-3/t-2 waarvoor studenten onder diplomacontract zich hebben ingeschreven voor een of meer van de volgende opleidingen:

- 1° bachelor in de geneeskunde;
- 2° master in de geneeskunde;
- 3° master in de huisartsgeneeskunde;
- 4° master in de specialistische geneeskunde;
- 5° bachelor in de tandheelkunde;
- 6° master in de tandheelkunde.

Vanaf het begrotingsjaar 2024 worden de bedragen (zowel de sokkels als het variabele deel) geïndexeerd, overeenkomstig de andere werkingsuitkeringen van de universiteiten. Deze bedragen worden namelijk ook opgenomen in de indexprovisie.

Band met de begroting

De middelen worden toegekend vanaf het begrotingsjaar 2024.

Afdeling 9. Bijkomende middelen ter versterking van de lerarenopleidingen in het hoger onderwijs

Artikel 66

Ter versterking van de lerarenopleidingen in het hoger onderwijs hebben de hogescholen en de universiteiten een engagementsverklaring afgesloten met de minister, bevoegd voor onderwijs. Daarin worden een aantal doelstellingen afgesproken waarmee de hogescholen en universiteiten de komende jaren aan de slag gaan om de kwaliteit van de lerarenopleiding te verbeteren. Ter ondersteuning hiervan wordt vanaf het begrotingsjaar 2024 jaarlijks een bijkomende werkingstoelage toegekend aan die hogescholen en universiteiten die een lerarenopleiding aanbieden (zijnde een educatieve graduaatsopleiding voor secundair onderwijs, een educatieve bacheloropleiding voor kleuteronderwijs; een educatieve bacheloropleiding voor lager onderwijs, een educatieve bacheloropleiding voor secundair onderwijs, een educatieve masteropleiding voor secundair onderwijs of een educatieve masteropleiding voor kunstvakken). Dit bedrag wordt als volgt verdeeld onder de desbetreffende hogescholen en universiteiten:

- Iedere hogeschool en universiteit die een lerarenopleiding aanbiedt krijgt een sokkel van 150.000 euro. Dit komt in totaal neer op 20% van het voorziene bedrag van 15 miljoen euro;
- Het resterende bedrag (80%) wordt verdeeld over de desbetreffende universiteiten en hogescholen op basis van het aantal opgenomen studiepunten waarvoor studenten onder diplomacontract zich hebben ingeschreven voor een lerarenopleiding. Voor het begrotingsjaar 2024 worden de opgenomen studiepunten van het academiejaar 2021-2022 in aanmerking genomen. Dit is het eerste academiejaar waarin er geen inschrijvingen meer zijn voor de specifieke lerarenopleidingen. Voor het begrotingsjaar 2025 wordt het gemiddeld aantal opgenomen studiepunten over de academiejaren 2021-2022 en 2022-2023 in aanmerking genomen. Vanaf het begrotingsjaar 2026 wordt het gemiddeld aantal opgenomen studiepunten over de academiejaren t-5/t-4 tot en met t-3/t-2 in aanmerking genomen, waarbij t slaat op het begrotingsjaar t.

Overeenkomstig artikel III.7, §4 worden de Universiteit Hasselt en de transnationale Universiteit Limburg in deze als één universiteit beschouwd.

Vanaf het begrotingsjaar 2024 worden de bedragen (zowel de sokkels als het variabele deel) geïndexeerd, overeenkomstig de andere werkingsuitkeringen van de universiteiten en hogescholen. Deze bedragen worden namelijk ook opgenomen in de indexprovisie.

Band met de begroting

De middelen worden toegekend vanaf het begrotingsjaar 2024.

Afdeling 10. Bijkomende middelen voor de studentenvoorzieningen van de universiteiten en hogescholen

Artikel 67

In het begrotingsjaar 2023 werd aan de diensten voor studentenvoorzieningen (STUVO's) van de hogescholen en universiteiten een eenmalige bijkomende

toelage toegekend van 6 miljoen euro, dit naar aanleiding van een stijging van het aantal aanvragen van studenten naar financiële ondersteuning ten gevolge van de turbulente economische situatie. Ook het aantal aanvragen naar psychologische ondersteuning en begeleiding is de laatste jaren, onder meer ten gevolge van de coronacrisis, toegenomen. Daarbij komt nog dat door de sterke inflatie de STUVO's een stijging van hun kosten kenden. Om deze diensten te versterken en ook te garanderen dat in de toekomst deze diensten een kwaliteitsvolle dienstverlening kunnen aanbieden aan de studenten, wordt met het voorliggende artikel vastgelegd dat vanaf het begrotingsjaar 2024 deze toelage van 6 miljoen euro jaarlijks wordt toegekend aan de STUVO's.

Band met de begroting

De middelen worden toegekend vanaf het begrotingsjaar 2024.

Afdeling 11. Verlenging lerarenplatform

Artikel 68

De maatregel met betrekking tot het lerarenplatform werd in 2021 verlengd met drie schooljaren en loopt af op het einde van het schooljaar 2023-2024. Omdat de lerarenplatformen positief geëvalueerd zijn en omdat de werking ervan in het basisonderwijs intussen al heel wat jaren zijn nut heeft bewezen, wordt deze maatregel verlengd zonder einddatum. Daarom wordt de zinsnede "tot en met het schooljaar 2023-2024" opgeheven.

Het lerarenplatform past in het kader van het verhogen van de aantrekkelijkheid van het lerarenberoep. Hiermee kunnen we werkzekerheid bieden aan jonge leerkrachten. Tot slot biedt deze maatregel ook mee een oplossing voor het lerarentekort aangezien scholen er een beroep op kunnen doen voor het invullen van vervangingen.

Artikel 69

De maatregel met betrekking tot het lerarenplatform werd in 2021 verlengd met drie schooljaren en loopt af op het einde van het schooljaar 2023-2024. Omdat de lerarenplatformen positief geëvalueerd zijn en omdat de werking ervan in het basisonderwijs intussen al heel wat jaren zijn nut heeft bewezen, wordt deze maatregel verlengd zonder einddatum. Daarom wordt de zinsnede "en houdt op uitwerking te hebben op het einde van het schooljaar 2023-2024" opgeheven.

Het lerarenplatform past in het kader van het verhogen van de aantrekkelijkheid van het lerarenberoep. Hiermee kunnen we werkzekerheid bieden aan jonge leerkrachten. Tot slot biedt deze maatregel ook mee een oplossing voor het lerarentekort aangezien scholen er een beroep op kunnen doen voor het invullen van vervangingen.

Afdeling 12. Eenmalige bijkomende middelen voor het dragen van de kosten verbonden aan de opleidingsaccreditaties van de educatieve masteropleidingen en de educatieve graduaatsopleidingen in de academiejaren 2022-2023 en 2023-2024

Artikel 70

De kosten die verbonden zijn aan de accreditatieprocedure van de educatieve masteropleidingen en de educatieve graduaatsopleidingen in 2022-2023 en in 2023-2024, zetten druk op de werking van de betreffende instellingen. Het gaat om:

- 14 educatieve graduaatsopleidingen (AP, Artevelde, EHB, HoGent, PXL, HoWest, KDG, Odisee, TM Kempen, TM Mechelen, UCLL Leuven, UCLL Limburg, Vives Noord en Vives Zuid);
- 5 educatieve masteropleidingen audiovisuele en beeldende kunsten (AP, EHB, HoGent, PXL, LUCA);
- 4 educatieve masteropleidingen muziek en podiumkunsten (AP, EHB, HoGent, LUCA);
- 10 educatieve masteropleidingen voor secundair onderwijs aan de KU Leuven (cultuurwetenschappen, economie, gedragswetenschappen, gezondheidswetenschappen, godsdienst, lichamelijke opvoeding, maatschappijwetenschappen, ontwerpwetenschappen, talen, wetenschappen en technologie);
- 8 educatieve masteropleidingen voor secundair onderwijs aan de UGent (cultuurwetenschappen, economie, gedragswetenschappen, gezondheidswetenschappen, lichamelijke opvoeding, maatschappijwetenschappen, talen, wetenschappen en technologie);
- 7 educatieve masteropleidingen voor secundair onderwijs aan de UAntwerpen (cultuurwetenschappen, economie, gezondheidswetenschappen, maatschappijwetenschappen, ontwerpwetenschappen, talen, wetenschappen en technologie);
- 8 educatieve masteropleidingen voor secundair onderwijs aan de VUB (cultuurwetenschappen, economie, gedragswetenschappen, gezondheidswetenschappen, lichamelijke opvoeding, maatschappijwetenschappen, talen, wetenschappen en technologie);
- 4 educatieve masteropleidingen voor secundair onderwijs aan de UHasselt (economie, gezondheidswetenschappen, ontwerpwetenschappen, wetenschappen en technologie) .

Daarom wordt een eenmalige uitkering toegekend in 2024 die de lerarenopleidingen helpt de kost te dragen van deze opleidingsaccreditaties.

Het betreft eenmalige middelen in het kader van de de kwaliteitszorg van de lerarenopleidingen. Doordat de Vlaamse overheid er vorige legislatuur voor koos om de lerarenopleidingen te hervormen, moest het onderwijsveld in een mum van tijd al die nieuwe opleidingen vormgeven, inrichten en een toets nieuwe opleiding doorlopen. Die opleidingen vallen daardoor ook nog niet onder het nieuwe kwaliteitszorgsysteem maar moesten nog een opleidingsvisitatie doorlopen. Gezien het belang van de lerarenopleidingen, de werklast die de grote hervorming naar aanleiding van het regeringsbeleid met zich heeft meegebracht, de grote kost die de visitaties met zich meebrengen, en het gegeven dat er vooral moet ingezet worden op het versterken van de lerarenopleidingen zelf in plaats van de kosten van de visitaties, worden de kosten van de visitaties gecompenseerd.

In regel is het zo dat dergelijke kosten binnen de recurrente kosten van de instellingen vallen, maar hier gaat het om een uitzonderlijke piek in kosten door een keuze die de Vlaamse Regering heeft gemaakt.

Band met de begroting

De middelen worden toegekend in het begrotingsjaar 2024.

Bijkomende informatie bij het hoofdstuk Onderwijs en Vorming

De **onderhandelingen** met de sociale partners vonden plaats op 10 oktober 2023. Naar aanleiding van die onderhandelingen werden de volgende wijzigingen doorgevoerd:

Na afloop van de onderhandelingen en voor het indienen van de protocollen

Afdeling in verband met Canon van Vlaanderen

In het eerste artikel van deze afdeling werd foutief verwezen naar hoofdstuk 17. Dit moest, zoals ook in het tweede artikel, hoofdstuk 14 zijn. "Hoofdstuk 17" werd vervangen door "hoofdstuk 14". Deze aangepaste versie werd voor de indiening van de protocollen aan de onderhandelaars bezorgd.

Na het advies van de Raad van State werd het artikel uiteindelijk geschrapt. Ook het opschrift van de afdeling werd aangepast. (zie verder)

Afdeling in verband met Extra werkingsbudget voor materiaalintensief studieaanbod in het secundair onderwijs

Het is de bedoeling dat structuuronderdelen die zowel duaal als niet-duaal georganiseerd kunnen worden, ofwel voor beide varianten in aanmerking komen, ofwel voor beide niet in aanmerking komen.

Aan het tweede lid van paragraaf 1 van het in te voegen artikel 47/1 werd daarom een punt 3°, e) toegevoegd. Hiermee zijn ook de duale structuuronderdelen van opleidingsvorm 3 van het buitengewoon onderwijs opgenomen in de lijst van structuuronderdelen die in aanmerking komen voor dit werkingsbudget.

Deze aangepaste versie werd voor de indiening van de protocollen aan de onderhandelaars bezorgd.

Na het indienen van de protocollen

Afdeling in verband met Bijkomende middelen voor de werkingsuitkeringen van de universiteiten en hogescholen

Van de bijkomende werkingsuitkeringen voor de hogescholen, namelijk 8 miljoen euro, werd een bedrag van 683.000 euro toegevoegd aan het variabel onderwijsdeel voor de kunstopleidingen (VOWhko). Dit bedrag is nodig om het toekennen van een verhoogd puntengewicht aan de bacheloropleiding visual design, de masteropleiding dans en de masteropleiding musical op te vangen.

Er werd ook een artikel toegevoegd om het toekennen van een verhoogd puntengewicht aan deze opleidingen te regelen.

De memorie werd mee aangepast.

Afdeling in verband met Bijkomende middelen voor de opleidingen geneeskunde en tandheelkunde

De sokkel voor de universiteiten werd op vraag van alle universiteiten vermindert van 400.000 euro naar 200.000 euro (dit komt neer op 10% van de bijkomende middelen, zijnde 10 miljoen euro).

De memorie werd mee aangepast.

Het **advies 74.623/1-3 van 16 oktober 2023 van de Raad van State** is gebaseerd op de teksten zonder de hierboven aangehaalde wijzigingen. Met het advies werd het volgende gedaan:

Afdeling in verband met Extra werkingsbudget voor een offensief Nederlands voor leerlingen die het Nederlands onvoldoende beheersen

Zoals de Raad van State adviseert werd telkens in het derde lid van de in te voegen artikelen "het bedrag bedoeld in het vorige lid" geschreven in plaats van "het geïndexeerde bedrag".

Op het advies om de verdeling van de budgetten over basis- en secundair onderwijs enkel in de codex secundair onderwijs of het decreet basisonderwijs op te nemen met een verwijzing hiernaartoe in de codex of het decreet, werd omwille van de interne coherentie en leesbaarheid in de codex of het decreet basisonderwijs niet ingegaan.

Afdeling in verband met Wijziging van de decreetsbepaling voor het begrotingsfonds van het departement Onderwijs en Vorming

In de decreetsbepaling werd opgenomen dat de aanpassing in afwijking is van artikel 15, §3 van de Codex.

In de memorie van toelichting:

1/ wordt nu duidelijk vermeld dat het gaat om Europese subsidies verkregen door het departement Onderwijs en Vorming;

2/ is gemotiveerd waarom het fonds uitgebreid wordt: de correcte naleving van de bepaling II.11 van VABN-advies in combinatie met de correcte toepassing van het éénjarig principe van de begroting zorgt er anders voor dat het departement Onderwijs en Vorming middelen zal verliezen in bijvoorbeeld Lump sum projecten of het percentage overhead toegekend door de Europese instanties.

Door deze toevoeging wordt tegemoet gekomen aan de vraag van de Raad van State.

Afdeling in verband met Canon van Vlaanderen

Op advies van de Raad van State werd de ontwerpbepaling geschreven als een autonome bepaling van het programmadecreet en niet ingevoegd in een onderwijsdecreet. De stichting behoort niet tot één bepaald beleidsdomein. Op advies van de Raad van State voorziet de bepaling in algemene bewoordingen in de subsidiëring van een stichting, zonder specifiek te verwijzen naar de stichting Canon van Vlaanderen. De regering zal bij elke beheersovereenkomst haar keuze verantwoorden.

De memorie werd mee aangepast.

In repliek op de opmerking van de Raad van State over staatssteunregels wordt opgemerkt dat de kerntaak van de stichting het inhoudelijk vastleggen en actualiseren van de Canon van Vlaanderen wordt met daarbij horende valorisatietaken. Dit is een dienst van algemeen belang, die onlosmakelijk verbonden is met de bescherming van het merk. Na nieuw onderzoek kan geconcludeerd worden dat de staatssteunregels niet van toepassing zijn.

Afdeling in verband met eenmalige bijkomende middelen voor het dragen van de kosten verbonden aan de opleidingsaccreditaties van de educatieve masteropleidingen en de educatieve grauaatsopleidingen in de academiejaren 2022-2023 en 2023-2024.

Aansluitend bij een opmerking van de Inspectie van Financiën vroeg de Raad van State bij de voorbereiding van haar advies naar een motivering om enkel voor de pedagogische opleidingen dit jaar een tegemoetkoming te voorzien. Hoewel de Raad van State die vraag niet in het uiteindelijke advies hernam, werd de volgende passage opgenomen in de memorie:

"Het betreft eenmalige middelen in het kader van de de kwaliteitszorg van de lerarenopleidingen. Doordat de Vlaamse overheid er vorige legislatuur voor koos om de lerarenopleidingen te hervormen, moest het onderwijsveld in een mum van tijd al die nieuwe opleidingen vormgeven, inrichten en een toets nieuwe opleiding doorlopen. Die opleidingen vallen daardoor ook nog niet onder het nieuwe kwaliteitszorgsysteem maar moesten nog een opleidingsvisitatie doorlopen. Gezien het belang van de lerarenopleidingen, de werklast die de grote hervorming naar aanleiding van het regeringsbeleid met zich heeft meegebracht, de grote kost die de visitaties met zich meebrengen, en het gegeven dat er vooral moet ingezet worden op het versterken van de lerarenopleidingen zelf in plaats van de kosten van de visitaties, worden de kosten van de visitaties gecompenseerd.

In regel is het zo dat dergelijke kosten binnen de recurrente kosten van de instellingen vallen, maar hier gaat het om een uitzonderlijke piek in kosten door een keuze die de Vlaamse Regering heeft gemaakt.”

De Raad van State merkt verder nog op dat de gevraagde adviezen nog niet gegeven waren.

De SERV merkt op dat er bijkomende budgetten voorzien worden voor materiaalintensief studieaanbod in het secundair onderwijs en ter versterking van de lerarenopleidingen in het hoger onderwijs, en dat het lerarenplatform structureel verlengd wordt. Ze juichen deze bepalingen toe.

Het **VLOR-advies** werd gegeven op 18 oktober 2023 en is gebaseerd op de teksten zonder de hierboven aangehaalde wijzigingen. De repliek op het advies is hieronder opgenomen.

Voorwaarden

De VLOR stelt dat aan verschillende middelen voorwaarden gekoppeld worden die op een latere datum, op een ander forum nog bepaald moeten worden.

Aan de toekenning van de bijkomende middelen ter versterking van de lerarenopleidingen is inderdaad de voorwaarde gekoppeld dat de hogescholen en universiteiten een engagementsverklaring hebben afgesloten met de minister. De bijkomende middelen worden toegekend om het aangegane engagement om de kwaliteit van de lerarenopleidingen te verbeteren te helpen realiseren. Is dat engagement er niet, dan zijn er ook geen bijkomende middelen nodig.

Op het ogenblik dat het decreet afgekondigd wordt mét de bedoelde bepaling erin, zijn de voorwaarden al bepaald en is er dus geen sprake van een latere datum.

Timing

De VLOR merkt op dat het vreemd is om advies te moeten geven als de onderhandelingen over het voorontwerp van het programmadecreet al volop bezig zijn.

De doorlooptijd van de programmadecreten is door hun aard altijd zeer kort, zodat sommige stappen in de wetgevingsprocedure elkaar snel opvolgen en soms zelfs overlappen. Dat is deze keer niet anders.

Extra werkingsbudget voor een offensief Nederlands voor leerlingen die het Nederlands onvoldoende beheersen.

Vlaanderen en Nederland hielden een taaltop. Het woord “offensief” wordt ook in Nederland gebruikt. Het is daarom niet aangewezen om in Vlaanderen een andere term te gebruiken.

Vanaf 50% aantickers komt er extra druk op de scholen. Verder is de 50% ook door budgettaire haalbaarheid geïnspireerd.

Dit extra werkingsbudget doet geen afbreuk aan de andere ondersteuning die scholen ontvangen voor anderstalige leerlingen. Zo is thuistaal niet de onderwijstaal een belangrijke parameter in de berekening van de werkingsbudgetten en de omkadering. Ook scholen met minder dan 50% leerlingen met thuistaal niet het Nederlands worden dus al ondersteund.

Toekenning jaarlijkse aanvullende vte/leraarsuren/punten/werkingsmiddelen ten behoeve van de asielproblematiek.

Sinds de start van het nieuwe financieringssysteem in 2019 is er een openend principe van toepassing voor NT2 binnen het volwassenenonderwijs.

Naast die openend worden er nog steeds aanvullende middelen ten behoeve van de asielproblematiek voorzien voor het volwassenenonderwijs.

Door het toevoegen van een nieuwe paragraaf voor kalenderjaar 2024 aan artikel 196sexies van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs wordt het mogelijk gemaakt om leraarsuren/vte en punten toe te kennen aan de centra tijdens dat kalenderjaar. Leraarsuren/vte worden aangewend voor de

aanwerving van leraren. Punten worden aangewend voor de administratieve ondersteuning van het centrum. Hier spreken we dus over een loonkost die wel degelijk wordt geïndexeerd. Het recht op werkingsmiddelen staat in verhouding tot het aantal georganiseerde lessen. Het centrum ontvangt met andere woorden een vast bedrag aan werkingsmiddelen per lestijd. Deze werkingsmiddelen worden niet geïndexeerd conform de beslissing om de werkingsmiddelen niet te indexeren tijdens deze legislatuur.

De middelen worden niet recurrent ingeschreven omdat de asielproblematiek een uitzonderlijke situatie betreft.

Subsidie aan de Stichting Canon van Vlaanderen

Naar aanleiding van het advies van Raad van State zal een autonome bepaling in het voorontwerp van programmadecreet worden opgenomen. Hiermee beslist de Vlaamse Regering om binnen de beschikbare kredieten een subsidie toe te kennen. De middelen die worden toegekend gaan nooit ten koste van de middelen, toegekend voor onderwijs.

Bij het maken van de keuze voor de rechtsvorm lagen twee pistes open van rechtsvormen zonder winst oogmerk, nl. de keuze tussen de vzw of de stichting. Er werd voor de stichting gekozen omwille het iets flexibeler en onafhankelijker karakter van de rechtspersoon.

Extra werkingsbudget voor materiaalintensief studieaanbod in het secundair onderwijs

Het toekennen van extra middelen is begonnen met de STEM-richtingen. Nadien werd ook de zorg toegevoegd. Nu is er opnieuw een vraag naar uitbreiding.

Binnen het bestaande budget is gekozen voor het leerplichtonderwijs. De onderhandelaren zijn niet ingegaan op het voorstel om het budget over bijkomende doelgroepen te verdelen.

Bijkomende middelen voor de werkingsuitkeringen van de universiteiten en hogescholen

Deze legislatuur werden er grote inspanningen geleverd om het hoger onderwijs te versterken, die budgettair een netto positief gevolg hebben. Naast het toekennen van een aantal eenmalige toelagen (bijvoorbeeld in het kader van de Covid-crisis, de sterk stijgende inflatie,...) zijn er een aantal meer structurele verhogingen geweest. Zo is er bijvoorbeeld de toekenning van 20 miljoen euro in het kader van de verhoging van de puntengewichten bij de hogescholen, is er in het geval van de indexering, een overstap naar het provisiesysteem, zodat er een eind gemaakt wordt aan de onderindexering, en was er de opstap om deze overstap te maken, en zijn er de bijkomende recurrente middelen die toegekend worden met dit programmadecreet.

Naar de toekomst toe, is ook de Spending Review Financiering Hoger Onderwijs opgestart. Daar moet een antwoord gegeven worden op de vraag: Wat is de meest efficiënte financiering, en welke alternatieve financieringscriteria kunnen bijdragen aan een effectievere inzet van de middelen, ten voordele van een maximale onderwijskwaliteit, waarbij de gelijke kansen tot toegang tot het hoger onderwijs gewaarborgd blijven?

Bijkomende middelen voor de opleidingen geneeskunde en tandheelkunde

Hier wordt ingegaan op het voorstel van de VLOR. De sokkel wordt verminderd van 400.000 euro naar 200.000 euro (naar 10% van de bijkomende werkingstoelage).

Bijkomende middelen ter versterking van de lerarenopleidingen in het hoger onderwijs

De doelstelling is om de kwaliteit van de lerarenopleidingen te versterken. Om dit te realiseren wil de minister extra middelen inzetten, maar hij vraagt daarbij ook een engagement van de hogeronderwijsinstellingen om de kwaliteit van deze opleidingen te versterken. Er wordt momenteel dan ook hard gewerkt aan het op punt stellen van deze engagementsverklaringen.

Hoofdstuk 8. Werk en Sociale Economie

Afdeling 1. Decreet tot opheffing van artikel 339, 346 en 353bis/19 van de programmawet van 24 december 2002 (I)

Artikel 71 tot en met 75

In het Vlaams regeerakkoord 2019-2024 en de beleidsnota 2019-2024 werd de ambitie opgenomen om de bestaande doelgroepverminderingen gericht in te zetten en om na te denken over een doelgroepenbeleid dat rekening houdt met afstand tot de arbeidsmarkt. Gezien de krapte en bouwend op evaluatieonderzoek maakt de Vlaamse regering de keuze om de doelgroepverminderingen voor oudere werknemers en kortgeschoolde jongeren op te heffen vanaf 1 juli 2024.

Artikel 71

De doelgroepvermindering voor oudere werknemers wordt opgeheven vanaf 1 juli 2024.

Artikel 72

De doelgroepvermindering voor jonge werknemers wordt opgeheven vanaf 1 juli 2024.

Artikel 73

Er wordt voorzien in een overgangsbepaling voor werkgevers die voor 1 juli 2024 een oudere niet-werkende werkzoekende met de specifieke doelgroepvermindering voor oudere niet-werkende werkzoekenden hebben aangeworven. Zij behouden deze doelgroepvermindering voor de voorziene duurtijd (maximum 8 kwartalen).

Er wordt voorzien in een overgangsbepaling voor oudere werknemers die reeds op 1 juli 2024 omwille van hun leeftijd van minstens 62 jaar recht geven op de toepassing van de doelgroepvermindering voor de werkgever, zodat de werkgever van deze maatregel kan blijven genieten. De toepassing van de doelgroepvermindering neemt sowieso op 1 juli 2028 een einde.

Artikel 74

Er wordt voorzien in een overgangsbepaling voor jongere werknemers die reeds voor 1 juli 2024 recht geven op de toepassing van de doelgroepvermindering voor de werkgever, zodat de werkgever van deze maatregel kan blijven genieten.

Artikel 75

Bij de operationalisering van de gegevensstroom tussen VDAB en RSZ bleek het bezorgen van de einddatum niet noodzakelijk voor een goede toekenning van de doelgroepvermindering. VDAB bezorgt enkel de begindatum dat een persoon in aanmerking komt voor de doelgroepvermindering. Het artikel 353bis/19 van de programmawet 24 december 2002 (I) wordt daarom aangepast.

Band met de begroting

In de Septemberverklaring van de Vlaamse Regering over de algemene maatschappelijke situatie en over de krachtlijnen van de begroting 2024 werd het engagement genomen om de doelgroepverminderingen voor jongeren en oudere werknemers te schrappen.

Repliek op het advies van de Raad van State en de strategische adviesraden met betrekking tot afdeling 1

De uitdoof van de doelgroepverminderingen voor kortgeschoolde jongeren en ouderen neemt niet weg dat er deze legislatuur sterk is ingezet op andere ondersteuningsmaatregelen voor deze doelgroepen, zo starten op 1 januari 2024 de nieuwe leerjobs. We investeerden deze legislatuur sterk in een opleidingsoffensief, met onder meer competentiechecks en werkplekleren, wat de inzetbaarheid van deze doelgroepen sterk kan verhogen. Bovendien zijn de budgetten voor jobcoaching deze legislatuur verdubbeld.

Met de afbouw van de doelgroepverminderingen volgt het Vlaams arbeidsmarktbeleid de aanbevelingen uit wetenschappelijk evaluatieonderzoek uit binnen- en buitenland, dat wijst op de geringe effectiviteit van dergelijke financiële incentives, en de hogere effectiviteit van begeleiding en opleiding. Zuiver financiële incentives kunnen enkel effectief zijn indien ze ingezet worden op de laagste lonen en de meest kwetsbare doelgroepen, dixit dit onderzoek. De doelgroepvermindering voor kortgeschoolde jongeren werd reeds op zeer lage lonen ingezet en bleek na VIONA-onderzoek geen bijkomende tewerkstelling van deze groep te realiseren.

Ook voor de doelgroepverminderingen voor oudere werknemers is dead weight gehalte zeer hoog, zo blijkt uit onderzoek. Met het sluiten van een aantal poorten in de federale regelgeving op vlak van vervroegd uittreden is de noodzaak voor het behouden van een dergelijke maatregel op Vlaams niveau beperkt. Het verlagen van het loonplafond voor oudere werknemers zou bovendien niet bijdragen aan de doelmatigheid, de personen zijn aan de slag. Voor de uitwerking van verdere kwalitatieve maatregelen kijken we naar de lopende rondetafels 60+ en verder overleg met de sociale partners.

De beleidsmaatregelen binnen het beleidsdomein WSE blijven open staan voor evaluatie via VIONA-onderzoek of spending reviews.

Als gevolg van de beslissing om deze doelgroepverminderingen uit te doven, zullen we de nodige initiatieven om de doelgroepvermindering voor personen zonder recente, duurzame werkervaring vanaf 1 juli 2024 aan te passen, aan de Vlaamse regering voorleggen. Daarnaast blijft het de ambitie om te komen tot een uitbreiding van alle personen die minstens 2 jaar niet duurzaam actief waren op de arbeidsmarkt.

De minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaamse minister van
Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en
Gelijke Kansen,

Bart SOMERS

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Lydia PEETERS

De Vlaamse minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding,

Benjamin DALLE

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en
Landbouw,

Jo BROUNS